

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**INTEGRAČNÍ PROCES VSTUPU CHORVATSKA DO
EVROPSKÉ UNIE**

Autor práce: Kateřina Bláhová

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Jiřímu Duškovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

BLÁHOVÁ, K. *Integrační proces vstupu Chorvatska do Evropské unie : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014. 86 s. Vedoucí bakalářské práce : Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Klíčová slova: Historie Chorvatska, Chorvatsko, kandidátská země, přístupová jednání, vstup Chorvatska do Evropské unie

Bakalářská práce se zabývá problematikou vstupu Chorvatska do Evropské unie. Cílem bakalářské práce je celková analýza rozšiřování Evropské unie v roce 2013 se zaměřením na bezpečnostní, právní, politické a ekonomické aspekty vstupu Chorvatska do EU.

Teoretická část práce se zaměřuje na samotnou Evropskou unii, její rozšiřování, přístupové rozhovory a samotné přistoupení do EU. Další části se věnují krizi v Jugoslávii, vztahům Evropské unie se zeměmi západního Balkánu, situaci v těchto státech a jejich vývoji. Čtvrtá a pátá část práce jsou zaměřené na samotné Chorvatsko, na základní informace o něm a na jeho dějiny. Věnuje se vztahům Chorvatska s EU a celému průběhu vstupu Chorvatska do Evropské unie, také tomu, jak probíhal integrační proces a jaký postoj měly ostatní členské státy k přístupu Chorvatska do EU. Praktická část bakalářské práce se zabývá situací v Chorvatsku po vstupu do Evropské unie, a to jak vývojem ekonomiky a cestovního ruchu, současnou ekonomickou situací v Chorvatsku, tak i budoucím vývojem chorvatské ekonomiky.

ABSTRACT

BLÁHOVÁ, K. *Integration Process of Accession of Croatia to the European Union*. České Budějovice : The College of Regional and European Studies, 2014. 86 p.
Supervisor : Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Key words: History of Croatia, Croatia, candidate countries, accession negotiations, Croatia's accession to the European Union, accession negotiations

The thesis deals with a Croatia's entry to the European Union. The goal of the thesis is the overall analysis of the enlargement of the European Union in 2013, with a focus on safety, legal, political and economic aspects of the accession of Croatia to the EU.

The theoretical part of the thesis focuses on the European Union itself, its enlargement, the accession negotiations and accession to the EU itself. Other parts are devoted to the crisis in former Yugoslavia, the European Union's relations with the Western Balkan countries, the situation in these countries and their development. The fourth and fifth parts are focused on Croatia, the basic informatik on it and its history. They deal with the mutual relations between the EU and Croatia and the whole process of Croatian accession to the EU, how the integration process went on and what attitudeo ther EU member states had. The practical part of the thesis deals with the situation in Croatia after its accession to the European Union, and both the development of the economy and the current economic situation in Croatia or the Croatian economy plan.

OBSAH

ÚVOD	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2 CESTA K EVROPSKÉ UNII	12
2.1 Rozšiřování Evropské unie.....	13
2.2 Přístupové rozhovory	14
2.2.1 Acquis communautaire	14
2.3 Uzavření jednání a smlouva o přistoupení	15
3 KRIZE V JUGOSLÁVII	17
3.1 Evropská unie jako Jugoslávie	17
4 EVROPSKÁ UNIE A ZÁPADNÍ BALKÁN	19
4.1 Albánie	22
4.2 Bosna a Hercegovina.....	22
4.3 Makedonie	23
4.4 Srbsko, Černá Hora, Kosovo	23
5 CHARAKTERISTIKA CHORVATSKA	25
5.1 Základní charakteristika Chorvatska, geografická poloha a obyvatelstvo	25
5.2 Dějiny Chorvatska	26
6 VÝVOJ VZTAHŮ EVROPSKÉ UNIE S CHORVATSKEM A JEHO INTEGRAČNÍ PROCES	29
6.1 EU a Chorvatsko v 90. letech 20. století	29
6.2 Chorvatsko na cestě k přístupovým jednáním.....	29
6.2.1 Změna politického kurzu Chorvatska	29
6.2.2 Postoj Chorvatska k Mezinárodnímu trestnímu tribunálu a případ A. Gotoviny	30
6.2.3 Získání statusu kandidátské země.....	31
6.3 Překážky v zahájení přístupových jednání	32
6.4 Zahájení přístupových rozhovorů a screening.....	33

6.4.1 Přechodná období	34
6.4.2 Integrační proces v roce 2008	35
6.4.3 Přerušení přístupových jednání.....	36
6.5 Uzavření přístupových jednání.....	37
6.6 Podpis přístupové smlouvy	38
6.7 Referendum ke vstupu do Evropské unie.....	38
6.8 Názory mladých lidí na vstup Chorvatska do EU	41
6.9 Postoj členských zemí Evropské unie k chorvatské integraci	41
6.10 Schvalování vstupu Chorvatska do EU v ČR.....	42
7 SITUACE V CHORVATSKU PO VSTUPU DO EU	43
7.1 Cestovní ruch.....	44
7.1.1 Předpokládaný vývoj turistického ruchu v Chorvatsku do roku 2020.....	46
7.1.2 Volný pohyb v ostatních členských státech EU.....	49
7.2 Vývoj chorvatské ekonomiky.....	50
7.2.1 Vývoj přímých zahraničních investic v Chorvatsku v posledních letech.....	51
7.2.2 Hrubý domácí produkt v Chorvatsku.....	52
7.2.3 Zahraniční obchod Chorvatska	53
7.2.4 Nezaměstnanost v Chorvatsku.....	54
7.2.5 Aktuální vývoj chorvatského hospodářství.....	55
7.2.6 Odhad vývoje chorvatské ekonomiky na období 2014-2016	58
7.3 Bezpečnostní situace v Chorvatsku	59
ZÁVĚR.....	62
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	65
SEZNAM ZKRATEK.....	73
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ.....	74
PŘÍLOHY	75

ÚVOD

Tato bakalářská práce se zaměřuje na vstup Chorvatska do Evropské unie, jeho průběh a vztah Chorvatska k Evropské unii. Zkušenost s touto kulturou přiměla autorku zabývat se tímto tématem hlouběji. Dalším důvodem výběru tohoto tématu byl samotný zájem autorky dozvědět se o této kultuře a problematice co nejvíce a použít ke zpracování bakalářské práce vlastní zkušenosti.

Česká republika a Chorvatsko spolu mají intenzivní vazby, pojí je zejména geografická blízkost a podobné historické zkušenosti. Chorvatsko je pro ČR velmi významným hospodářským partnerem. Obě tyto země jsou dnes členy stejných mezinárodních organizací OSN, OBSE, NATO a také EU. Česká republika schválila vstup Chorvatska do EU v obou komorách Parlamentu ČR jednomyslně.

Vztahy mezi Evropskou unií a Chorvatskem byly přerušeny na počátku 90. let, kdy vyhlášení nezávislosti společně se Slovinskem vedlo k válečnému konfliktu, který trval až do poloviny 90. let. Ihned po tomto konfliktu začalo jednání s Evropskou unií. Chorvatsko vstoupilo do Evropské unie 1. 7. 2013 a stalo se osmadvacátou zemí EU, proto je toto téma velice aktuální. Chorvatsko je stát bývalé Jugoslávie a se Slovinskem je nejvíce proevropsky orientovaným státem, má stabilní tržní ekonomiku a je hospodářsky velmi rozvinutý, například více než Rumunsko a Bulharsko, které jsou členy EU už od roku 2007. Vstup Chorvatska do EU přispěl k větší stabilitě v poměrně nestálém regionu a Evropské unii tento vstup přinesl především rozšíření vnitřního trhu EU a otevřely se tak nové příležitosti. I přes tyto všechny aspekty byl integrační proces vstupu Chorvatska do EU velice zdoluhavý, složitý a vyskytovalo se v něm mnoho překážek. Pro Evropskou unii je přistoupení Chorvatska velkým přínosem, stejně tak pro tuto zemi. Evropská unie je otevřená všem zemím, které by se chtěly stát členy EU, těm, které jsou schopny prokázat vůli v zavádění nových reforem, a jsou schopny dodržovat základní evropské hodnoty.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cílem bakalářské práce je celková analýza Chorvatska a rozšiřování Evropské unie v roce 2013 se zaměřením na historické, bezpečnostní, právní, politické a ekonomické aspekty vstupu Chorvatska do EU. V rámci vedlejšího cíle bakalářské práce bude posouzena současná situace Chorvatska po vstupu do EU.

Bakalářská práce je strukturována do sedmi základních kapitol. První kapitola se zabývá cílem a metodikou této bakalářské práce. Druhá kapitola se věnuje vzniku Evropské unie, jejímu rozšiřování a tomu, co je nutné splnit ke vstupu do Evropské unie. Přiblížení těchto procesů demonstruje vytvoření si představu o tom, jak celá Evropská unie funguje. V této části bakalářské práce čerpala autorka především z odborných publikací, jako jsou např. *Evropa ve 12 lekcích*¹ od autora P. FONTAINE, kniha *Evropská unie*² od autorů P. FIALY a M. PITROVÉ anebo kniha od O. REHNA, *Porozumění procesu rozšíření*³.

Třetí část práce se věnuje krizi v Jugoslávii, rozdělení Jugoslávie a krizi, která probíhala v Evropské unii, a připomíná tak období rozpadu Jugoslávie.

Čtvrtá kapitola se věnuje Evropské unii a jejím vztahům se zeměmi západního Balkánu, uvádí základní informace o těchto státech a díky znázornění lze analyzovat jejich ekonomickou situaci, rozlohu, počet obyvatel, HDP, vznik, státní zřízení nebo současnou situaci. V této části práce čerpala autorka především z knihy *Aktuální výzvy evropského integračního procesu*⁴ od L. CABADY a knihy *Stabilita Balkánu a Evropská unie, příspěvek České republiky*⁵ od J. DIENSTBIERA.

Pátá část práce je věnována samotnému Chorvatsku, jeho charakteristice, poloze, geografii a především dějinám, které začínají již v době kamenné, přes založení i dramatický rozpad Jugoslávie až po vstup Chorvatska do EU. V této části bakalářské práce čerpala autorka především z knih *Dějiny Chorvatska*⁶ od autorů M.

¹ FONTAINE, P. *Evropa ve 12 lekcích*. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie, 2010. 80 s. ISBN 978-92-79-17501-5.

² FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. 743 s. ISBN 80-7325-015-2.

³ REHN, O. *Porozumění procesu rozšíření*. Brusel : Evropská společenství, 2007. 17 s. ISBN 978-92-79-06631-3.

⁴ CABADA, L., et al. *Aktuální výzvy evropského integračního procesu*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2010. 296 s. ISBN 978-80-7380-289-9.

⁵ DIENSTBIER, J., et al. *Stabilita Balkánu a Evropská unie, příspěvek České republiky*. Praha : Rada pro mezinárodní vztahy, 2006. 184 s. ISBN 80-239-8060-2.

⁶ PERENČEVIC, M., RYCHLÍK, J. *Dějiny Chorvatska*. Praha : Lidové noviny, 2007. 576 s. ISBN 80-7106-885-3.

PERENČEVIČE a J. RYCHLÍKA nebo z knihy *Dějiny jihoslovanských zemí*⁷ od M. ŠESTÁKA.

Pátá část práce se zabývá vývojem vztahů mezi Evropskou unií a Chorvatskem. Chorvatsko poprvé navázalo s EU vztah v roce 1992 a tyto vztahy se rozvíjely až do přistoupení Chorvatska do EU. V této části práce použila autorka chorvatskou knihu od K. BRIGLJEVIĆE s názvem *Hrvatska na putu u Europsku uniju: od kandidature do členstva*⁸. Cesta a integrační proces Chorvatska do EU byly velmi zdlouhavé a nastalo v nich mnoho překážek, například vztah Chorvatska k Haagskému tribunálu nebo vztahy mezi Chorvatskem a Slovinskem, díky těmto sporům přístupová jednání s Chorvatskem několikrát ztroskotala. Pátá část se dále zaobírá průběhem přístupových rozhovorů, screeningem a vyjednáváním přechodných období pro Chorvatsko, zaměřuje se na Chorvatsko jako na kandidátskou zemi a v neposlední řadě i na průzkumy týkající se vstupu Chorvatska do EU. V páté části použila autorka i aktuální internetové články, a to především ze stránek euractiv.cz a euroskep.cz. Předposlední část práce se snaží přiblížit postoj členských zemí Evropské unie k chorvatské integraci a to, jak členské státy schvalovaly vstup Chorvatska do EU.

Závěrečná část bakalářské práce se zaměřuje na situaci Chorvatska po vstupu do EU, jaký je vývoj cestovního ruchu v Chorvatsku, dále jsou názorně ukázány limity na dovoz komodit členů EU a obyvatel z nečlenských států, nebo kdy vznikne právo občanů Chorvatska pracovat v jiném členském státě EU. Též se tato část věnuje chorvatské ekonomice a jejímu předpokládanému vývoji. Autorka chce ukázat, jak se Chorvatsko změnilo po vstupu do EU, jaké to mělo výhody, a naopak i nevýhody. V této části práce čerpala autorka především z internetových zdrojů, jako jsou internetové stránky businessinfo.cz nebo europa.eu.

V teoretické části práce je využívána zejména analýza literárních pramenů zaměřených na Evropskou unii, na samotné Chorvatsko, jeho dějiny a vývoj. Dále jsou použity literární prameny zaměřené na země bývalé Jugoslávie a západního Balkánu. Praktická část pak vychází převážně z webových stránek. Pro vypracování bakalářské práce bylo použito několik metod. Teoretická část práce je vypracovaná na základě metody popisné a metody syntézy. V praktické části je použita především analytická

⁷ ŠESTÁK, M., et al. *Dějiny jihoslovanských zemí*. Praha : Lidové noviny, 2009. 758 s. ISBN 978-80-7106-375-9.

⁸ BRIGLJEVIĆ, K., BRNČIĆ, A., LEPPEE, P., MOŠNA, I. *Hrvatska na putu u Europsku uniju : od kandidature do členstva*. Brusel : Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, 2008. 63 s. ISBN 978-953-7010-84-3.

metoda pro tvorbu jednotlivých analýz a pro vyhodnocení je využíváno metody dedukce. Autorka zvažovala vypracování dotazníku pro obyvatele Chorvatska, jelikož je ale Chorvatsko členem Evropské unie poměrně krátkou dobu, autorka se rozhodla dotazníkové šetření nakonec nerealizovat.

2 CESTA K EVROPSKÉ UNII

Sjednocená Evropa byla kdysi pouze snem filozofů a vizionářů. Tento sen se ale za druhé světové války začal nadějně rozvíjet. Odvážní státníci začali přesvědčovat své národy, aby podpořily nový řád, který by jim zajistil dodržování práv a rovnost všech států. Dne 9. 5. 1950 bylo navrženo Robertem Schumanem vytvoření Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO), které o necelý rok později, 18. dubna 1951, vzniklo na základě Pařížské smlouvy.⁹

Toto společenství vzniklo z myšlenky ekonomické integrace, tedy otevření se navzájem a liberalizace obchodu, odstranění bariér pro volný pohyb zboží, služeb, ale také pracovníků a kapitálu. Tato myšlenka získala hned v začátcích masivní podporu, a to také proto, že země na sobě ekonomicky závislé spolu nebudou válčit, to bylo pro občany evropských států velmi lákavé.¹⁰

Zakládajícími státy byly Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko a Spolková republika Německo. Hlavním cílem bylo zabezpečit mír a sdružit tyto státy, aby před sebou stály jako rovnocenní partneři při spolupráci. Tyto země 25. 3. 1957 vytvořily Evropské společenství pro atomovou energii (Euratom) a Evropské hospodářské společenství (EHS). Chtěly tak vytvořit širší společný trh. To se jim podařilo a 1. 7. 1968 zrušily tyto země mezi sebou cla a zahájily společnou politiku, zejména tedy zemědělskou a obchodní. V roce 1973 proběhlo první rozšíření a přistoupilo Dánsko, Irsko a Spojené království. Současně s tímto rozšířením byla zavedena nová sociální a environmentální politika a v roce 1975 byl zřízen Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR). V červnu roku 1979 se konaly první přímé volby do Evropského parlamentu. Další rozšiřování proběhlo v roce 1981, kdy přistoupilo Řecko a v roce 1986 Španělsko a Portugalsko. V únoru 1986 byl podepsán Jednotný evropský akt a v platnost vstoupil 1. 7. 1987. Smlouva o Evropské unii tzv. Maastrichtská smlouva vešla v platnost 1. 11. 1993, od té doby můžeme mluvit o Evropské unii. V roce 1995 se Evropská unie rozrostla o Finsko, Rakousko a Švédsko a měla tedy už 15 členů. V roce 2000 byla přijata „Lisabonská strategie“. Měla zajistit, aby Evropská unie obstála na světových trzích v hospodářské soutěži s ostatními konkurenty. V té době také EU pracovala na vytvoření jednotné měny eura, to se povedlo a 1. 1. 2002 euro nahradilo staré národní měny ve dvanácti zemích a vznikla eurozóna. 1. 5. 2004 proběhlo dosud nejrozsáhlejší rozšíření a k Evropské unii se přidaly Česká republika,

⁹ FONTAINE, P. *Evropa ve 12 lekcích*. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie, 2010. s. 5-13. ISBN 978-92-79-17501-5.

¹⁰ KLAUS, V. *Evropská integrace bez iluzí*. Praha : Euromedia Group, 2011. s. 21. ISBN 978-80-242-3326-0.

Maďarsko, Polsko, Slovensko, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Slovinsko, Kypr a Malta. Rumunsko a Bulharsko se staly členy EU 1. 1. 2007. V roce 2001 byla podepsána Niceská smlouva, která zjednodušila institucionální systém EU tak, aby mohla Evropská unie po přijetí dalších účinně fungovat, v platnost vzešla ale až v roce 2003. Dále pak byla podepsána 13. 12. 2007 Lisabonská smlouva, která v platnost vstoupila v roce 2009 a zjednodušila pracovní postupy a pravidla hlasování, vytvořila funkci stálého předsedy Evropské rady a úřad vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku.¹¹

Dnešní Evropskou unii již tvoří 28 států. Poslední rozšíření proběhlo 1. 7. 2013, kdy do EU vstoupilo Chorvatsko.¹²

2.1 Rozšiřování Evropské unie

Evropská unie je otevřena každé zemi Evropy. Tyto země musí splňovat demokratické, politické a ekonomické podmínky členství a musí uznávat zásady svobody, demokracie a úcty k lidským právům a základním svobodám a zásady právního státu. Evropská unie si musí být každým dalším rozšířením jistá, zda je schopna přijmout nové členy, aby mohla dál patřičně fungovat. Přijetí nové země do EU vyžaduje jednohlasný souhlas všech členských států.¹³

Kodaňská kritéria

Na summitu Evropské rady v Kodani, který se konal 21. 6. až 22. 6. 1993, byla předložena tzv. Kodaňská kritéria. Tato kritéria musely země splnit, aby se staly novými členskými státy. Kodaňská kritéria vyžadovala, aby:¹⁴

- uchazečská země měla stabilní orgány, které zaručují demokracii, právní stát, lidská práva a úctu k menšinám a ochranu těchto menšin,
- dále vyžadovala fungující tržní hospodářství a schopnost odolat konkurenci a tržním silám v EU,

¹¹ FONTAINE, P. *Evropa ve 12 lekcích*. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie, 2010. s. 5-13. ISBN 978-92-79-17501-5.

¹² *Rozšíření* [online]. Brusel : Evropská unie, 2013, 17. 7. 2013 [cit. 2014-01-06]. Dostupné z WWW: <http://europa.eu/pol/enlarg/index_cs.htm>.

¹³ PEJČINOVIĆ BURIC, M. *100 pitanja o evropskim integracijama*. Zagreb : Ministarstvo za evropske integracije, 2002. s. 7-15. ISBN 953-7010-04-X.

¹⁴ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 154. ISBN 80-7325-015-2.

- a v poslední řadě také, aby tato země byla schopna přijmout závazky plynoucí z členství, včetně plnění hospodářských, politických a měnových cílů.

2.2 Přístupové rozhovory

Rozhovory o tom, zda se země stane členem EU, probíhají mezi kandidátskou zemí a Evropskou komisí. Po shodě komise se stanoví mandát pro jednání a přístupová jednání mezi kandidátskou zemí a všemi členskými státy mohou začít. Souhlasit s přijetím musí také nadpoloviční většina v Evropském parlamentu. Během jednání dostávají kandidátské země tzv. přístupovou pomoc, aby mohly zlepšit svou hospodářskou situaci.¹⁵

2.2.1 Acquis communautaire

Kandidátská země prokázat musí prokázat, že jako člen EU bude schopna dobře plnit úlohu, kterou jí EU dá, což vyžaduje právní, politický a technický soulad se standardy a normami EU. Musí být převedena legislativa EU do vnitrostátních předpisů a musí být prováděna příslušnými orgány. Pouze se souhlasem EU mohou být přijati noví členové, a jen pokud splní všechny požadavky. V průběhu vývoje Evropské unie byly tyto předpisy zvané *acquis communautaire* měněny. Předpisy *acquis communautaire* slouží jako návod zemím, které chtějí vstoupit do Unie, a chtějí si zajistit možnost další integrace EU. V roce 1995 kdy proběhlo čtvrté rozšíření Evropské unie a přistoupilo Rakousko, Finsko a Švédsko, počet *acquis* vzrostl na 31 kapitol. Pro Evropskou unii je důležité získat od kandidátské země nějaké jistoty o termínu účinnosti příslušných předpisů *acquis*. Délka jednání závisí na rychlosti reforem kandidátské země a spolupráce vnitrostátního práva s právem EU. V přístupových rozhovorech s Tureckem a Chorvatskem byly předpisy *acquis* rozpracovány do 35 kapitol (viz tabulka č. 1).¹⁶

¹⁵ FONTAINE, P. *Evropa ve 12 lekcích*. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie, 2010. s. 17. ISBN 978-92-79-17501-5.

¹⁶ REHN, O. *Porozumění procesu rozšíření*. Brusel : Evropská společenství, 2007. s. 9. ISBN 978-92-79-06631-3. Dostupné také z WWW: <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/publication/enl-understand_cs.pdf>.

Tab. 1: 35 kapitol acquis¹⁷

1. Volný pohyb zboží	16. Daně
2. Volný pohyb pracovníků	17. Hospodářská a měnová politika
3. Právo usazování, volný pohyb služeb	18. Statistika
4. Volný pohyb kapitálu	19. Sociální politika a zaměstnanost
5. Zadávání veřejných zakázek	25. Věda a výzkum
6. Právo obchodních společností	26. Vzdělávání a kultura
7. Právo duševního vlastnictví	27. Životní prostředí
8. Politika hospodářské soutěže	28. Ochrana spotřebitele a zdraví
9. Finanční služby	29. Celní unie
10. Informační společnost a média	30. Vnější vztahy
11. Zemědělství	31. Zahraniční, bezpečnostní a obranná politika
12. Bezpečnost potravin, veterinární a fytosanitární politika	32. Finanční kontrola
13. Rybolov	33. Finanční a rozpočtová ustanovení
14. Dopravní politika	34. Orgány a instituce EU
15. Energetika	35. Různé
15. Energetika	

2.3 Uzavření jednání a smlouva o přistoupení

Dále Komise informuje Radu a Evropský parlament o pokroku kandidátské země. Také sleduje, jestli tato země dodržuje závazky, ke kterým se zavázala. Toto sledování pokračuje až do přistoupení.¹⁸

Po projednání všech kapitol a spokojenosti všech stran, je jednání ukončeno a výsledky jsou včleněny do návrhu smlouvy o přistoupení. Jakmile smlouva získá podporu Komise, Rady a Evropského parlamentu, může být podepsána a schválena kandidátskou zemí a všemi členskými státy. Po podepsání přístupové smlouvy kandidátskou zemí, se tato země stává automaticky přístupujícím státem a může čerpat prozatímní výhody, až do té doby, co se stane členským státem. V orgánech a

¹⁷ REHN, O. *Porozumění procesu rozšíření*. Brusel : Evropská společenství, 2007. s. 10. ISBN 978-92-79-06631-3. Dostupné také z WWW: <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/publication/enl-understand_cs.pdf>.

¹⁸ REHN, O. *Porozumění procesu rozšíření*. Brusel : Evropská společenství, 2007. s. 12. ISBN 978-92-79-06631-3. Dostupné také z WWW: <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/publication/enl-understand_cs.pdf>.

agenturách, kterými EU disponuje, získává přistupující země status aktivního pozorovatele, to v praxi znamená, že může vznášet připomínky k návrhům předpisů, sdělení, doporučení nebo iniciativ EU, ale nemůže hlasovat. Po skončení ratifikačního procesu všemi členskými státy se smlouva stává platnou k plánovanému datu a přistupující stát se stává členským státem.¹⁹

Bližší informace o procesu rozšiřování viz FIALA, PITROVÁ, 2009.²⁰

¹⁹ REHN, O. *Porozumění procesu rozšíření*. Brusel : Evropská společenství, 2007. s. 13. ISBN 978-92-79-06631-3. Dostupné také z WWW: <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/publication/enl-understand_cs.pdf>.

²⁰ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie., 2., doplněné a aktualizované vyd.* Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2.

3 KRIZE V JUGOSLÁVII

Evropské společenství a Jugoslávie byly dohodou spojeny od roku 1980 a společenství poskytovalo Jugoslávii finanční pomoc. V roce 1990 se v Bosně a Hercegovině, Chorvatsku a také Slovinsku dostaly k moci demokratické strany, Evropské společenství bylo pro zachování Jugoslávské federace a neuznalo nezávislost Chorvatska a Slovinska. Tyto dvě země se 25. 6. 1990 oddělily a vypukl konflikt, v němž Evropské společenství hrálo roli zprostředkovatele. Evropské společenství 5. 6. 1990 zastavilo dodávání zbraní do těchto zemí a také jakoukoliv finanční pomoc. Dvanáctka se snažila zorganizovat mírovou konferenci, ale marně, svolala tedy 7. 9. 1990 konferenci v Haagu, které se zúčastnili zástupci komise Evropského společenství a také jugoslávské skupiny. Zastavit boje se ale nepodařilo, spíše naopak. Začaly se projevovat neshody mezi ES, Jugoslávií a také uvnitř Dvanáctky, a to především v otázkách udávání sankcí v jugoslávském konfliktu. V polovině listopadu 1990 byla přijata opatření pro celou bývalou Jugoslávii. Bývalá Jugoslávie byla vyloučena z programu PHARE, byl jí omezen vývoz textilu a především byly zrušeny všechny dohody o spolupráci. Srbové zahájili etnické čistky a byli prohlášeni za viníky celého konfliktu. Zahájení mírové konference bylo kvůli rozepřím v Dvanáctce v nedohlednu. Německo a Itálie byly velmi nakloněny k uznání samostatného Chorvatska a Slovinska, především kvůli vlivu emigrantů z těchto zemí v Německu. Francie se bála vzrůstu německého vlivu, a tak usilovala o udržení Jugoslávie. 16. 12. 1990 se Dvanáctka rozhodla za podmínek dodržování lidských práv, práv menšin o uznání samostatnosti Chorvatska a Slovinska. Německo uznalo nezávislost Chorvatska a Slovinska 23. 12. 1990 a ostatní členové Dvanáctky 15. 1. 1991. Bosna a Hercegovina byla uznána 6. 4. 1991. Uznání Makedonie se oddálilo kvůli sporu s Řeckem až na rok 1993. Chorvatsko, Slovinsko a Bosna a Hercegovina byly 22. 5. 1991 přijaty do OSN.²¹

3.1 Evropská unie jako Jugoslávie

I přes protichůdné názory byly Jugoslávie s EU založeny na určitých ideálech, které měly ukázat, že spolupráce je velmi důležitá a má větší hodnotu než konfrontace a pro soužití různých kultur je třeba pokání a odpuštění. Hospodářská krize probíhající v Evropské unii připomíná občanům Záhřebu, Bělehradu a Sarajeva období rozpadu Titovy Jugoslávie. Situace v Evropské unii se v roce 2012 velmi podobala situaci v bývalé Jugoslávii. Například EU se v roce 2012 snažila o posílení kontroly nad

²¹ GERBET, P. *Budování Evropy*. Praha : Univerzita Karlova v Praze, 2004. s. 330-333. ISBN 80-246-0111-7.

periferními státy, které ohrožoval nacionalismus a které vytvářely čím dál tím větší rozdíly mezi členskými státy EU. Podobná situace nastala i v bývalé Jugoslávii v letech 1981-1986 kdy měla Jugoslávie přistoupit do Evropského hospodářského společenství. Podobných situací bylo ale více. Dále nastal problém mezi finančně vyspělými a méně vyspělými státy. Tyto všechny aspekty nápadně připomínají proces, který vyvrcholil rozpadem Jugoslávie. Nynější koncept Evropy je velmi podobný transformaci jugoslávské federace. Brusel také zaujal postoj a hesla z tehdejší Jugoslávie a to, že společný zájem je důležitější než nepřátelství a spory. Další podobné znaky můžeme nalézt i v demokratickém deficitu. V bývalé Jugoslávii nebyli představitelé voleni ve všeobecném hlasování, to samé je v EU, vrcholní představitelé, kteří řídí EU, také nejsou voleni ve všeobecném lidovém hlasování. Důvodem je strach z převahy lidnatějších států. Jak v Jugoslávii, tak i v EU nastaly zvraty ze stejných nebo podobných důvodů. Jakmile byl zaveden princip jednomyslnosti a konsenzu, vyvolalo to v EU neočekávanou krizi v rozhodovacím procesu a negativně to působilo na efektivnost a chod celé EU, stejný průběh se odehrál i v bývalé Jugoslávii. Ani EU, ani Jugoslávii se tehdy nepodařilo najít dobrý kompromis mezi nacionalismem a internacionalismem, domácí politikou a společnou politikou a mezi zadlužením a růstem. Jugoslávie se rozpadla především kvůli nerovnováze uvnitř států, tomu se dnes EU snaží vyvarovat.²²

²² *Skončí Unie jako Titova Jugoslávie?* [online]. Belgrade : Presseurop, 2012 [cit. 2014-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.presseurop.eu/cs/content/article/1360211-skonci-unie-jako-titova-jugoslavie>>.

4 EVROPSKÁ UNIE A ZÁPADNÍ BALKÁN

Západní Balkán je do velké míry totožný s bývalou Jugoslávií, nebývá do něj ale zařazeno Slovinsko. Západní Balkán se skládá z Chorvatska, Bosny a Hercegoviny, Černé Hory, Srbska, Kosova, Makedonie a Albánie. Všechny tyto státy hraničí dnes s členskými státy EU. Západní Balkán je ale dlouhodobě nestabilní oblast s velmi problematickým vývojem.²³

Obr. 1: Mapa západního Balkánu²⁴

Vztahy mezi Evropskou unií a zeměmi západního Balkánu prošly po konci studené války složitým vývojem a byly poznamenány mnoha konflikty, ke kterým došlo po rozpadu bývalé Jugoslávie. Evropská unie je pro všechny západobalkánské státy nejvýznamnějším hospodářským partnerem a také nejvýznamnějším poskytovatelem hospodářské pomoci. Také může zasahovat do vývoje regionu a do vývoje jednotlivých zemí. Po roce 1999 byla nabídnuta všem zemím západního Balkánu „evropská perspektiva“ pod názvem stabilizační a asociační proces. Podmínky v zemích západního

²³ CABADA, L., et al. *Aktuální výzvy evropského integračního procesu*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2010. s. 227. ISBN 978-80-7380-289-9.

²⁴ MIHAJLOVIĆ, B. *Balkanski nalog za hapšenje* [online]. Brusel : Radio Slobodna Evropa, 2010 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z WWW: <http://www.slobodnaevropa.org/content/hapsenje_balkan_ekstradicija/2080396.html>.

Balkánu jsou různorodé a Evropská unie k tomu musí také tak přistupovat. V celkovém kontextu mají tyto země jak mezi sebou, tak i k Evropské unii bilaterální vztah.²⁵

Již od počátku 90. let 20. století se Evropská unie v západním Balkáně velmi angažovala. Činnosti EU byly různorodé, to odpovídalo situaci v jednotlivých zemích. Ihned po rozpadu Jugoslávie v roce 1991 se EU v nově vzniklých státech snažila zapojovat a realizovala různé rozvojové projekty s cílem usnadnit politickou a ekonomickou transformaci a následnou stabilizaci. Tyto aktivity EU byly na většině území regionu přerušeny válkami a autoritářskými režimy. Znovu se EU zapojila do mezinárodní rekonstrukce v zemích západního Balkánu, kterou organizovalo OSN po skončení válečných konfliktů. EU se v současné době angažuje ve všech státech západního Balkánu a jejím hlavním cílem je dosáhnout stability oblasti, hlavně té, která představuje nejbližší okolí EU, protože jakékoliv případné problémy minulé (např. válka) nebo současné (např. organizovaný zločin) mají na Unii nepříznivý vliv. EU se v první řadě snaží ve státech západního Balkánu prosadit hodnoty, jako jsou například nezávislá soudní moc, dodržování lidských práv a práv menšin, funkční tržní ekonomika, boj s korupcí, organizovaným zločinem a další.²⁶

Válka na Balkáně podnítila EU zpracovat programy pro tyto země. Tento pakt byl podepsán 10. 6. 1999 a čerpal ze zkušeností evropské integrace. Evropská unie usilovala o zapojení těchto států do procesu zlepšení ekonomické a politické situace. V červnu roku 2001 podepsalo Chorvatsko, Albánie, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Makedonie, Moldavsko, Rumunsko a SRJ tzv. Memorandum o liberalizaci obchodu, jehož cílem bylo především:²⁷

- zrychlení přístupu do Světové obchodní organizace,
- podporovat tyto země v hospodářském rozvoji a procesu stabilizace a přistoupení do EU,
- přitáhnout do těchto zemí zahraniční investice.

²⁵ DIENSTBIER, J., et al. *Stabilita Balkánu a Evropská unie, příspěvek České republiky*. Praha : Rada pro mezinárodní vztahy, 2006. s. 70. ISBN 80-239-8060-2.

²⁶ CABADA, L., et al. *Aktuální výzvy evropského integračního procesu*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2010. s. 228-229. ISBN 978-80-7380-289-9.

²⁷ STÝSKALÍKOVÁ, V., et al. *Zahraniční a bezpečnostní politika vybraných zemí Balkánu*. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2004. s. 35. ISBN 80-210-3572-2.

Tab. 2: Základní informace o zemích západního Balkánu²⁸

Stát	Rozloha v km ²	Počet obyvatel	HDP	HDP na obyvatele	Státní zřízení	Vznik
Albánie	28 748	3 215 988	12,96 mld. USD	7 800 USD	parlamentní republika	28. 11. 1912
Bosna a Hercegovina	51 129	3 752 228	18,09 mld. USD	8 200 USD	konfederativní republika	5. 4. 1992
Černá Hora	13 812	632 261	4,5 mld. USD	11 700 USD	parlamentní republika	3. 6. 2006
Chorvatsko	56 542	4 290 612	62,49 mld. USD	18 400 USD	parlamentní republika	25. 6. 1991
Kosovo	10 908	1 794 303	6,45 mld. USD	2 300 USD	parlamentní republika	17. 2. 2008
Makedonie	25 713	2 063 893	10,17 mld. USD	10 500 USD	parlamentní republika	8. 9. 1991

Tab. 3: Přehled základních ekonomických ukazatelů za rok 2010²⁹

Stát	Nezaměstnanost v %	Inflace (CPI, roční změna v %)	Růst HDP (roční změna v %)
Chorvatsko	11,8	1	-1,2
Černá Hora	12,1	0,5	1,1
Albánie	13,7	3,6	4,1
Bosna a Hercegovina	42,7	2,1	0,9
Srbsko	20	10,3	1,8
Kosovo	45,4	3,5	4,6

Jak můžeme z tabulky vidět, největší nezaměstnanost v roce 2010 byla v Kosovu, a to téměř 46 %, více jak 40 % obyvatel Kosova žije ve velké chudobě. V Bosně a Hercegovině je také velká nezaměstnanost, která se v roce 2010 pohybovala okolo 43 %. Nejlépe na tom v roce 2010 bylo Chorvatsko, tam se nezaměstnanost pohybovala okolo 12 %. Největší nárůst inflace byl zaznamenán v Srbsku, a to o 10,3 %. V Albánii a Kosovu byl nárůst inflace okolo 3,5 %. Chorvatsko tak patří mezi nejstabilnější a nejvíce prosperující ekonomiky Balkánu.

²⁸ Vlastní průzkum.

²⁹ ŘEHOŘOVÁ, V. *Deset let Stabilizačního a asociačního procesu v zemích západního Balkánu*. Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze, 2011. s. 27. ISBN 1802-6591.

4.1 Albánie

Albánie má rozlohu 28 748 km² a 3 251 988 obyvatel. Vznik Albánie se datuje na 28. 11. 1912. Hrubý domácí produkt v Albánii je 12,96 miliard USD a na jednoho obyvatele 7 800 USD. Nezaměstnanost se v roce 2010 pohybovala okolo 13,7 %. Svými parametry se tak řadí mezi nejchudší země Evropy.

Evropské společenství se začalo více o Albánii zajímat v roce 1992, kdy ES/EU podepsalo s Albánií dohodu o obchodu a spolupráci. V roce 1997 bylo rozhodnuto Radou EU o regionálním přístupu k Balkánu a byly stanoveny hospodářské a politické podmínky rozvoje bilaterálních vztahů se všemi zeměmi Balkánu. V roce 2000 byla osvobozena Albánie od cla při exportu do EU, tím pádem se Evropská unie stala hlavním obchodním partnerem Albánie. Po dlouhém vyjednávání, které se táhlo již od roku 2001, podepsala Albánie 12. 6. 2006 stabilizační a asociační smlouvu (SAS) s EU, Albánie byla třetí zemí západního Balkánu po Chorvatsku a Makedonii, která tuto smlouvu podepsala. Smlouva SAS připravuje Albánii na vstup do EU. V roce 2001 byla Albánie začleněna do programu CARDS a na období 2001-2004 vyčlenila EU Albánii 184,4 milionu eur. Na období 2005-2006 bylo vyčleněno 86,6 milionu eur.³⁰

4.2 Bosna a Hercegovina

Bosna a Hercegovina leží ve východní Evropě na Balkánském poloostrově a její vznik se datuje na 5. 4. 1992. Bosna a Hercegovina je konfederativní republika, žije v ní 3 752 228 obyvatel a její rozloha je 51 129 km². Hlavním a zároveň největším městem Bosny a Hercegoviny je Sarajevo. Hrubý domácí produkt se v Bosně a Hercegovině pohybuje okolo 18,09 miliard USD a na jednoho obyvatele to je 8 200 USD. Nezaměstnanost v Bosně a Hercegovině je velká, v roce 2010 to bylo 42,7 %, což je skoro polovina obyvatel.

Válečný konflikt, který provázal vyhlášení nezávislosti v Bosně a Hercegovině v roce 1992, negativně poznamenal vztah mezi Evropskou unií a Bosnou a Hercegovinou. Evropská unie poskytla Bosně a Hercegovině v roce 1996 obchodní preference a pomoc. V roce 2003 byla v Bosně a Hercegovině stanovena pravidla k zahájení jednání o SAS, jednalo se o splnění 16 rozhodujících priorit. V lednu 2006 bylo rozhodnuto o Evropském partnerství s Bosnou a Hercegovinou, jednalo se o krátkodobé střednědobé priority, na které by se měla Bosna a Hercegovina zaměřit, pokud by chtěla vstoupit do EU. Plnění těchto úkolů sleduje Evropská komise. EU

³⁰ DIENSTBIER, J., et al. *Stabilita Balkánu a Evropská unie, příspěvek České republiky*. Praha : Rada pro mezinárodní vztahy, 2006. s. 70 -72. ISBN 80-239-8060-2.

poskytuje Bosně a Hercegovině finanční pomoc, například od roku 1991 až do roku 2000 vyčlenila EU pro Bosnu a Hercegovinu 2 miliardy eur na řešení otázek spojených s návratem uprchlíků a rekonstrukcí ekonomiky, která byla velmi postižená válkou.³¹

4.3 Makedonie

Makedonie je parlamentní republika a vznikla 8. 9. 1991. Tato země leží ve středu Balkánu. Rozloha Makedonie je 25 713 km² a má 2 063 893 obyvatel. Hrubý domácí produkt v Makedonii je 10,17 miliard USD a na jednoho obyvatele je 10 500 USD, a jsou tak 75. na světě. Z ekonomického hlediska můžeme Makedonii zařadit mezi deset nejslabších evropských ekonomik.

Makedonie, na rozdíl od ostatních balkánských zemí, vyhlásila svou nezávislost už v roce 1991 a nebyla zasažena válečným konfliktem. Řecku, jako členskému státu EU, se makedonská nezávislost nelíbila, mělo výhrady k makedonské vlajce a k názvu Makedonie, které prý patří do řecké kultury. V tomto důsledku došlo k mezinárodnímu uznání makedonského státu až v roce 1993. S Makedonií, jako s první zemí západního Balkánu, byla uzavřena stabilizační a asociační smlouva SAS, která vstoupila v platnost 1. 4. 2004. Díky těmto událostem byl v roce 2005 udělen Makedonii status kandidátské země, ale přístupová jednání nezačala. Makedonie je také členem NATO, OSN, Rady Evropy a také Středoevropské zóny volného obchodu.³²

4.4 Srbsko, Černá Hora, Kosovo

Černá Hora je parlamentní republika, která vznikla 3. 6. 2006. Rozloha Černé Hory je 13 812 km² a žije v ní 632 261 obyvatel. Hrubý domácí produkt je 4,5 miliard USD a na HDP na jednoho obyvatele 11 700 USD, tím spadá Černá Hora mezi nejchudší země Evropy. Vznik Kosova je datován na 17. 2. 2008. Jeho rozloha je 10 908 km² a žije tam 1 794 303 obyvatel a z toho 45,5 % je nezaměstnaných. HDP v Kosovu je 6,45 miliard USD a na jednoho obyvatele 2 300 USD. V Kosovu, ale i v Černé Hoře je oficiální měnou euro, a to i přesto, že Kosovo není člen eurozóny. Z ekonomického hlediska na tom Kosovo není dobře, a to především kvůli válce. Srbskou ekonomiku můžeme zařadit mezi ty slabší v Evropě, i když v poslední době její úroveň stoupá a HDP se také navyšuje.

³¹ DIENSTBIER, J., et al. *Stabilita Balkánu a Evropská unie, příspěvek České republiky*. Praha : Rada pro mezinárodní vztahy, 2006. s. 73-75. ISBN 80-239-8060-2.

³² DIENSTBIER, J., et al. *Stabilita Balkánu a Evropská unie, příspěvek České republiky*. Praha : Rada pro mezinárodní vztahy, 2006. s. 79-82. ISBN 80-239-8060-2.

Vztahy Evropské unie, Černé Hory a Srbska jsou velmi složité a EU nemá s těmito zeměmi žádné smluvní vztahy. K rozvoji mezi EU, Srbskem a Černou Horou dochází až po pádu Miloševićova režimu v říjnu 2000. Soustátí Srbska a Černé Hory bylo pronásledováno problémy, tyto země neměly jednotný trh, měly oddělené ekonomiky a odlišné měny, to byl pro EU velký problém. V roce 2003 byl z iniciativy Evropské unie vytvořen plán na vytvoření jednotné zahraniční politiky a vnitřního trhu těchto dvou zemí, tento plán ale nebyl úspěšný. V říjnu 2005 byla zahájena jednání o SAS, ale v květnu 2006 byla tato jednání pozastavena kvůli nedostatečné spolupráci Srbska s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii. Dne 3. 6. 2006 byla vyhlášena nezávislost Černé Hory, EU nezávislost uznala a jednání o SAS mohlo pokračovat. Černá Hora dostala status kandidátské země 17. 12. 2010 a Srbsko se stalo kandidátem 1. 3. 2012.³³

Kosovo je na základě rezoluce č. 1244 Rady bezpečnosti OSN od roku 1999 pod správou mise OSN. Tato rezoluce umožnila vytvoření provizorních institucí samosprávy Kosova, což znamená, že Srbsko a Černá Hora nemohou převzít mezinárodní závazky Kosova, když rezoluce potvrzuje suverenitu a uzemní integritu Svazové republiky Jugoslávie. V červenci roku 2006 byla vypracována EU zpráva o budoucí roli Evropské unie v Kosovu, tato zpráva se zabývala hlavně otázkou angažovanosti EU v Kosovu, dále se vyslovila též k evropské perspektivě Kosova po dosažení dohody o jeho statusu a v neposlední řadě se zabývá hospodářským rozvojem Kosova. Kosovo vyhlásilo nezávislost na Srbsku v únoru 2008 a téhož roku podepsalo smlouvu o SAS, o rok později oficiálně požádalo o vstup do EU.³⁴

Rozruch v Evropském parlamentu nyní způsobuje návrh na ocenění Nobelovou cenou za mír, na tuto cenu navrhl šéf sociálnědemokratické frakce v Evropském parlamentu Hannes Swoboda kosovského premiéra Hashima Thaçio. Hashim Thaçi je dle jiných názorů drogový boss a válečný zločinec podezřelý z obchodu s lidskými orgány srbských zajatců. Swobodův návrh podle českého europoslance Richarda Falbra vrhá stín na celou frakci zrovna v době před eurovolbami, které by se měly uskutečnit koncem května 2014.³⁵

³³ DIENSTBIER, J., et al. *Stabilita Balkánu a Evropská unie, příspěvek České republiky*. Praha : Rada pro mezinárodní vztahy, 2006. s. 83-87. ISBN 80-239-8060-2.

³⁴ DIENSTBIER, J., et al. *Stabilita Balkánu a Evropská unie, příspěvek České republiky*. Praha : Rada pro mezinárodní vztahy, 2006. s. 87-88. ISBN 80-239-8060-2.

³⁵ *Nobelova cena pro drogového bossa z Kosova? zuřil Falbr* [online]. Praha : VLTAVA-LABE-PRESS, 2014 [cit. 2014-02-13]. Dostupné z WWW: <http://www.denik.cz/ze_sveta/nobelova-cena-pro-drogoveho-bosse-z-kosova-zuril-falbr-20140205.html>.

5 CHARAKTERISTIKA CHORVATSKA

5.1 Základní charakteristika Chorvatska, geografická poloha a obyvatelstvo

Chorvatsko je stát bývalé Jugoslávie, který leží na rozhraní střední a jihovýchodní Evropy. Tato země sousedí na severu se Slovinskem, na východě s Maďarskem, Srbskem a Bosnou a Hercegovinou a na jihu sousedí s Černou Horou. Současné hranice vznikly po skončení druhé světové války a odpovídají hranicím tehdejší Chorvatské lidové republiky v rámci Federativní lidové republiky Jugoslávie. Celková rozloha Chorvatska je 56 700 km². Má celkem 1 185 ostrovů, ale jen 67 z nich je obydlených. Patří mezi ně například Krk, Pag, Rab, Mali Lošinj, Hvar a další. Geograficky můžeme Chorvatsko rozdělit na rovinatou oblast, která se nachází na severovýchodě v povodí řek Sáva a Dráva, dále pak na severu a ve středu země na hornatou krajinu a na turisty nejvíce vyhledávanou oblast Jadranského moře. Tuto pobřežní oblast můžeme rozdělit na Istrijský poloostrov, na který navazuje Kvarnerský záliv, a k jihu se táhne Dalmácie. V Chorvatsku vládne středomořské klima s teplým, suchým létem a mírnými zimami.³⁶

Chorvatsko má přibližně 4,5 milionu obyvatel, z nichž šestina žije v hlavním městě Záhřeb. Žije zde 90 % Chorvatů, 4,5 % Srbů a zbytek obyvatel jsou Italové, Maďaři, Češi, Slováci, Slovinci, Bosňané a Němci. Srbská menšina má největší zastoupení ve východní části Slavonie, kde ale také žije mnoho Maďarů a Čechů. Na začátku devadesátých let opustilo Chorvatsko téměř 280 000 Srbů a v období, kdy byla vyhlášena nezávislost, emigrovalo do zahraničí asi 120 000 až 130 000 Chorvatů, ale přibližně stejný počet Chorvatských uprchlíků se vrátil z Bosny a Hercegoviny. V dnešní době žije zhruba milion Chorvatů v jiných státech bývalé Jugoslávie, většinou v Bosně a Hercegovině, v severní části Vojvodiny a také v oblasti černohorského zálivu. Hodně Chorvatů také žije v zahraničí, uvádí se číslo okolo 2,3 milionů, z toho téměř 1,5 milionů žije v Spojených státech amerických, 270 000 v Německu, v Austrálii, Kanadě a Argentině okolo 150 000. Těmto emigrantům zůstává jejich volební právo, kterého můžou využít, a mnozí z nich ho využívají a dávají své hlasy zejména pravicovým stranám.³⁷

Převážná část Chorvatů, uvádí se okolo 80 %, vyznává tradiční římskokatolickou církev, vedle toho se v zemi ještě nachází menšinová srbská ortodoxní

³⁶ LIPS, W. *Chorvatsko*. Brno : Computer Press, 2013. s. 68. ISBN 978-80-251-2217-4.

³⁷ OLIVER, J. *Chorvatsko*. Praha : Svojtka & Co, 2008. s. 35-36. ISBN 978-80-7352-478-4.

pravoslavná církev 10 %, dále pak muslimové a protestanti. Chorvaté se prostřednictvím katolické víry vyhraňují vůči pravoslavným (Srbsko, Černá Hora) a muslimským (Bosna a Hercegovina) sousedům.³⁸

5.2 Dějiny Chorvatska

Vykopávky, které byly nalezeny v severozápadním Chorvatsku v jeskyni blízko Rijeki nebo v lokalitě Hušnjakovo Brdo, dokazují, že tato země byla obývána již ve starší době kamenné. Před naším letopočtem žily na dnešním území Chorvatska Illyrské kmeny a toto území se nazývalo Illyria. Na počátku 4. století př. n. l. bylo území dnešního Chorvatska zasaženo vniknutím Keltů a spadalo do římské provincie. Dalmácie přinášela do římské pokladny nejen bohatství, ale také vojáky do římských legií. Na přelomu 6. století se Dalmácie stává součástí ostrogótského království. V 6. století na Chorvatsko útočily kmeny Avarů a Slované. Podle byzantského historika a zeměpisce císaře Konstantina VII. přišli Chorvaté v 7. století a osídlili Jadranské pobřeží a později i Panonské Chorvatsko. Do roku 825 je část Chorvatska pod byzantskou a franckou nadvládou. V roce 864 vznikla chorvatská církevní organizace. Jeden z nejvýznamnějších chorvatských panovníků byl kníže Tomislav, který vládl od roku 910 asi do roku 928. Tomuto panovníkovi se podařilo rozšířit území Chorvatska až po dolní Drávu a bylo mu umožněno jako prvnímu chorvatskému panovníkovi prohlásit se „králem Chorvatů“.³⁹

V roce 1102 se Chorvatsko spojilo s Uherským královstvím, Dalmácie ale byla pod nadvládou Byzantské říše a od roku 1409 pod nadvládou Benátské republiky. Koloman Uherský se stal chorvatským králem a začala uherská nadvláda, která trvala až do roku 1918. V roce 1527 se stal chorvatským a uherským králem Ferdinand I. Habsburský, který byl později i římsko-německým císařem. Habsburkové se ujali chorvatské koruny až do roku 1918, můžeme tedy říci, že Chorvaté a Češi měli až do 1. světové války stejnou hlavu státu.⁴⁰

Roku 1797 Napoleon dobyl Dalmácii a naděje Chorvatů na spojení Slavonie a Dalmácie vymizely. Po roce 1815, kdy padla Napoleonova říše, připadla Dalmácie k Rakousku a zbytek Chorvatska pod jurisdikci uherské provincie. V roce 1830, z důsledku uherského útlaku, přišlo národní obrození, zejména jazykové. 1. 12. 1918, po pádu Rakouska-Uherska, Národní rada vyjednala vznik Království Srbů, Chorvatů a

³⁸ LIPS, W. *Chorvatsko*. Brno : Computer Press, 2013. s. 80. ISBN 978-80-251-2217-4.

³⁹ PERENČEVIC, M., RYCHLÍK, J. *Dějiny Chorvatska*. Praha : Lidové noviny, 2007. s. 12-30. ISBN 80-7106-885-3.

⁴⁰ LIPS, W. *Chorvatsko*. Brno : Computer Press, 2013. s. 71. ISBN 978-80-251-2217-4.

Slovinců se sídlem v Bělehradu. Ale velice rychle nastaly problémy hlavně mezi Chorvaty a Srby. 6. 1. 1929 se Království Srbů, Chorvatů a Slovinců přeměnilo na Království Jugoslávie, ale 6. 4. 1941 vpadly německé jednotky do Jugoslávie a obsadily ji. Za dnů nezávislého státu Chorvatska bylo vydáno mnoho nařízeních, například vypořádání se s nepřáteli režimu, za které byli považováni Romové, Židé nebo Srbové, vše bylo vedeno Antem Pavličem. Velké množství Židů, ale i Srbů bylo v letech 1941 až 1945 posláno do koncentračních táborů. Nejvíce účinný byl protifašistický boj vedený Josipem Brozem, známým jako Tito. 29. 11. 1945 vznikla Socialistická federativní republika Jugoslávie pod vedením Tita. Makedonie, Srbsko, Černá Hora, Bosna a Hercegovina, Slovinsko a Chorvatsko byly uspořádány do těsné federace a tvořily Jugoslávii. V 60. letech se stávalo zřejmějším, že Slovinsko a Chorvatsko jsou více prosperující země a jejich peníze jsou přerozdělovány do Černé Hory a Bosny a Hercegoviny, to se Slovincům a Chorvatům nelíbilo. V roce 1971 v Chorvatsku nepokoje vyvrcholily během tzv. „chorvatského jara“, kdy je národně demokratické hnutí vedeno studenty a reformisty z Komunistické strany Jugoslávie. To se ale Titovi nelíbilo, byla tedy provedena čistka mezi vůdci hnutí. Roku 1980 Josip Broz Tito zemřel a v dubnu roku 1990 se stává prezidentem předsednictva Chorvatské republiky Dr. Franjo Tuđman. V květnu roku 1990 Chorvatská demokratická unie vyhrála ve svobodných volbách s nadpoloviční většinou a 22. 12. 1990 byla vydána nová ústava, která Srby označovala pouze jako národnostní menšinu. 25. 6. 1991 byla vyhlášena nezávislost Chorvatska, ale v srpnu 1991 byla v Briuniu uzavřena smlouva o pozastavení platnosti vyhlášení nezávislosti na tři měsíce. V září 1991 byl v Chorvatsku vyhlášen válečný stav. 7. října byl Záhřeb bombardován Srby a 19. prosince padl Vukovar, což je nejvýchodnější město Chorvatska, tím vyvrcholilo tříměsíční velmi krvavé obléhání. Během těchto bojů zahynulo zhruba 10 tisíc lidí, byly zničeny desítky tisíc domů, statisíce lidí uprchly do ciziny. Po uplynutí tříměsíčního odkladu bylo 8. 10. 1991 Chorvatsko uznáno za nezávislé. Poté Evropské společenství Německo a USA uznalo Chorvatsko jako samostatný stát. V květnu roku 1992 bylo Chorvatsko přijato do OSN. 1. 5. 1995 vstoupila chorvatská armáda na území okupované Slavonie, kterou dosud kontrolovali Srbové. Na to Srbové odpověděli bombovými útoky na Záhřeb, při kterých zemřelo sedm lidí a dalších 130 bylo zraněných. Na začátku srpna roku 1995 zahájila chorvatská armáda další masivní útok (tzv. „akce Bouře“), s kterým je spojován chorvatský generál Ante Gotovina. Srbská armáda ustoupila a spolu s ní uprchlo okolo 150 tisíc obyvatel. Po tomto útoku následovaly měsíce teroru pro Srby, vypalování vesnic, rabování a útoky na Srby. V Paříži 14. 12. 1995 podepsalo

Chorvatsko Daytonskou mírovou smlouvou, která uznala historické hranice Chorvatska a navrátila východní Slavonii.⁴¹

V únoru 2000 je zvolen prezidentem Stjepan Mesić, který byl předsedou strany chorvatských nezávislých demokratů a sliboval sblížení Chorvatska se západními demokraciemi. Tento prezident otevřeně kritizuje válečné zločiny chorvatské armády a slibuje potrestání válečných zločinců. Chorvatsko má velké ambice stát se členem NATO a Evropské unie, poslední překážkou je však případ Ante Gotoviny.⁴²

V současné době jsou v Chorvatsku hlavní dvě politické strany, SDP a HDZ. Sociálně demokratická strana SDP je levicovou stranou, má v Chorvatsku největší popularitu a vyhrála poslední volby. Pravicová strana HDZ, která je velmi silná na venkově a také v pohraničí, zklamala voliče ve volbách 2011 korupční aférou a nyní je stranou opoziční. Volby v Chorvatsku mají vždy velmi nízkou účast, která se pohybuje okolo 50 %. Největším současným problémem v Chorvatsku je růst nezaměstnanosti a vysoký státní dluh, v roce 2013 bylo v Chorvatsku více než 360 000 nezaměstnaných. Chorvatsko vstoupilo 1. 7. 2013 do Evropské unie a zařadilo se tak po 22 letech od vypuknutí Balkánských válek mezi fungující evropské státy. Vstup Chorvatska do EU podporovala většina obyvatel Chorvatska, obávají se však cizích vlivů na jejich zemi.⁴³ Blíže viz *Dějiny jihoslovanských zemí*⁴⁴.

⁴¹ OLIVER, J. *Chorvatsko*. Praha : Svojtka & Co, 2008. s. 26-31. ISBN 978-80-7352-478-4.

⁴² LIPS, W. *Chorvatsko*. Brno : Computer Press, 2013. s. 73-74. ISBN 978-80-251-2217-4.

⁴³ SKOŘEPOVÁ, S. *Chorvatská politická scénérie* [online]. Praha : Martin Brož, 2013 [cit. 2013-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.piratskenoviny.cz/art/697460/>>.

⁴⁴ ŠESTÁK, M., et al. *Dějiny jihoslovanských zemí*. Praha : Lidové noviny, 2009. 758 s. ISBN 978-80-7106-375-9.

6 VÝVOJ VZTAHŮ EVROPSKÉ UNIE S CHORVATSKEM A JEHO INTEGRAČNÍ PROCES

6.1 EU a Chorvatsko v 90. letech 20. století

Vztahy Chorvatska a Evropské unie by se daly rozdělit na dvě etapy. První etapa je období od roku 1992 až do roku 2002 a druhá etapa by se dala datovat od podání oficiální přihlášky Chorvatska do Evropské unie, tedy roku 2003.⁴⁵

Jak již autorka zmínila, navázání vztahů mezi EU a Chorvatskem začalo už v roce 1992, hned po vyhlášení nezávislosti, ale kvůli válkám, do kterých se Chorvatsko zapojovalo a autoritářskému režimu prezidenta Tudjmana, se vztahy EU a Chorvatska rozvíjely až od roku 2000.⁴⁶

V dubnu roku 1996 bylo Chorvatsko přijato do Rady Evropy jako její 40. člen pod podmínkou splnění 21 požadavků na zlepšení lidských a menšinových práv. Až do konce vlády HDZ (Chorvatské demokratické společenství) nebylo Chorvatsko zapojeno do programu „Partnerství pro mír“, ani se nestalo přidruženým členem EU a dále odmítlo účast v projektu CEFTA (Středoevropská zóna volného obchodu). Straně HDZ, která v té době v Chorvatsku vládla, byla vytýkána špatná hospodářská situace, ovlivňování výsledků voleb, kontrola masmédií a korupce. 13. 12. 1999 se Tudjmanova pohřbu nezúčastnil jediný představitel cizího státu s výjimkou tureckého prezidenta.⁴⁷

To vše způsobilo značné zpoždění vstupu Chorvatska do EU a budování vztahů s Evropskou unií.

6.2 Chorvatsko na cestě k přístupovým jednáním

6.2.1 Změna politického kurzu Chorvatska

Parlamentní volby proběhly v Chorvatsku 3. 1. 2000. Hlavními aktéry těchto voleb bylo HDZ (Chorvatské demokratické společenství) a předvolební uskupení šesti politických stran, byly to strany SDP (Sociálně demokratická strana Chorvatska), HSLS (Chorvatská sociálně liberální strana), HNS (Chorvatská národní strana), IDS (Istrijské demokratické shromáždění), LS (Liberální strana) a HSS (Chorvatská selská strana). Tato tzv. opoziční šestka by se mohla rozdělit na dva bloky, jednak to byla koalice SDP

⁴⁵ STÝSKALÍKOVÁ, V., et al. *Zahraniční a bezpečnostní politika Slovinska, Chorvatska a Rumunska a vývoj bezpečnostní situace v Bosně a Hercegovině*. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2005. s. 73-74. ISBN 80-210-3873-X.

⁴⁶ BRIGLJEVIĆ, K., et al. *Hrvatska na putu u Evropsku uniju: od kandidature do členstva*. Zagreb : Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija, 2008. s. 34. ISBN 978-953-7010-84-3.

⁴⁷ PERENČEVIĆ, M., RYCHLÍK, J. *Dějiny Chorvatska*. Praha : Lidové noviny, 2007. s. 360-398. ISBN 80-7106-885-3.

a HSLŠ, dále pak tzv. opoziční čtverka, která se skládala z ostatních stran. Volby vyhrála koalice opozičních stran SDP a HSLŠ se ziskem zhruba 40 % hlasů. Ivica Račan z SDP, který se stal premiérem nové vlády, slíbil rozsáhlé reformy v sociální, finanční a právní sféře, v privatizaci, v boji s korupcí apod. Jedním z cílů vlády se vedle těchto reforem stalo členství Chorvatska v NATO a EU. V prezidentských volbách zvítězil bývalý předseda vlády HDZ Stjepan Mesić a v polovině 90. let 20. století se postavil do čela oponentů Tudjmanova režimu, rozešel se s HDZ a stal se místopředsedou HNS. Výsledky voleb byly společností kladně přijaty a EU vyjádřila zájem o začlenění Chorvatska do EU. Tento záměr vyplýval spíše z geostrategických než ekonomických důvodů.⁴⁸

6.2.2 Postoj Chorvatska k Mezinárodnímu trestnímu tribunálu a případ A. Gotoviny

Pro Račanovu vládu byla velmi klíčová otázka v postoji k haagskému tribunálu válečným zločinům spáchaným Chorvaty. Haagský soud 3. 3. 2000 odsoudil velitele Chorvatského výboru obrany generála Tihomira Blaškiće k trestu odnětí svobody na 45 let za jeho činnost v Bosně a Hercegovině. Chorvati tento rozsudek považovali za velmi nespravedlivý, protože Blaškić odešel v roce 1997 do Haagu dobrovolně. V Záhřebu a v Mostaru nastaly nepokoje proti vydávání Chorvatů do Haagu a 28. září 2000 podepsalo dvanáct chorvatských generálů otevřený dopis, v němž se staví proti tomu, že „vláda považuje za zločince ty, kteří v devadesátých letech bojovali za Chorvatsko ve vlastenecké válce“. Ze strany veřejnosti se tento dopis setkal s podporou. Prezident Mesić poslal do předčasné penze sedm generálů, kteří se účastnili občanské války, a na druhé straně premiér Račan oznámil, že chorvatské vojenské akce nemohou být předmětem obvinění v Haagu. Tento postup chorvatské vlády se setkal se silnou kritikou ze strany EU i USA. 29. října 2001 byla podepsána asociační dohoda mezi EU a Chorvatskem a od února do září 2002 byla tato dohoda schválena všemi státy tehdejší EU.⁴⁹

Případ A. Gotoviny se stal jedním z největších problémů v procesu začlenění Chorvatska k EU. Ante Gotovina byl generál chorvatské armády, který spáchal několik válečných zločinů. Vydání Anteho Gotoviny bylo jednou z podmínek pro proces vyjednávání s EU. Gotovina byl ale stále považován za národního hrdinu. Tehdy se EU

⁴⁸ HLOUŠEK, J. *Parlamentní volby v Chorvatsku 2000* [online]. Brno : Mezinárodní politologický ústav, 2000 [cit. 2013-12-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.cepsr.com/clanek.php?ID=131>>.

⁴⁹ PERENČEVIC, M., RYCHLÍK, J. *Dějiny Chorvatska*. Praha : Lidové noviny, 2007. s. 399-401. ISBN 80-7106-885-3.

rozdělila na dvě části: první, v čele s Německem a Francií, prosazovala zahájení přístupového jednání Chorvatska, druhá část, v čele s Velkou Británií, chtěla počkat do té doby, než Mezinárodní trestní tribunál potvrdí plnou spolupráci Chorvatska. Chorvatská vláda se nakonec rozhodla podniknout opatření nutná k dopadení a předání generála Gotoviny.⁵⁰

Ante Gotovina byl dopaden na Kanárských ostrovech 7. 12. 2005. Proces byl zahájen již v roce 2008, ale Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii v Haagu vydal rozhodnutí v roce 2011 a odsoudil Gotovinu za válečné zločiny na 24 let do vězení.⁵¹

V roce 2012 zprostil Haagský tribunál Ante Gotovinu i Mladena Markače, který byl odsouzen na 18 let vězení, viny. Chorvaté hromadně čekali na tento výsledek s velkou nadějí, generál Ante Gotovina je považován za hrdinu.⁵²

6.2.3 Získání statusu kandidátské země

Evropská komise přijala koncem roku 2001 strategii vztahů s Chorvatskem na léta 2002-2006. Tato strategie tvořila rámec pro finanční pomoc prostřednictvím programu CARDS. V době, kdy Evropské unii předsedalo Řecko, podalo Chorvatsko 21. 2. 2003 formální žádost o členství v EU. Členské země EU v dubnu 2003 pověřily Komisi, aby k přihlášce vypracovala oficiální stanovisko. Komise ocenila Chorvatsko za stabilní a fungující tržní ekonomiku, která již z velké části zapadla do hospodářství EU, dále ocenila Ministerstvo za profesionální úroveň koordinace provádění Stabilizační a asociační dohody. Komisi se však nelíbil vztah Chorvatska k jejím srbským a romským menšinám. Komise dále nabádala Chorvatsko ke snaze pokračování v reformách zejména v oblasti legislativy, která se měla postupně přizpůsobovat předpisům EU. Největším problémem pro vstup do EU byl vztah se Slovinskem. Spory byly dlouhodobé, týkaly se vymezení hranic a přístupu Slovinska do mezinárodních vod v Piranském zálivu. V roce 2003 ale došlo v Chorvatsku k vnitropolitickým změnám. Komise stanovisko zveřejnila až 20. 4. 2004 a doporučila zahájit přístupová jednání. Tehdejší vláda premiéra Sanadera se snažila splnit všechny

⁵⁰ *Přístupové rozhovory EU s Chorvatskem: Chorvatům se do EU moc nechce, může za to Gotovina* [online]. Praha : EU-Media, 2004 [cit. 2013-12-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/rozsirovani-eu/clanek/chorvatum-se-do-eu-moc-nechce-muze-za-to-gotovina-008685>>.

⁵¹ *Chorvatský generál Ante Gotovina odsouzen na 24 let* [online]. Praha : Centrum Holdings, 2011 [cit. 2013-02-02]. Dostupné z WWW: <<http://aktualne.centrum.cz/zahranici/evropa/clanek.phtml?id=697328>>.

⁵² *Haagský soud obrátil. Chorvatský generál Gotovina si 24 let neodsedí* [online]. Praha : MAFRA, 2012 [cit. 2013-03-02]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/gotovina-zprosten-0nb-zahranici.aspx?c=A121116_095313_zahranicni_ts>.

podmínky tak, aby Chorvatsko mohlo vstoupit do EU společně s Bulharskem a Rumunskem v roce 2007. Oficiální status kandidátské země udělila Evropská rada Chorvatsku 17. a 18. 6. 2004. K přístupovým jednáním mělo dojít 17. 3. 2005, ale Chorvatsko nepotvrdilo plnou spolupráci s Mezinárodním trestním tribunálem OSN pro bývalou Jugoslávii v Haagu, tak se Rada ministrů rozhodla toto jednání odložit. V říjnu 2005 hlavní žalobkyně ICTY Carla del Ponteová sdělila, že Chorvatsko již s trestním tribunálem plně spolupracuje, Rada EU rozhodla zahájit přístupová jednání, která začala 30. 10. 2005 tzv. „screeningem“, a v březnu 2006 začalo projednávání jednotlivých kapitol přístupové smlouvy.⁵³

6.3 Překážky v zahájení přístupových jednání

V přístupových jednáních Chorvatska s EU se vyskytovalo mnoho překážek. Jak už autorka práce v předešlých kapitolách zmínila, velkým problémem byl vztah Chorvatska k Haagskému tribunálu nebo vztahy mezi Chorvatskem a Slovinskem. Chorvatsko opustilo v době válečného konfliktu asi 300 000 uprchlíků (cca 70 % srbské a 30 % chorvatské národnosti), tyto odhady zveřejnila organizace OBSE. Oficiální čísla ukazují, že zpět se vrátilo pouze 140 000 uprchlíků, a to zejména srbské národnosti.⁵⁴

Dále negativní vliv na zahájení přístupových jednání s EU měly nepříliš dobré vztahy Chorvatska s některými členskými státy EU, zejména se sousedním Slovinskem. Důvodem k tomuto sporu byl podle Slovinska chybná podoba hraniční linie mezi státy, kterou Chorvatsko předložilo v dokumentech k vyjednávání s EU. Hranice těchto zemí lemuje řeka Dragoni a ta se vlévá do Piranského zálivu, pro Slovince ale v dost nešťastném úhlu. V roce 2001 byly Slovinsku přiděleny, po dohodě vlád obou zemí, dvě třetiny Piranského zálivu, chorvatský parlament to ale neschválil. Díky tomuto sporu přístupová jednání s Chorvatskem třikrát ztroskotala.⁵⁵

Dalším problémem bylo vyhlášení výlučné hospodářské zóny. V říjnu 2003 vyhlásilo Chorvatsko podél svého pobřeží výlučnou hospodářskou zónu, účelem této zóny bylo zabránit lovu ryb všem okolním státům, zejména italským a slovinským rybářům. Itálie a Slovinsko proti tomuto rozhodnutí pochopitelně protestovaly. Rada EU vyzvala Chorvatsko k hledání kompromisu. Chorvatsko nakonec v této zóně

⁵³ DIENSTBIER, J., et al. *Stabilita Balkánu a Evropská unie, příspěvek České republiky*. Praha : Rada pro mezinárodní vztahy, 2006. 184 s. ISBN 80-239-8060-2.

⁵⁴ *Chorvatsko: Základní informace o teritoriu* [online]. Praha : Czechtrade [cit. 2014-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/chorvatsko-zakladni-informace-o-teritoriu-18778.html>>.

⁵⁵ *Piranský záliv, to je oč běží ve sporu Slovinska a Chorvatska* [online]. Praha : Česká televize, 2009 [cit. 2014-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/59110-piransky-zaliv-to-je-oc-bezi-ve-sporu-slovinska-a-chorvatska/>>.

v Jaderském moři vyhlásilo Chráněnou ekologickou a rybolovnou oblast, omezení rybaření zůstalo. V Bruselu 3. 6. 2004 uzavřelo Chorvatsko se Slovinskem a Itálií dohodu, že omezení nebudou aplikována na členské státy EU.⁵⁶

V prosinci roku 2004 bylo v Bruselu stanoveno přesné datum zahájení přístupových rozhovorů s Chorvatskem na 17. 3. 2005 ale pouze pod podmínkou plné spolupráce Chorvatska s ICTY. Jednalo se zejména o Gotovinův případ. V lednu 2005 obhájil už podruhé v prezidentských volbách svůj mandát Stjepan Masić a po volbách pronesl: „*Chorvatsko musí být moderní, evropskou a demokratickou zemí spokojených občanů. To bude možné tehdy, jestliže změníme mnoho věcí. My budeme těmi, kdo rozhodnou, zda bude Chorvatsko kráčet vpřed do 21. století, anebo zpět do minulosti. Já navrhuji 21. století.*“⁵⁷

6.4 Zahájení přístupových rozhovorů a screening

Přístupové rozhovory proběhly 3. 10. 2005. Carla del Ponteová, která byla v té době hlavní žalobkyní Mezinárodního trestního tribunálu v Haagu, rozhodla v prospěch Chorvatska, jelikož Chorvatsko v posledních týdnech plně spolupracovalo a dělalo vše, co mohlo, k nalezení a zatčení Anteho Gotoviny. Rada Evropské unie došla k závěru, že Chorvatsko všechny své podmínky splnilo, a umožnila zahájit vstupní jednání.⁵⁸

V říjnu 2005 chorvatský premiér Ivo Sanader prohlásil, že Chorvaté začali myšlenku Evropské unie a představu členství Chorvatska v EU podporovat.⁵⁹

Přístupová jednání začala ještě dříve, než byl dopaden generál Ante Gotovina. Ten byl dopaden v hotelovém pokoji na ostrově Tenerife v noci z 6. na 7. prosince 2005. Ante Gotovina byl mezinárodním tribunálem v Haagu obviněn, za plánování zabití asi 150 Srbů a vyhnání dalších tisíců Srbů během válečného konfliktu v letech 1991 - 1995 mezi Chorvatskem a Srbskem. Okolnosti, které vedly k jeho nalezení Gotoviny, nebyly dodnes objasněny. Je pravděpodobné, že Sanaderova vláda tajně poskytla informace vedoucí k jeho dopadení.⁶⁰ Blíže je tato problematika zmíněna

⁵⁶ CABADA, L., et al. *Aktuální výzvy evropského integračního procesu*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2010. s. 238-241. ISBN 978-80-7380-289-9.

⁵⁷ PERENČEVIC, M., RYCHLÍK, J. *Dějiny Chorvatska*. Praha : Lidové noviny, 2007. s. 402. ISBN 80-7106-885-3.

⁵⁸ *Chorvatsko začalo jednat s EU o členství* [online]. Praha : EU-Media, 2005 [cit. 2014-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/evropa-dnes0/clanek/chorvatsko-zaalo-jednat-s-eu-o-lenstv>>.

⁵⁹ *Chorvatsko chce vstoupit do EU během českého předsednictví* [online]. Praha : EU-Media, 2005 [cit. 2014-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/evropa-dnes0/clanek/chorvatsko-chce-vstoupit-do-eu-bhem-eskho-pedsednictv>>.

⁶⁰ *Chorvatský generál Gotovina zadržen ve Španělsku* [online]. Praha : EU-Media, 2005 [cit. 2014-01-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/evropa-dnes0/clanek/chorvatsk-generl-gotovina-zadren-ve-panlsku>>.

v kapitole 6.3.2 Postoj Chorvatska k Mezinárodnímu trestnímu tribunálu a případ A. Gotoviny.

Screening pro Chorvatsko byl zahájen 20. 10. 2005 v Lucemburku, kromě Chorvatska probíhal screening také Turecka, které se stalo kandidátskou zemí už v roce 1999. Komise zkoumala legislativu obou zemí a v únoru prohlásila, že obě země dosáhly velice dobré úrovně, aby se mohlo začít s konkrétním jednáním.

6.4.1 Přechodná období

Vstup do Evropské unie sebou přináší i nová pravidla, kterým se přistupující stát musí nějakým způsobem přizpůsobit. Na některá pravidla ale nejsou státy připraveny, a tak je možné si vyjednat tzv. přechodná období. Chorvatsko si vyjednalo 53 přechodných opatření.

Tab. 4: Kapitoly přechodných opatření a počet opatření⁶¹

Kapitola	Počet opatření
1. Volný pohyb zboží	1
2. Volný pohyb pracovníků	3
3. Svoboda usazování a poskytování služeb	3
4. Volný pohyb kapitálu	2
7. Právo duševního vlastnictví	4
9. Finanční služby	1
11. Zemědělství a rozvoj venkova	9
12. Bezpečnost potravin, veterinární a rostlinolékařská politika	7
13. Rybolov	4
14. Dopravní politika	3
15. Energetika	1
16. Daně	3
22. Regionální politika a koordinace strukturálních nástrojů	1
24. Spravedlnost, svoboda a bezpečnost	1
27. Životní prostředí	12
29. Celní unie	2
33. Finanční a rozpočtová ustanovení	1

⁶¹ Seznam přechodných opatření sjednaných v rámci přístupových jednání EU-Chorvatsko [online]. Praha : CzechTrade, 2012 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z WWW: <<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:RGpZO1gNfD0J:download.czechtrade.cz/ods.asp?id%3D81981+&cd=1&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>>, vlastní zpracování.

Chorvatsko si vyjednalo tato přechodná období:⁶²

- chléb, mléko, léky, knihy a vědecké časopisy budou po dobu šesti let tedy od vstupu do EU osvobozeny od DPH,
- všechny náboženské komunity, včetně katolické církve, budou muset platit DPH z darů ze zahraničí,
- DPH na cigarety zůstane až do 31. 12. 2017 stejná jako doposud,
- až do 31. 12. 2014 si můžou Chorvaté odečítat zboží a služby, které jsou spojené se stavbou klecí pro nosnice,
- zákaz na používání některých názvů potravin,
- nevyhovující potraviny a krmivo v sektoru masa, mléka, ryb a živočišných produktů bude možný do 31. 12. 2015,
- prodej nevyhovujícího osiva rostlin a zeleniny bude možný do 31. 12. 2014
- jen dva tisíce plavidel, která můžeme zařadit do kategorie nekomerčního rybolovu a loví ryby jen pro osobní potřebu, budou moci do 31. 12. 2014 oprávněně nadále používat při lovu ryb tenatové sítě nejvíce 200 metrů dlouhé,
- smlouvy z námořní kabotáže ze sektoru veřejných služeb, které byly uzavřeny před vstupem Chorvatska do EU, mohou zůstat v platné až do 31. 12. 2016
- provozovat výletní plavby s výtlačkem menším než 650 BRT mohou pouze plavidla, která jsou registrována v Chorvatsku nebo plují pod chorvatskou vlajkou, a to až do 31. 12. 2014,
- okolo dvaceti spalovacích firem dostalo výjimku pro odklad redukce emisí do 1. 1. 2013 a do 1. 1. 2018.

6.4.2 Integrační proces v roce 2008

V dubnu roku 2008 proběhla konference, které se zúčastnil komisař pro rozšíření Olli Rehn a chorvatský ministr zahraničí Gordan Jadrović, který uvedl, že Chorvatsko by mělo všechny kapitoly uzavřít do slovinského předsednictví. Olli Rehn řekl, že všechna jednání s Chorvatskem probíhají bez problémů, a pokud Chorvatsko splní všechna kritéria do června roku 2008, mohlo by Chorvatsko vstoupit do EU v roce 2010. Konference se také účastnil německý poslanec Evropského parlamentu Ingo Friedrich, ten přistoupení Chorvatska do EU podpořil a prohlásil: „*je logické, aby*

⁶² Seznam přechodných opatření sjednaných v rámci přístupových jednání EU-Chorvatsko [online]. Praha : CzechTrade, 2012 [cit. 2014-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:RGpZO1gNfD0J:download.czechtrade.cz/ods.asp?id%3D81981+&cd=1&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>>.

Chorvatsko také vstoupilo do EU, EU potřebuje Chorvatsko, stejně tak, jako Chorvatsko potřebuje EU“. O několik dní později o Chorvatsku jednali poslanci Evropského parlamentu, pochválili Chorvatsko za jeho pokrok v roce 2007, ale dále Chorvatsko vyzvali, aby vyřešili spor se Slovinskem, o kterém se autorka zmiňuje v další kapitole.⁶³

6.4.3 Přerušování přístupových jednání

Na podzim roku 2008 byla pozastavena přístupová jednání s Chorvatskem, a to z důvodu zablokování sedmi kapitol *acquis* ze strany Slovinska. Slovinsko tedy vetovalo přístupová jednání kvůli dlouhodobému hraničnímu sporu s Chorvatskem. Díky těmto událostem mizely šance, že Chorvatsko ukončí vstupní rozhovory v roce 2009. Slovinský prezident ale zdůraznil, že Slovinsko nemá zájem na neúspěchu Chorvatska a doufá v úspěšné ukončení vstupních jednání.⁶⁴

Francouzský prezident Nicolas Sarkozy se angažoval v hledání řešení v tomto sporu a řekl, že pro EU je vstup Chorvatska velmi zásadní a je důležitý pro ekonomickou a politickou situaci Balkánu a pro celou Evropskou unii. Česká republika se také angažovala a snažila se o vstup Chorvatska do EU v co nejbližší době. Šéf české diplomacie řekl, že by bylo dobré, aby Záhřeb přístupová jednání zakončil koncem roku 2009, tedy za švédského předsednictví. Spor mezi Slovinskem a Chorvatskem se ale zdál být závažnější než kdykoliv předtím a naděje Chorvatska pro vstup do EU v roce 2011 se pomalu zmenšovaly.⁶⁵

Začátkem června roku 2005 chorvatský premiér Ivo Sanader rezignoval, tato rezignace zaskočila nejen obyvatele Chorvatska, ale také Evropskou unii.⁶⁶

Naději na urovnání vztahů a na obnovení přístupových jednání přinesl nástup nové chorvatské premiérky Jadranky Kosor, která byla jmenována 6. 7. 2009.

⁶³ *Chorvatsko udělá vše pro vstup do EU v roce 2010* [online]. Praha : EU-Media, 2005 [cit. 2014-01-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/budoucnost-eu0/clanek/chorvatsko-udela-vse-pro-vstup-do-eu-v-roce-2010>>.

⁶⁴ *Slovinsko chce zablokovat přístupová jednání s Chorvatskem* [online]. Praha : Vláda České republiky, 2009 [cit. 2014-01-26]. Dostupné z WWW: <<https://www.euroskop.cz/8957/9932/clanek/slovinsko-chce-zablokovat-pristupova-jednani-s-chorvatskem/>>.

⁶⁵ *Sarkozy chce pomoci v hraničním sporu Chorvatska a Slovinska* [online]. Praha : Česká televize, 2009 [cit. 2014-01-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/46740-sarkozy-chce-pomoci-v-hranicnim-sporu-chorvatska-a-slovinska/>>.

⁶⁶ *Chorvatský premiér Sanader překvapivě rezignoval* [online]. Praha : EU-Media, 2009 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/vnejsi-vztahy/clanek/chorvatsky-premier-sanader-prekvapive-rezignoval-006224>>.

Chorvatská premiérka se sešla se slovinským kolegou Barutem Pahorem a spor vyřešili mezinárodní arbitráží. Koncem září 2009 byla znovu zahájena přístupová jednání.⁶⁷

Evropská komise vydala 9. 10. 2010 každoroční soubor Zpráv o pokroku zemí, které se chtějí stát členy EU. Největšího pokroku podle Evropské komise dosáhlo Chorvatsko a Island. Zemím, které se chtějí stát členy EU, tyto zprávy slouží jako vodítko, co napravit, čeho se vyvarovat a co příště udělat lépe. Brusel pochválil Chorvatsko především za úspěšný boj s korupcí a zlepšení hospodářské situace. Komise ale nezmínila přesné datum vstupu Chorvatska do EU.⁶⁸

6.5 Uzavření přístupových jednání

V dubnu roku 2011 Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii vynesl rozsudek v procesu s Antem Gotovinou, tento chorvatský generál byl shledán vinným v 9 z 10 bodů obžaloby a odsouzen k 24letému vězení. S tímto rozsudkem se vznesla vlna protestů v chorvatských ulicích. Protesty provázely transparenty s hesly „Miluji Chorvatsko, ale ne v Evropské unii“. Tehdy se 95 % Chorvatů se domnívalo, že tresty byly nespravedlivé a v referendu se pro vstup do EU vyslovilo pouze 23 % Chorvatů, tedy nejméně v historii. Nakonec byl generál Ante Gotovina spolu s Mladenem Markačem v roce 2012 zproštěn viny.⁶⁹

Přístupová jednání pokračovala dále a 6. června 2011 a byla uzavřena sporná kapitola Rybolov (č. 13). V té době chyběly Chorvatsku uzavřít poslední čtyři kapitoly z *acquis*. Velký problém nastal při úpravě vztahů mezi Chorvatskem a Slovinskem v otázce čerpání prostředků z Evropského rybářského fondu. Musel se najít systém, který by finanční prostředky z Evropského rybářského fondu rozdělil mezi Slovinsko a Chorvatsko. Tento problém byl vyřešen a konečné řešení je výhodné pro všechny strany, jelikož nijak nemění celkové prostředky vyhrazené pro Slovinsko a současně je rozpočtově neutrální.⁷⁰

⁶⁷ "Trojité vítězství" v přístupových rozhovorech s Chorvatskem [online]. Praha : EU-Media, 2009 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/rozsirovani-eu/clanek/trojite-vitezstvi-v-pristupovych-rozhovorech-s-chorvatskem-006581>>.

⁶⁸ Komise pochválila Chorvatsko a Island, kárá Srbsko a Bosnu [online]. Praha : EU-Media, 2010 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/rozsirovani-eu/clanek/komise-pochvalila-chorvatsko-a-island-zaroven-pokarala-srbsko-a-bosnu-008097>>.

⁶⁹ BUTKOVIĆ, D. *Ekskluzivno Samo 23% Hrvata za ulazak u EU! Čak 95% smatra presudu nepravednom* [online]. Zagreb : Jutarnji list, 2011 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.jutarnji.hr/istrazivanje-nakon-presude-gotovini--samo-23--hrvata-za-ulazak-u-eu/939458>>.

⁷⁰ Chorvatsko postupuje k členství v EU [online]. Brusel : Stálé zastoupení ČR při EU, 2011 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/udalosti_a_media/chorvatsko_postupuje_k_clenstvi_v_eu.html>.

Evropská unie v červnu roku 2011 prohlásila, že přístupové rozhovory se Záhřebem budou do konce tohoto měsíce dokončeny a Chorvatsko se bude moci stát členem EU v roce 2013 a stane se tak osmadvacátou zemí EU. V prohlášení stálo, že přístupová smlouva by měla být do konce roku podepsána a bude také předložena všem členským zemím EU. Koncem června roku 2011 byla přístupová jednání oficiálně ukončena a byly uzavřeny všechny kapitoly *acquis*.⁷¹

6.6 Podpis přístupové smlouvy

Polské předsednictví se 14. 9. 2011 vyjádřilo, že přístupová smlouva, tedy její anglická verze, by mohla být slavnostně podepsána začátkem prosince. Nyní smlouva projde Evropskou komisí a Evropským parlamentem. Následně musí být 300 stránková smlouva přeložena do 23 jazyků EU.⁷²

Finální verze přístupové smlouvy byla schválena v polovině září. Podpisový ceremoniál se uskutečnil 9. 12. 2011 v Bruselu. Smlouvu podepsal chorvatský prezident Ivo Josipović spolu s premiérkou Jadrankou Kosor. Podepsáním této smlouvy se Chorvatsko ještě nestává členem EU. Chorvatsko se stalo osmadvacátým členem EU 1. 7. 2013 poté, co smlouvu podepsaly národní parlamenty všech zemí, které jsou členy EU. Do té doby bude používat status pozorovatelské země na většině zasedání pracovních skupin Rady ministrů EU a výborů Evropské komise.⁷³

6.7 Referendum ke vstupu do Evropské unie

Pro vstup Chorvatska do EU byly téměř všechny chorvatské politické strany. Výjimkou byla ABH, HDS nebo JH, o kterých se autorka zmiňovala v předešlých kapitolách.⁷⁴

V roce 2000 bylo pro vstup do Evropské unie téměř 78 % Chorvatů a až do roku 2004 se téměř nic nezměnilo a příznivců Evropské unie bylo vždy kolem 70 - 80 %. V roce 2005, kdy byla přístupová jednání přerušena, počet příznivců EU rapidně klesl,

⁷¹ *Chorvatsko slaví: Summit udělal tečku za přístupovými rozhovory* [online]. Praha : EU-Media, 2011 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/rozsirovani-eu/clanek/chorvatsko-slavi-summit-udelal-tecku-za-pristupovymi-rozhovory-008910>>.

⁷² *Přístupová smlouva s Chorvatskem bude podepsána začátkem prosince* [online]. Praha : EU-Media, 2011 [cit. 2014-01-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/rozsirovani-eu/clanek/pristupova-smlouva-s-chorvatskem-bude-podepsana-zacatkem-prosince-009140>>.

⁷³ *Dalším členem EU bude Chorvatsko, dnes podepsalo přístupovou smlouvu* [online]. Praha : EU-Media, 2011 [cit. 2014-01-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/rozsirovani-eu/clanek/dalsim-clenem-eu-bude-chorvatsko-dnes-podepsalo-pristupovou-smlouvu-009413>>.

⁷⁴ *Ne u EU: Zašto jurimo iz Jugoslavije u Euroslaviju?* [online]. Zagreb : Hrvatska radiotelevizija, 2012 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z WWW: <<http://vijesti.hrt.hr/ne-u-eu-zasto-jurimo-iz-jugoslavije-u-euroslaviju>>.

pro vstup do EU se tehdy přiklonilo pouze 27 % dotazovaných, 29 % se vyjádřilo záporně a 40 % bylo neutrální. Podpora evropské ústavy, společné politiky a obecně členství v EU ve srovnání s předchozím průzkumem se mírně snížila, i přesto Evropskou unii podporovaly asi dvě třetiny respondentů, to ukazuje, že současný euroskepticismus respondentů je příčinou současných událostí, zatímco většina Chorvatů zůstává nakloněna členství v EU.⁷⁵

Kvůli sporu se Slovinskem byla v roce 2008 přístupová jednání opět přerušena, pro vstup do EU tehdy bylo jen 24 % dotazovaných, 38 % odpůrců a 35 % dotazovaných bylo neutrální. Po celou dobu, kdy byla přístupová jednání přerušena, se tato čísla nějak rapidně neměnila.⁷⁶

V roce 2010, kdy byla přístupová jednání obnovena, počet dotazovaných opět stoupl na 26 %, neutrálních respondentů bylo okolo 40 % a odpůrců EU 31 %. Na konci roku 2010 bylo pro vstup do EU již 69 % dotazovaných.⁷⁷

V polovině roku 2011 se podpora členství v EU rapidně snížila a pro vstup do EU se tehdy přiklonilo pouze 23 % respondentů a téměř 50 % dotazovaných bylo proti vstupu do EU. Autorka se domnívá, že tento výsledek referenda ovlivnil rozsudek nad generálem Antem Gotovinou.⁷⁸

O pár měsíců se ale vše změnilo, pro vstup se vyjádřilo 52 %, proti bylo 38 % respondentů a jen 10 % jich bylo nerozhodnutých. Tento průzkum také ukazoval, že účast se pohybovala okolo 82 % a 15 % obyvatel se referenda, jehož kladný výsledek je podmínkou členství v EU, nezúčastnilo.⁷⁹

Chorvaté se v referendu, které probíhalo v lednu 2012, přiklonili v téměř 66 % ke vstupu do EU a pouze třetina byla proti, hlasovalo ale jen 44 % voličů. Díky této malé účasti chtěli odpůrci Evropské unie referendum opakovat. Příznivcem vstupu do EU byl i generál Ante Gotovina „*Civilizačně tam patříme*“, řekl Gotovina. Chorvatský premiér prohlásil, že výsledky tohoto referenda budou obratem v dějinách Chorvatska. „*Jsem rád, že se Evropa stane mým domovem*“, řekl prezident Ivo Josipović. Radikální

⁷⁵ *Nacionalni izveštaj, Republika Hrvatska* [online]. Brusel : Evropská unie, 2005 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb63/eb63_nat_hr.pdf>.

⁷⁶ *Nacionalni izveštaj, Hrvatska* [online]. Brusel : Evropská unie, 2008 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb70/eb70_hr_nat.pdf>.

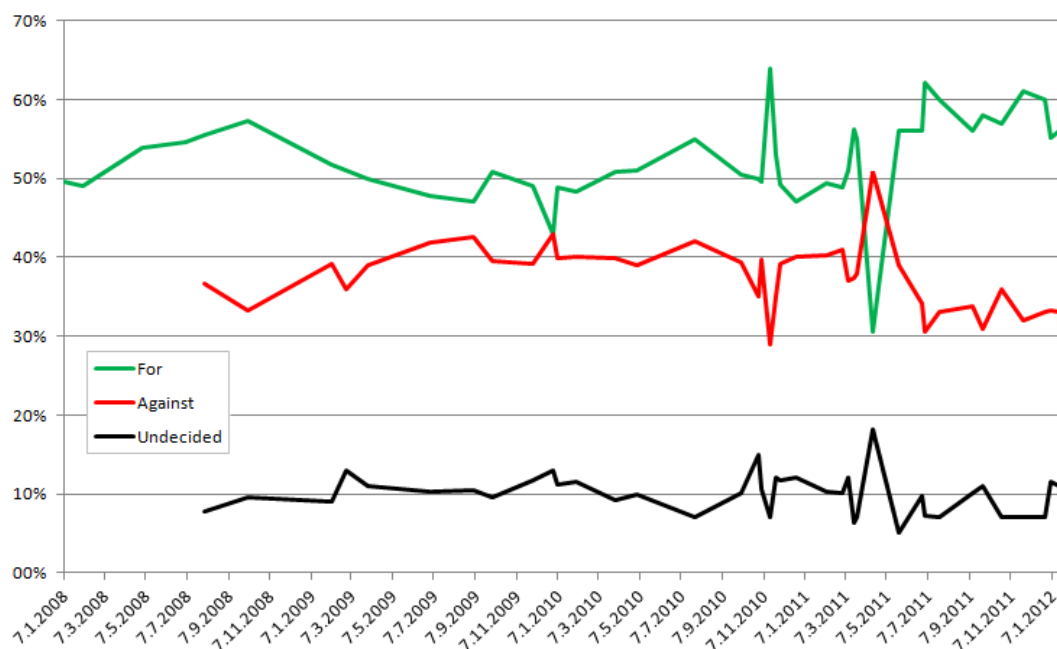
⁷⁷ *Standarb EB 73 spring 2010* [online]. Brusel : Evropská unie, 2010 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb73/eb73_fact_hr_en.pdf>.

⁷⁸ BUTKOVIĆ, D. *Ekskluzivno Samo 23% Hrvata za ulazak u EU! Čak 95% smatra presudu nepravednom* [online]. Zagreb : Jutarnji list, 2011 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.jutarnji.hr/istrazivanje-nakon-presude-gotovini--samo-23--hrvata-za-ulazak-u-eu/939458>>.

⁷⁹ *Chorvatsko si mapuje terén před referendem o vstupu do EU* [online]. Praha : EU-Media, 2011 [cit. 2014-02-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/rozsirovani-eu/clanek/chorvatsko-si-mapuje-teren-pred-referendem-o-vstupu-do-eu-009005>>.

nacionalisté ale se vstupem do EU nesouhlasí, tvrdí, že Chorvatsko tak ztratí svou nezávislost.⁸⁰

Obr. 2: Postoj chorvatských občanů ke vstupu Chorvatska do EU⁸¹

Průzkumy veřejného mínění o vstupu do EU byly pravidelně prováděny chorvatskými organizacemi Demoskop, Ipsos Puls a Mediana Fides agentur. Jak můžeme z grafu 2 vidět, v roce 2008 se podpora členství pohybovala okolo 50 % - 60 %. Největší podpory od roku 2008 se EU dočkala v listopadu roku 2010, a to 64 %, možná díky hodnotící zprávě, kterou vydala Evropská komise a chválila v ní Chorvatsko za velké pokroky, se v občanech probudil zájem být součástí EU. Nejnižší úroveň podpory členství v EU byl zaznamenán v polovině dubna 2011, a to mezi 21 % - 38 %, a odpůrců členství v EU tehdy bylo přes 50 %. Autorka se domnívá, že to způsobil již zmíněný rozsudek nad generálem Ante Gotovinou. Jak můžeme vidět, od druhé poloviny roku 2011 až do ledna roku 2012 se situace rapidně neměnila, pro vstup do EU bylo vždy 55 - 63 % respondentů a 30 - 35 % bylo odpůrců EU. Černá, tedy neutrální křivka grafu, se od roku 2008 až do roku 2010 pohybuje v dolní hranici okolo

⁸⁰ *Chorvaté řekli v referendu „ano“ Evropské unii. Pro je i Ante Gotovina* [online]. Praha : MAFRA, 2012 [cit. 2014-02-17]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/chorvate-rekli-v-referendu-ano-evropske-unii-i-kdyz-je-zadluzena-pxd-/zahranicni.aspx?c=A120122_202636_zahranicni_brd>.

⁸¹ *Croatian EU membership opinion polls. gif* [online]. San Francisco : Wikimedia, 2012 [cit. 2014-03-05]. Dostupné z WWW: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/60/Croatian_EU_membership_opinion_polls.gif>.

9 - 13 %. Jen v květnu 2011 se tato čísla vyšplhala na 19 %, a to kvůli případu s Ante Gotovinou, jak již autorka zmiňovala.

6.8 Názory mladých lidí na vstup Chorvatska do EU

Evropský dům v Dubrovniku vydal v roce 2010 brožuru s názvem „Ať je slyšet i náš hlas!“ Tato brožura s názory absolventů středních škol sloužila především k účelu začlenění mladých lidí do debaty o přistoupení Chorvatska k Evropské unii a pochopení systému Evropské unie. Většina studentů, tedy okolo 60 %, by byla pro přistoupení Chorvatska k Evropské unii, 29 % bylo proti vstupu do EU a zbytek dotazovaných studentů bylo nerozhodnutých. Více jak 60 % respondentů uvedlo, že se domnívají, že nejsou dostatečně informovaní o vstupu Chorvatska do EU a celé evropské integraci a že toto téma není zastoupeno v žádných osnovách jejich předmětu. Všichni studenti souhlasí s tím, že informace o EU v médiích jsou velmi rozšířené, ale ne příliš přesné, a nepovažují je za důvěryhodný zdroj informací. S přibližujícím se vstupem do Evropské unie přišel Evropský parlament s návrhem na vybudování komunikačních strategií na vysokých školách, které by informovaly veřejnost, a hlavně studenty vysokých a středních škol o Evropské unii a procesu přistoupení. Začaly se vydávat odborné brožury, které byly distribuovány na vysoké a střední školy. Tento program byl finančně podporován Ministerstvem zahraničních věcí.⁸²

6.9 Postoj členských zemí Evropské unie k chorvatské integraci

O začlenění Chorvatska do EU měly velký zájem především členské země, které s Chorvatskem sousedí. Tedy pro Maďarsko, Slovinsko, Itálii a také pro Rakousko, které k Chorvatsku nemá příliš daleko, plynuly velké výhody. A to především kvůli chorvatskému trhu a také výhodě volného pohybu pracovních sil. Přímořská poloha Chorvatska byla velmi atraktivní hlavně pro Maďarsko, které mělo zájem vyvázet své zboží přes přístavy Chorvatska. Vstup do EU také umožnil Chorvatům zaměstnávat odborníky ze zemí EU, o které mělo Chorvatsko delší dobu zájem, překážkou ale byl složitý proces vydání pracovního povolení. Dále vstup této země do EU a do eurozóny by usnadnil turistům z členských zemí bezproblémové cestování do Chorvatska. Chorvatsko se obávalo některých problémů, které by mohly po vstupu do EU nastat, například Italové příliš nepodporovali jadransko-jónskou dálnici, nebo by mohly nastat

⁸² *Nek' se čuje i naš glas!* [online]. Dubrovnik : Foton d.o.o., 2010 [cit. 2014-03-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.dubrovniknet.hr/novost.php?id=8833#.Ux7uvD95MYo>>.

problémy v oblasti ochrany Jadranského moře. Chorvaté také očekávali snahu Italů omezovat rozšiřování chorvatských rybářských flotil a tím tak zabránit konkurenci.⁸³

6.10 Schvalování vstupu Chorvatska do EU v ČR

Česká republika má s Chorvatskem velmi dobré vztahy, a to především proto, že na letní dovolenou do Chorvatska jezdí každý rok tisíce Čechů. Přitom v roce 2010 se Chorvatsko obávalo, že jejich vstup do EU zmaří právě Česká republika, a to kvůli výjimce z Listiny základních práv EU, jejímž vyjednáváním si prezident Václav Klaus podmínil podpis Lisabonské smlouvy. Václav Klaus a vláda ČR vyjednala, že by se přístupová smlouva Chorvatska schvalovala společně s touto výjimkou. S touto výjimkou ale nesouhlasila ČSSD, která se domnívala, že to Čechy bude stát právo domáhat se stejných práv jako ostatní členové EU. Tato výjimka ale nakonec vstup Chorvatska do EU neovlivnila. Nakonec 25. 4. 2012 přístupovou smlouvu schválil jednohlasně Senát, následně 8. 6. 2012 smlouvu schválila Poslanecká sněmovna a tento proces ukončil prezident republiky 27. 6. 2012, kdy smlouvu podepsal.⁸⁴

⁸³ NOBILO, M. *Nacionalni interesi susjednih zemalja članica Evropske unije u procesu pregovaranja o pristupu Hrvatske toj organizaciji* [online]. Ljubljana : Hrvatski veleposlanik u Republici Sloveniji, 2005 [cit. 2014-03-03]. Dostupné z WWW: <<http://hrcak.srce.hr/35636>>.

⁸⁴ ČSSD *zvažuje, že potopí vstup Chorvatska do EU kvůli Klausově výjimce* [online]. Praha : Borgis, 2010 [cit. 2014-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.novinky.cz/domaci/218793-cssd-zvazuje-ze-potopi-vstup-chorvatska-do-eu-kvuli-klausove-vyjimce.html>>.

7 SITUACE V CHORVATSKU PO VSTUPU DO EU

Chorvatsko se stalo oficiálně osmadvacátou zemí EU 1. 7. 2013. Oslava vstupu Chorvatska do EU se konala dne 30. 6. 2013 na náměstí Bána Jelačice v Záhřebu. Zúčastnil se jí i předseda Evropské komise José Manuela Barroso a další představitelé Evropské unie.

Pro ČR vstup Chorvatska do EU znamená, že se např. v oblasti sociálního zabezpečení začaly aplikovat předpisy Evropského společenství. Dnes je již možné cestovat do Chorvatska, jen s občanským průkazem. Občanský průkaz lze požit jako cestovní doklad také k cestám do Bosny a Hercegoviny, Černé Hory, Makedonie, Srbska, Kosova a Albánie. Hraniční kontroly však stále zůstávají, a to z důvodu, že Chorvatsko ještě není členem Schengenského prostoru. Nesplňuje nutné podmínky ke vstupu, proto jsou kontroly na hranicích stále nutné. Tyto změny jsou uvedeny v novele zákona č. 159/2013 Sb., o cestovních dokladech, která je platná od června roku 2013. Lékařská péče je také bez problémů, stačí pouze předložit Evropský průkaz zdravotního pojištění, což je kartička zdravotní pojišťovny, nemocnice ale musí být smluvním zařízením. Měna v Chorvatsku stále zůstává stejná, tedy kuna. Také se změnilo limity na dovoz komodit pro osobní spotřebu a to díky přistoupení Chorvatska k celní unii.⁸⁵

Členství Chorvatska v EU se pozitivně promítá mnoha oblastech, například i do oblasti nemocenského pojištění, důchodového pojištění, posuzování příslušnosti k právním předpisům a vymáhání pohledávek. Osoby, které migrují mezi Chorvatskem a Českou republikou, před vstupem Chorvatska do EU migrovaly podle bilaterální smlouvy o sociálním zabezpečení, kterou uzavřelo Chorvatsko s ČR. Tato smlouva svou platnost přistoupením Chorvatska do EU neztrácí, ale od 1. 7. 2013 bude uplatňována s tzv. koordinačními nařízeními EU.⁸⁶

⁸⁵ VAVERKA, L. *Chorvatsko vstupuje do EU, co se změnilo pro řidiče* [online]. Praha : Ringier Axel Springer CZ, 2013 [cit. 2014-03-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.auto.cz/chorvatsko-vstupuje-eu-zmeni-ceske-ridice-75274>>.

⁸⁶ ČSSZ informuje: *Co se změnilo vstupem Chorvatska do EU v oblasti sociálního zabezpečení* [online]. Praha : Česká správa sociálního zabezpečení, 2013 [cit. 2014-03-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/media/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2013/2013-07-23-cssz-informuje-co-se-meni-vstupem-chorvatska-do-eu-v-oblasti-socialniho-zabezeceni.htm>>.

Tab. 5: Limity na dovoz komodit⁸⁷

Zboží	Členové EU	Nečlenské státy
Benzin	bez omezení	max. do 10 l v kanystru
Cigarety	800 ks	200 ks
Šumivé víno	90 l	40 l
Tabák	1 kg	250 g
Tvrký alkohol nad 22 %	10 l	1 l
Pivo	110 l	16 l
Ostatní zboží	bez omezení	do 300 Eur

7.1 Cestovní ruch

Cestovní ruch v EU znamená pro danou zemi rozvoj hospodářství, zvýšení zaměstnanosti nebo se také podílí na HDP, dále může mít dopad na životní prostředí a celou společnost. Význam z hospodářského hlediska cestovního ruchu můžeme vyměřit určitým podílem příjmů z cestovního ruchu na HDP. Tyto údaje můžeme zjistit ze statistik platebních bilancí, které zahrnují jak služební, tak i rekreační cesty. V roce 2011 dosáhlo Chorvatsko 14,7 % podílu z příjmu cestovního ruchu HDP.⁸⁸

Cestovní ruch v Chorvatsku má velký potenciál, a to především díky své poloze a sektoru dopravy. Chorvatská silniční síť poskytuje mnoho prostoru k využití strukturálních fondů i na další projekty infrastruktury, do toho se dají zahrnout i projekty k výstavbě přístavů a železnic. Chorvatsko by chtělo získat další investory, k tomu je ale nutné vytvořit příznivější podmínky zejména v oblasti hospodářství. Velký problém je ve velikosti Chorvatska a efektivitě práce veřejného sektoru a legislativě.⁸⁹

Poté, co Chorvatsko vstoupilo do Evropské unie, nastal z hlediska námořního turismu velký propad. Po dvou měsících, co bylo Chorvatsko členem EU, se námořní turismus propadl o 30 % a Chorvaté přišli především o část ruských klientů. Členství v EU slibovalo velké výhody, v tomto ohledu se majitelé marin ale žádných kladných změn zatím nedočkali. Jakmile vpluje cizí jachta na chorvatské moře, musí si pořídit

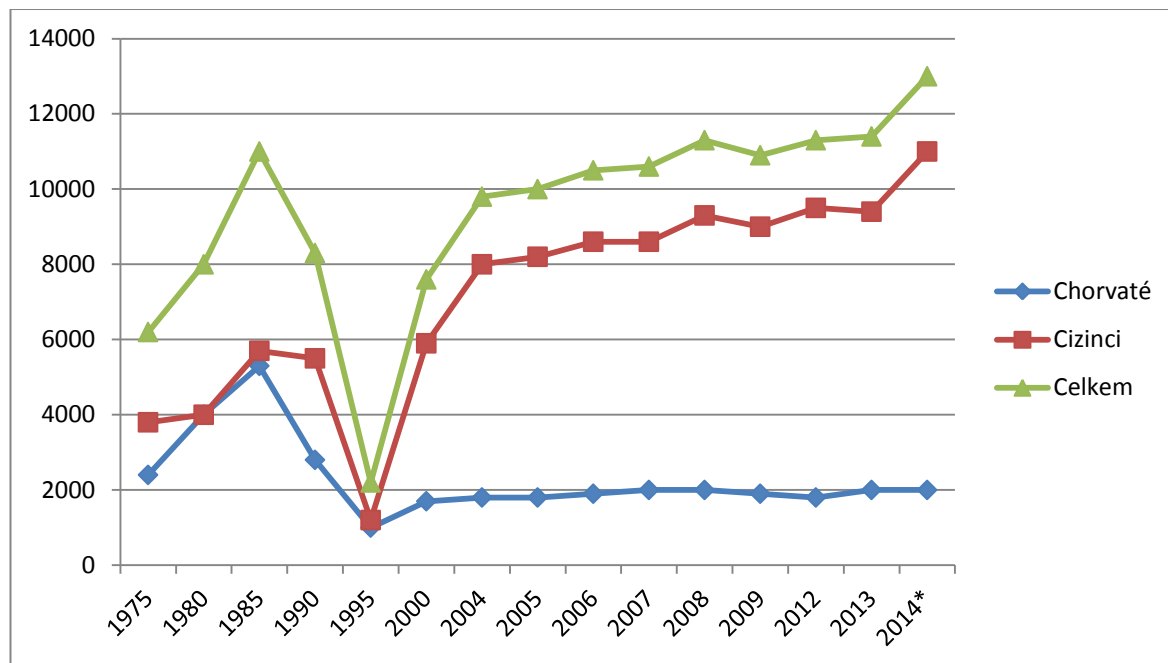
⁸⁷ Vlastní průzkum.

⁸⁸ *Tendence cestovního ruchu* [online]. Brusel : Eurostat, 2012 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z WWW: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Tourism_trends/cs#>.

⁸⁹ *Vstup Chorvatska do EU v ekonomických souvislostech* [online]. Praha : Ella, 2013 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.investicniweb.cz/2013/6/28/vstup-chorvatska-do-eu-v-ekonomickych-souvislostech/>>.

roční známku a stále, jak tomu bylo i před vstupem do EU, musí odevzdat seznam posádky. Změny v zákoně se chystají až na rok 2014.⁹⁰

Graf 1: Vývoj chorvatského turismu od roku 1975 (v tisících)⁹¹

*odhad

Z grafu 1 je patrné, že příjezdy turistů do Chorvatska od roku 2000 až do roku 2013 mírně vzrůstaly. V období od roku 1994 do roku 2002 bylo zaznamenáno, že Chorvatsko navštívilo 8,3 milionu turistů. Celkový počet turistů rostl v průměru o 10,8 %, počet zahraničních turistů o 13,5 % a 2,5 % domácích turistů. V roce 2005 se přiblížil počet turistů k roku 1985 a počet lůžek ke vztahu k roku 1985 byl překročen o přibližně 100 000 lůžek. V roce 2005 došlo k nárůstu lůžek o 48 % a nárůstu počtu turistů o 55 % oproti roku 1995. V roce 2008 navštívilo Chorvatsko 11,3 milionu turistů, to je o 1 % více než v předchozím roce a ve srovnání s rokem 1975 to je nárůst o 75 %. V roce 2009 přijelo do Chorvatska přesně 10 934 474 turistů, což je o necelé 3 % méně než v roce 2008. Od roku 2009 se celkový počet turistů pohyboval vždy okolo 10 - 11 milionů. Chorvaté si svou zemi k dovolené příliš nevybírají. Nejvíce domácích turistů využilo svou zemi k dovolené v roce 1985, především kvůli situaci, která v té době v Chorvatsku panovala. Lze předpokládat, že vývoj chorvatského turismu v roce

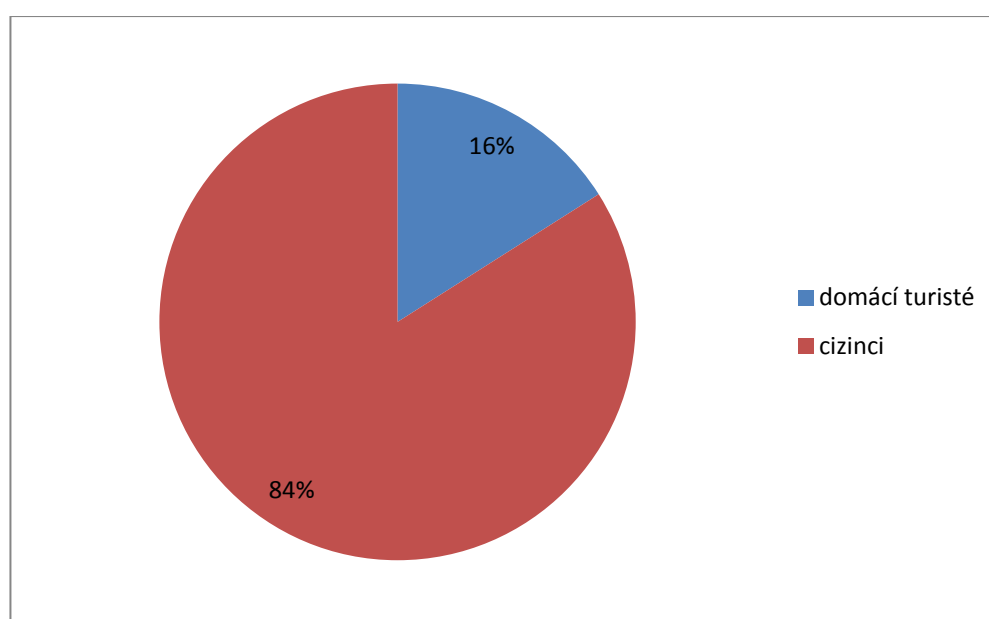
⁹⁰ JEŽEK, M. *Námořní turismus v Chorvatsku brzdí krize. Majitelé přístavů vnímají vstup do EU rozpačité* [online]. Praha : Český rozhlas, 2013 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z WWW: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/namorni-turismus-v-chorvatsku-brzdi-krize-majitele-pristavu-vnimaji-vstup-do-eu-rozpacite--1238548>.

⁹¹ Vlastní průzkum.

2014 bude i nadále stoupat, a to především díky příznivým cenám pro zahraniční turisty a také díky zjednodušení přístupu do Chorvatska. Pro domácí turisty žádné změny nenastávají, proto by tato čísla mohla zůstat stejná.

Lze tedy říci, že žádné velké změny se v oblasti cestovního ruchu neudály, počet příjezdů turistů se tedy nesnížil, ale ani rapidně nezvýšil. Odhady expertů ale ukazují, že cestovní ruch v nadcházejících letech bude stoupat a to převážně po vstupu Chorvatska do Schengenského prostoru, tedy v roce 2015.

Graf 2: Struktura příjezdů domácích turistů a cizinců v letech 2000-2010⁹²

Jak můžeme z grafu vidět, na chorvatském turismu mají největší podíl cizinci, a to až z 84 %. Podle statistiky z roku 2009 navštívilo Chorvatsko kolem 10,9 milionu turistů a z toho 9,3 milionu byli zahraniční turisté, převážná většina, a to okolo 74 %, byla ze zemí EU.

7.1.1 Předpokládaný vývoj turistického ruchu v Chorvatsku do roku 2020

Rozvoj cestovního ruchu závisí na hospodářském a sociálním vývoji jak v Chorvatsku, tak v ostatních státech EU. Proto by měl být tento vývoj v souladu s dlouhodobou vnitrostátní politikou a politikou Evropské unie. Chorvatský cestovní ruch musí odrážet národní priority a rozvíjet se na základě svých vlastních silných stránek a hodnot. Rozvoj chorvatského cestovního ruchu zahrnuje řízení zdrojů, které splňují základní ekonomická, sociální a estetická kritéria dlouhodobě udržitelného růstu

⁹² Vlastní průzkum.

podnikání s prosperitou, zachování kulturní integrity a životně důležitých ekosystémů a biologické rozmanitosti. Rychlý hospodářský růst založený na integraci trhu a institucionálních reformách, snížení nezaměstnanosti a podpora udržitelného rozvoje to jsou tři hlavní strategie do roku 2020 pro zvýšení cestovního ruchu v Chorvatsku. Další strategické cíle pro rozvoj cestovního ruchu do roku 2020 roku jsou:⁹³

- Zlepšení struktury a kvality ubytování: Chorvatsko se snaží o nárůst hotelů a zvýšení kvality ubytování. Lůžka v hotelích by se měla zvýšit z 13,1 % na 18,1 %, místa v kempech z 25,2 % na 25,8 % a penzionů by mělo ubýt z 48,7 % na 43,4 %.
- Zvýšení počtu pracovních míst: Chorvaté se snaží o snížení nezaměstnanosti, chtějí zaměstnat 20 až 22 tisíc lidí v odvětví cestovního ruchu.
- Investice: Mají probíhat nové investice, a to až do výše 7 miliard eur, a to hlavně do cestovního ruchu.

Od stávajících stálých turistických nabídek se bude Chorvatsko soustředit na deset hlavních skupin, v nichž bude budovat systém chorvatského turizmu na rok 2020. Tento systém nabídek se specializuje na všechny věkové skupiny a umožňuje pronikání Chorvatska do širší struktury návštěvníků:

- slunce a moře,
- lodní turistika,
- zdravotní cestovní ruch,
- kulturní cestovní ruch,
- pracovní cestovní ruch,
- golf – turistika,
- cyklistika,
- gastroturismus,
- horská turistika,
- sport, turistika.

Celkové očekávané investiční aktivity do roku 2020 se odhadují na zhruba 7,0 miliardy eur. Nová výstavba hotelů, letovisek a výstavba zhruba 20 000 nových pokojů bude stát Chorvatsko zhruba 2,2 miliardy eur. Dá se očekávat, že Chorvatsko do roku

⁹³ *Strategija razvoja turizma republike Hrvatske do 2020. godine* [online]. Zagreb : Vlada Republike Hrvatske, 2013 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z WWW: <http://vlada.hr/hr/naslovnica/novosti_i_najave/2013/veljaca/ministar_turizma_ostojic_glavni_cilj_strategije_je_ulazak_hrvatske_u_vodectih_20_turisticki_najkonkurentnijih_zemalja_svijeta/strategija_razvoja_turizma_republike_hrvatske_do_2020_godine>.

2020 dosáhne zhruba 86 milionů přenocování v ubytovacím zařízení. Roční růst počtu přenocování by se měl pohybovat okolo 4,8 %. Do roku 2020 by mohly celkové výdaje turistů přinést Chorvatsku okolo 14 miliard eur. Nové projekty v oblasti cestovního ruchu by také mohly do roku 2020 zaměstnat okolo 20-22 tisíc lidí.⁹⁴

Tab. 6: Výstavba nových hotelů do roku 2020⁹⁵

Oblast	Počet nových pokojů
Istrie	4 000
Kvarner	2 000
Zadar	3 000
Šibenik	1 000
Split	3 000
Dubrovnik	4 000

Nejvíce se bude výstavba týkat Istrie, Dubrovníku a také Zadaru. Tyto oblasti navštíví během letní sezony nejvíce turistů a Chorvatsku přinášejí také největší zisk.

Tab. 7: Předpokládané investice do ubytování v Chorvatsku do roku 2020⁹⁶

Rekonstrukce stávajících hotelů	825 mil. eur
výstavba nových penzionů	265 mil. eur
výstavba hotelů	110 mil. eur
výstavba a rekonstrukce kempů	400 mil. eur
rekonstrukce a výstavba apartmánů	700 mil. eur

Celkové investice na výstavbu a rekonstrukci nových ubytovacích míst se budou pohybovat okolo 3 miliard eur. Od vstupu Chorvatska do EU má Chorvatsko možnost využívat fondy EU. Strategie rozvoje cestovního ruchu do roku 2020 má velký význam zejména pro budoucí vývoj, aby bylo možné definovat oblasti, ve kterých bude dobré využívat pomoci fondů EU na spolufinancování projektů v cestovním ruchu.

⁹⁴ *Strategija razvoja turizma republike Hrvatske do 2020. godine* [online]. Zagreb : Vlada Republike Hrvatske, 2013 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z WWW: <http://vlada.hr/hr/naslovnica/novosti_i_najave/2013/veljaca/ministar_turizma_ostojic_glavni_cilj_strategije_je_ulazak_hrvatske_u_vodectih_20_turisticki_najkonkurentnijih_zemalja_svijeta/strategija_razvoja_turizma_republike_hrvatske_do_2020_godine>.

⁹⁵ Vlastní průzkum.

⁹⁶ Vlastní průzkum.

Chorvatsko a jeho cestovní ruch má velký potenciál a je nejsilnějším chorvatským odvětvím.

7.1.2 Volný pohyb v ostatních členských státech EU

Dne 1. 7. 2013 se Chorvaté stali občany Evropské unie a získali právo svobodně se pohybovat a pobývat i v ostatních členských státech EU, stejně jako na Islandu, v Lichtenštejnsku a Norsku (s výjimkou Švýcarska). Ve stejný den členské státy EU, tedy Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Maďarsko, Irsko, Lotyšsko, Litva, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko a Švédsko, dovolily chorvatským státním příslušníkům pracovat bez omezení ve své zemi. Nicméně ostatní členské státy EU, jako je Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko, uložily přechodná omezení na chorvatské státní příslušníky, kteří žádají o přístup na jejich trh práce. Smlouvy o přistoupení Chorvatské republiky k Evropské unii umožňují členským státům uplatňovat vnitrostátní opatření upravující přístup chorvatských státních příslušníků na jejich trhy práce po dobu až pěti let a v případě vážného narušení jejich trhů práce nebo nebezpečí takových narušení a po oznámení Komisi na další dva roky. Chorvaté, kteří 1. 7. 2013 mají bydliště v některém z členských států EU, nepřetržitě po dobu nejméně 5 let získávají právo trvalého pobytu, což znamená, že mohou pracovat bez omezení v hostitelském členském státě EU.⁹⁷

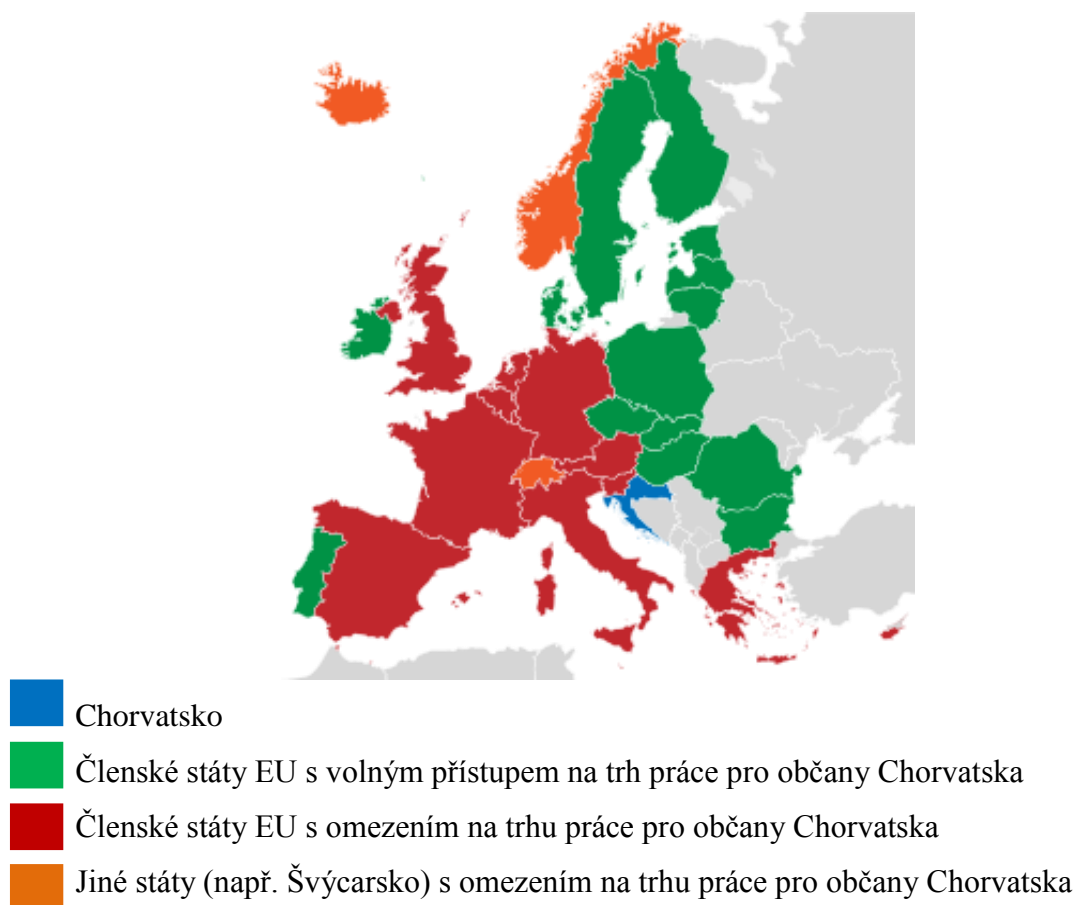
Tab. 8: Vznik práv občanů Chorvatska pracovat v jiném členském státě EU⁹⁸

Bulharsko	1. 7. 2013	Itálie	1. 7. 2015	Portugalsko	1. 7. 2013
Belgie	1. 7. 2015	Kypr	1. 7. 2015	Rakousko	1. 7. 2015
ČR	1. 7. 2013	Litva	1. 7. 2013	Rumunsko	1. 7. 2013
Dánsko	1. 7. 2015	Lotyšsko	1. 7. 2013	Řecko	1. 7. 2015
Estonsko	1. 7. 2013	Lucembursko	1. 7. 2015	Slovensko	1. 7. 2013
Finsko	1. 7. 2013	Maďarsko	1. 7. 2013	Slovinsko	1. 7. 2015
Francie	1. 7. 2015	Malta	1. 7. 2015	Španělsko	1. 7. 2015
Holandsko	1. 7. 2015	Německo	1. 7. 2013	Švédsko	1. 7. 2013
Irsko	1. 7. 2013	Polsko	1. 7. 2013	Velká Británie	1. 7. 2015

⁹⁷ *Judgment in Joined Cases C-424/10 Tomas Ziolkowski v Land Berlin and C-425/10 Barbara Szeja and Others v Land Berlin* [online]. Lucemburk : Court of Justice of the European Union, 2011 [cit. 2014-02-27]. Dostupné z WWW: <<http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2011-12/cp110141en.pdf>>.

⁹⁸ *Working abroad* [online]. Brusel : Evropská unie, 2012 [cit. 2014-02-27]. Dostupné z WWW: <http://europa.eu/youreurope/citizens/work/work-abroad/work-permits/index_en.htm>.

Obr. 3: Volný pohyb chorvatských občanů v rámci EU a EHP⁹⁹

7.2 Vývoj chorvatské ekonomiky

Ekonomika Evropské unie se řadí mezi světová centra ekonomiky, je však vystavena tlaku konkurence ve světovém hospodářství. Změny v hospodářství mění světové trendy v ekonomice a Evropská unie v tomto směru zaostává. Mezi další rysy začlenění patří vzájemná závislost členských států, to by mohlo do budoucna znamenat synchronizovanost hospodářských cyklů všech členů EU.¹⁰⁰

Chorvatská ekonomika po pádu socialismu v 90. letech došla k otevřené tržní ekonomice, které dominuje terciární sektor služeb. I když v roce 2009 zasáhla globální finanční krize, zůstala chorvatská ekonomika jednou z nejsilnějších ekonomik ve východní Evropě, v závislosti na HDP má Chorvatsko silnější ekonomiku než některé členské státy Evropské unie. Mezi hlavní ekonomické aktivity v Chorvatsku patří zemědělství, potravinářství, textilní průmysl, dřevařský průmysl, chemický průmysl, ropný průmysl, elektrotechnický průmysl, stavebnictví, stavba lodí, námořní a cestovní

⁹⁹ *Croatia EU Freedom of Movement.svg* [online]. San Francisco : Wikimedia, 2013 [cit. 2014-03-11]. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/File:Croatia_EU_Freedom_of_Movement.svg>.

¹⁰⁰ JENÍČEK, V., FOLTÝN, J. *Globální problémy světa – v ekonomických souvislostech*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2010. s. 12-30. ISBN 978-80-7400-326-4.

ruch. Studie, které provedla organizace Erste Group, ukázaly, že EU bude pro Chorvatsko určitým katalyzátorem po dlouhodobé problematické ekonomické situaci, a to především přílivem a přístupem k novým trhům. Členství v Evropské unii znamená pro Chorvatsko vystoupení ze středoevropské zóny volného obchodu CEFTA, což vedlo ke zvýšení cel a snížení konkurenceschopnosti na trhu členských států CEFTA v oblasti obchodu především s Bosnou a Hercegovinou a se Srbskem. Chorvatsko nabízí řadu výhod, jako je zeměpisná poloha, cestovní ruch, dobrý energetický sektor a silniční komunikace. Příliv nových investic byl zaznamenán již v průběhu posledních deseti let. Výzvou pro Chorvatsko je vytvořit růstově podobnou ekonomiku jako v ostatních státech, a to hlavně formou podpory přímých zahraničních investic a vývojem zboží určeného na export. Chorvatsko musí také vytvořit příznivější hospodářské podmínky.¹⁰¹

7.2.1 Vývoj přímých zahraničních investic v Chorvatsku v posledních letech

Přímé zahraniční investice (FDI) v roce 2012 dosáhly částky 973 mil. EUR. Nejvyšší hodnoty dosáhly přímé zahraniční investice v roce 2008, kdy se vyšplhaly na 4 192 mil. EUR. Výsledky zahraničních investic z roku 2013 a 2014 nebyly ještě zveřejněny, ale předpokládá se, že v této oblasti nastane mírný nárůst. Celkově za období od roku 2002 až do roku 2012 investoři v Chorvatsku investovali přes 25,4 mld. EUR. Mezi největší chorvatské investory ze zemí EU patří Maďarsko. To především díky prodeji podílu chorvatské naftové společnosti INA maďarské společnosti MOL. Dále patří mezi největší investory v Chorvatsku hospodářsky vyspělé státy, jako jsou Rakousko, Nizozemsko a Německo.¹⁰²

¹⁰¹ *Vstup Chorvatska do EU v ekonomických souvislostech* [online]. Praha : Ella, 2013 [cit. 2014-03-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.investicniweb.cz/2013/6/28/vstup-chorvatska-do-eu-v-ekonomickych-souvislostech/>>.

¹⁰² Vlastní průzkum.

Tab. 9: Vývoj přímých zahraničních investic¹⁰³

PZI	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013*	2014*
Přímé zahraniční investice FDI (mil EUR)	950	1 468	2 765	3 670	4 192	1 875	295	1 048	973	1 200	1700
Celkem HDP (mil. EUR)	32 759	35 725	39 102	42 833	47 370	45 379	45 917	45 897	44 531	45 300	45 800
Podíl FDI na HDP (v %)	2,9	4,11	7,07	8,57	8,85	4,13	0,64	2,28	2,01	3,20	2,80

*odhad

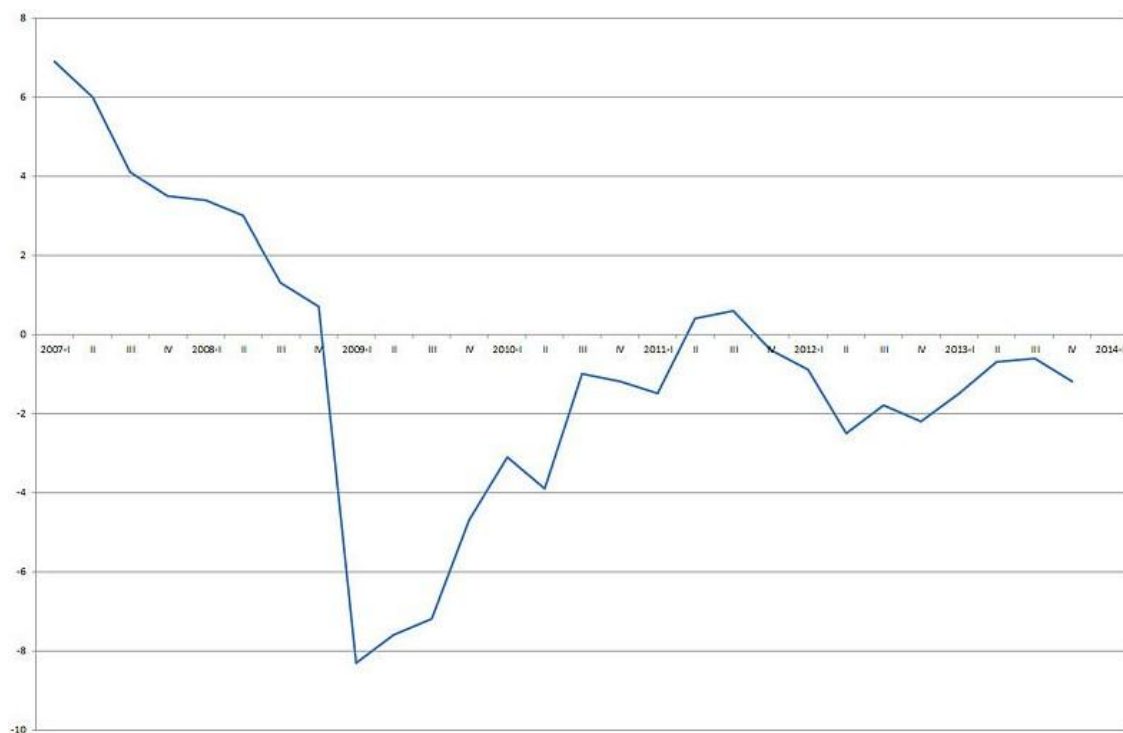
7.2.2 Hrubý domácí produkt v Chorvatsku

Hrubý domácí produkt představuje pro Chorvatsko hospodářský rozvoj a růst. HDP v Chorvatsku byl v roce 2003 stejný jako před rozpadem Jugoslávie v roce 1990. V období od roku 2004 do roku 2008 vzrostlo HDP celkem o 23 %. Lze tedy říci, že od roku 2004 se HDP prudce zvyšuje. Nejvyšší HDP byl v Chorvatsku v roce 2008, a to 47 370 milionu EUR. HDP od roku 2009 do roku 2012 klesl o 13 %. Hrubý domácí produkt za rok 2013 činil 78,15 miliard USD a 17 800 USD na obyvatele, v porovnání s rokem 2012 to byl pokles asi o 1 %.

Po vstupu do EU předložila chorvatská vláda návrh úpravy rozpočtu. Hlavní příčinou je, že HDP z roku 2013 nevzrostl tak, jak si Chorvaté představovali. Původní předpoklady na růst HDP po vstupu Chorvatska do EU byly 0,7 %, ale HDP vzrostl jen o 0,2 %. Nelze tedy říct, že z hlediska hrubého domácího produktu by v Chorvatsku po vstupu do EU nastala nějaká zásadní změna. V roce 2014 až 2020 bude mít Chorvatsko k dispozici evropské fondy v celkové hodnotě 11,7 miliardy eur, což je přibližně 25 % HDP v roce 2013.¹⁰⁴

¹⁰³ Vlastní průzkum.

¹⁰⁴ *Úprava chorvatského rozpočtu na rok 2013 a předložení rozpočtu na rok 2014* [online]. Praha : CzechTrade, 2013 [cit. 2014-03-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/uprava-chorvatskeho-rozpocetu-na-rok-2013-a-predlozeni-rozpocetu-na-rok-2014-42684.html>>.

Obr. 4: Růst HDP v Chorvatsku do roku 2007¹⁰⁵**Tab. 10: Vývoj HDP v Chorvatsku¹⁰⁶**

Název	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014*
HDP (mil EUR)	35 725	39 102	42 833	47 370	45 669	45 917	45 897	44 979	44 547	45 900
Tempo růstu HDP (%)	4,2	4,7	5,5	2,4	-6	-1,2	-0,04	-0,7	-0,6	0,2
HDP / obyvatele (EUR)	8 043	8 807	9 646	10 680	10 311	10 393	10 697	10 205	10 134	10 400

*odhad

7.2.3 Zahraniční obchod Chorvatska

Nejdůležitějším exportním partnerem pro Chorvatsko je Itálie (15,8 % celkového vývozu), Bosna a Hercegovina (12,2 %), Německo (10,1 %), Slovinsko (8,3 %) a také Rakousko (5,7 %). Mezi nejdůležitější partnery pro dovoz je Itálie (16,3 %), Německo (12,6 %), Rusko (7,2 %), Čína (7,1 %) a Slovinsko (6,2 %). Chorvatsko a Česká republika se spolu příliš na zahraničním obchodu nepodílejí.

¹⁰⁵ *Gospodarstvo Hrvatske* [online]. Zagreb : Wikimedia, 2014 [cit. 2014-04-08]. Dostupné z WWW: <http://hr.wikipedia.org/wiki/Gospodarstvo_Hrvatske>.

¹⁰⁶ Vlastní průzkum.

Vývoz zboží z Chorvatska byl nejmenší v roce 2008 a podobné to bylo i s dovozem, ten byl nejnižší v roce 2010 a 2009. Od roku 2009 vývoz zboží stoupá nebo se pohybuje v přibližně stejných číslech. Největší obchodní obrat nastal v Chorvatsku v roce 2008, a to 30 402,20 milionu EUR. Obchodní obrat za rok 2013 byl 25 346,70 milionu EUR. Lze předpokládat, že se vstupem Chorvatska do EU se bude Chorvatsko snažit o vývoz především do členských států EU. Jak vývoz, tak dovoz by měl podle prognóz v roce 2014 mírně stoupat. Vstup Chorvatska do EU prohloubí integraci Chorvatska do mezinárodního obchodu a měl by zintenzivnit obchodní vztahy i s Českou republikou. Vývoz z České republiky do Chorvatska má za posledních 5 let klesající tendenci. ČR do Chorvatska vyváží stroje a také dopravní prostředky. V roce 2012 tento vývoz klesl o 19,6 %. Úspěšnost chorvatského hospodářství tak závisí na jeho konkurenceschopnosti. Chorvatská ekonomika má ale velký potenciál především díky kvalifikované pracovní síle, dobré infrastruktuře a vysoké míře vzdělanosti obyvatel.¹⁰⁷

Tab. 11: Obchodní bilance Chorvatska¹⁰⁸

Obchodní bilance	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014*
Vývoz zboží (mil. EUR)	9 004	9 585	7 517	8 905	9 590	9 609	9 580	9 900
Dovoz zboží (mil. EUR)	18 833	20 817	15 219	15 137	16 276	16 164	16 127	16 800
Obchodní obrat (mil. EUR)	27 837	30 402	22 735	24 030	25 866	25 772	25 347	26 000

*odhad

7.2.4 Nezaměstnanost v Chorvatsku

V Chorvatsku je nezaměstnanost jedním z největších problémů, souvisí s ekonomickou situací v Chorvatsku a také s celosvětovou hospodářskou krizí. V zimě je nezaměstnanost v Chorvatsku mnohonásobně větší než v létě, jelikož v létě je v Chorvatsku více pracovních příležitostí v oblasti cestovního ruchu.

¹⁰⁷ *Chorvatsko má kvalitní infrastrukturu i vzdělané pracovníky* [online]. Praha : CzechTrade, 2013 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/chorvatsko-ma-kvalitni-infrastrukturu-i-vzdelane-pracovniky-43190.html>>.

¹⁰⁸ Vlastní průzkum.

Tab. 12: Nezaměstnanost v Chorvatsku od roku 2010¹⁰⁹

Rok	Nezaměstnanost v Chorvatsku
2000	16,10 %
2001	15,80 %
2002	14,80 %
2003	14,30 %
2004	13,80 %
2005	13,10 %
2006	11,80 %
2007	14,80 %
2008	13,20 %
2009	14,90 %
2010	17,40 %
2011	17,90 %
2012	15,90 %
2013	19,10 %
2014	20,10 %

V roce 2000 byla nezaměstnanost 16,1 %, od té doby nezaměstnanost mírně klesala, v roce 2006 se pohybovala okolo 11,8 %. S přibližujícím se vstupem do EU se nezaměstnanost zvyšovala. Na konci dubna 2013 bylo registrováno 355 598 nezaměstnaných osob, tedy 19,1 %. Po vstupu do EU v roce 2014 je nezaměstnanost zatím největší od roku 2000 a to 20,1 %. Chorvatsko předpokládalo, že vstupem do EU se nezaměstnanost bude snižovat díky novým pracovním místům například v oblasti cestovního ruchu, zatím tomu tak není. Je otázkou, zda očekávání týkající se vstupu Chorvatska do EU nebyla přehnaná a menší konkurenceschopnost chorvatské ekonomiky nepovede k ještě většímu růstu nezaměstnanosti.

7.2.5 Aktuální vývoj chorvatského hospodářství

Chorvatsko úspěšně udržuje cenovou stabilitu a hodnotu národní měny, v roce 2012 a 2013 se inflace pohybovala okolo 3 %, v roce 2014 to byla už jen 2 %. V posledních letech však stoupá veřejný dluh Chorvatska, v roce 2010 byl tento dluh 46,9 % a v roce 2014 62,5 % HDP.

¹⁰⁹ Vlastní průzkum.

Průměrná měsíční mzda se v Chorvatsku pohybuje okolo 5 500 HRK, nejnižší průměrná mzda byla v roce 2010, a to 5 343 HRK. V roce 2011 činila 7 750 kun a od roku 2010 vzrostla přibližně o 2 %. V roce 2012 se průměrná měsíční mzda opět zvedla, a to na 7 909 kun, což odpovídá 27 700 Kč. S přibližujícím se přístupem do EU průměrná měsíční mzda rapidně klesla, a to na 5 581 kun, což je 19 600 Kč. Nejnižší platy v Chorvatsku pobírají zaměstnanci v oblasti výroby a zpracování kůže a oděvů, je to přibližně okolo 2 800 kun. Nejvyšší platy se pobírají v bankovním sektoru, a to okolo 10 000 kun. Průměrná měsíční mzda v oblasti služeb se pohybuje okolo 3 100 kun. Údaje o průměrných mzdách v Chorvatsku zveřejňuje Croatian Bureau of Statistics. Nejvyšší průměrná mzda byla zjištěna po vstupu do EU v roce 2014, a to 5 634 HRK. Hrubý domácí produkt za rok 2012 se vyšplhal na 44 979 mil. EUR, tedy spadl o 2 % oproti roku 2011. Platební bilance nám zachycuje ekonomické transakce chorvatského hospodářství s okolním světem za roky 2010 až 2014. Platební bilance byla nejnižší v roce 2011, a to 0,9 %, a nejvyšší v roce 2014, kdy se vyšplhala až na 0,4 %.¹¹⁰

Tab. 13: Struktura trhu práce a hospodářství po vstupu do EU¹¹¹

Faktory	2010	2011	2012	2013	2014*
Růst HDP %	1,1	-2,0	-2,0	-1,0	0,2
Inflace %	2,9	2,3	3,4	3,1	2
Platební bilance HDP %	0,1	-0,9	-0,1	0,4	0
Veřejný dluh HDP %	46,9	46,4	53,7	57,9	62,5

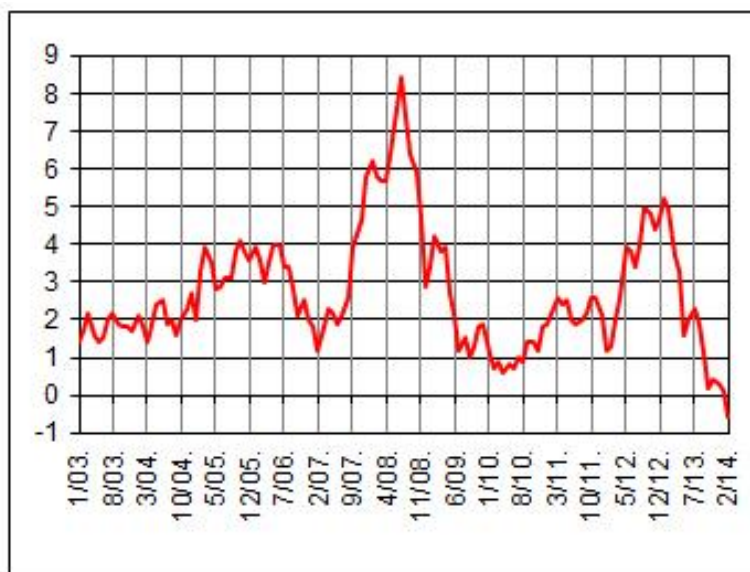
*odhad

¹¹⁰ BEŠEREVIĆ, N., et al. *EUčionica, Sve što ste htjeli znati o ulasku Hrvatske u EU*. Brusel : European Education Forum, 2012. s. 60-123. ISBN 978-953-57419-0-9.

¹¹¹ Vlastní průzkum.

Tab. 14: Průměrná měsíční mzda v Chorvatsku¹¹²

Rok	Průměrná mzda
2011	7 750 kun (cca 27 000 Kč)
2012	7 909 kun (cca 27 700 Kč)
2013	5 581 kun (cca 19 600 Kč)

Obr. 5: Inflace v Chorvatsku od roku 2003 do roku 2014¹¹³

Míra inflace v roce 2003 a 2004 se pohybovala okolo 2 - 2,5 %. V polovině roku 2005 se inflace vyšplhala ke 4 % a na konci roku klesla na 3 %. Nejvyšší míra inflace byla naměřena v polovině roku 2008, a to až 8,5 %. Míra inflace na konci roku 2011 byla 2,3 %, což znamená nárůst cenových hladin ve srovnání s rokem 2010 o 1,1 %, kdy inflaci zbrzdila ekonomická krize. V roce 2012 se inflace pohybovala v rozmezí 3,5-4,5 %. Po vstupu do EU inflace rapidně klesá, v roce 2013 se pohybovala okolo 2 % a v únoru roku 2014 okolo 0,3 %. Vyvrací se tak zažitě kliše týkající se rapidního zdražování výrobků a služeb.

Daně v Chorvatsku jsou vysoké. Daňový systém v Chorvatsku je velmi složitý a u všech typů daní je celá škála výjimek:¹¹⁴

¹¹² Vlastní průzkum.

¹¹³ *Pokazatelj inflacije: u veljači 2014. godišnja stopa promjene indeksa potrošačkih cijena iznosila je - 0,6 posto* [online]. Zagreb : Hrvatska narodí banka, 2014 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.hnb.hr/>>.

¹¹⁴ *Nový člen EU Chorvatsko: Jak funguje domácí ekonomika?* [online]. Praha : Mladá Fronta, 2013 [cit. 2014-03-11]. Dostupné z WWW: <<http://finexpert.e15.cz/novy-clen-eu-chorvatsko-jak-funguje-domaci-ekonomika>>.

- Daň z příjmů fyzických osob závisí na výši dosahovaného příjmu, je zavedeno progresivní zdanění. Daňový základ snižuje základní odpočet na poplatníka ve výši 26 400 HRK za celý rok. I v Chorvatsku existují daňové výjimky či výdaje snižující daňovou povinnost, např. platby do penzijních plánů.
- Souhrnné sociální pojištění je poměrně vysoké, zaměstnanec ze své hrubé mzdy odvádí 20 %, zaměstnavatel za svého zaměstnance odvádí na souhrnném sociálním pojištění 17,2 %.
- Daň z příjmů právnických osob činí 20 %.
- Základní sazba DPH je 25 %, jsou zde i dvě snížené sazby DPH, sazba 5 % daně je uvalena např. na chléb, mléko, léky, zdravotnické pomůcky či noviny, sazba 10 % DPH je uvalena např. na turistické služby, vodu, dětské potraviny či cukr.

V souvislosti se vstupem Chorvatska do EU nedošlo k žádným zásadním změnám, pouze chléb, mléko, léky, knihy a vědecké časopisy budou po dobu šesti let od vstupu do EU osvobozeny od DPH. Dále všechny náboženské komunity, včetně katolické církve, budou muset platit DPH z darů ze zahraničí a DPH na cigarety zůstane až do 31. 12. 2017 stejná jako doposud.

Tab. 15: Daně v Chorvatsku¹¹⁵

Daňový základ (v HRK)	Daňový základ (v Kč)	Sazba daně
Do 26 400	do 90 746	12 %
26 400 HRK - 105 600	90 746 Kč - 362 982	25 %
nad 105 600	nad 362 982	40 %

7.2.6 Odhad vývoje chorvatské ekonomiky na období 2014-2016

Chorvatská ekonomika se nevyvíjí v posledních letech příliš dobře, a tak lze očekávat, že v roce 2014 se zvýší deficit HDP na 5,5 %, na tento nárůst bude mít vliv veřejný dluh, platby, které jsou spojené s členstvím v EU, nebo například zvýšení nákladů na dotace a mzdy státních zaměstnanců. Tyto výdaje by se mohly vyšplhat až na cca 8 mld. kun. Lepší časy by Chorvatsko mohlo potkat až v roce 2015. Dle odhadu chorvatského ministra financí by se deficit HDP mohl snižovat v letech 2015 - 2016, a to především kvůli ekonomickému růstu, v roce 2015 by se mohl vyšplhat na 2,2 %. Chorvatská vláda se pokouší snížit deficit krátkodobými a dlouhodobými opatřeními,

¹¹⁵ *Nový člen EU Chorvatsko: Jak funguje domácí ekonomika?* [online]. Praha : Mladá Fronta, 2013 [cit. 2014-03-11]. Dostupné z WWW: <<http://finexpert.e15.cz/novy-clen-eu-chorvatsko-jak-funguje-domaci-ekonomika>>.

například snížit výdaje na lékařské předpisy, zaměřit se na lidi, kteří neoprávněně čerpají nemocenskou a zvýšit jejich postihy nebo se pokusí snížit vysoké penze, vláda by se chtěla dostat až na 2,8 % HDP, chtěli by toho dosáhnout do roku 2016. Dále by vláda chtěla zvýšit daň z přidané hodnoty z 10 % na 13 %, toto zvýšení by mělo nastat nejen v potravinářské oblasti, ale také v oblasti turismu, ve které bylo v roce 2013 DPH sníženo z 25 % na 10 %. DPH se bude zvyšovat také u tabákových výrobků a paliv. Prezentace ekonomické politiky chorvatskou vládou sklidila velkou kritiku, ekonomové a opozice se domnívala, že tento plán může ohrozit finanční stabilitu země a to tak odradí zahraniční investory.¹¹⁶

7.3 Bezpečnostní situace v Chorvatsku

Bezpečnostní situace v Chorvatsku je spolu se Slovinskem nejlepší ze zemí bývalé Jugoslávie. Chorvatsko se dokonce dostalo mezi 30 nejbezpečnějších zemí světa. Je to díky poměrně přísnému přístupu, kdy v Chorvatsku je trestné držení jakéhokoliv množství drog a omamných látek. Kontrola držení takovýchto látek je prováděna jednak na hraničních přechodech při vjezdu do Chorvatska, jednak i během pobytu na území. Osoby držící drogy jsou následně trestány finančně nebo i odnětím svobody. Bezpečnostní situace z hlediska kriminality je v Chorvatsku také dobrá, i když v posledních letech trestná činnost stoupá.

¹¹⁶ *Návrh plánu ekonomického rozvoje a fiskální politiky Chorvatska na období 2014 až 2016* [online]. Praha : CzechTrade, 2013 [cit. 2014-03-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/plan-ekonomickeho-rozvoje-fiskalni-poliky-chorvatska-2014-2016-40700.html>>.

Tab. 16: Kriminalita v Chorvatsku od roku 1990 až do roku 2014¹¹⁷

Rok	Celkový počet trestných činů	Celkový počet odsouzených
1990	145 000	24 248
1991	106 000	18 259
1992	58 000	14 266
1993	62 000	16 827
1994	61 000	17 334
1995	75 000	14 386
1996	59 000	13 328
1997	91 000	12 390
1998	129 000	12 243
1999	155 000	16 205
2000	155 000	16 466
2001	157 000	16 508
2002	178 000	19 040
2003	224 000	22 939
2004	214 000	23 851
2005	202 000	21 731
2006	227 000	24 216
2007	222 000	24 442
2008	217 000	24 168
2009	234 000	24 033
2010	219 000	23 346
2011	228 000	23 897
2012	245 000	24 987
2013	236 000	24 187
2014*	210 000	23 100

*odhad

Jak můžeme z tabulky vidět, v roce 1990 bylo v Chorvatsku spácháno 145 tisíc trestných činů a bylo odsouzeno 24 248 lidí, tato čísla určitě posílil i neklid spojený s rozpadem Jugoslávie. Po osamostatnění Chorvatska trestné činy rapidně klesly, v roce 1991 to bylo 106 tisíc trestných činů a v roce 1992 jen 58 tisíc a v této hranici se trestné činy držely až do roku 1997. Odsouzených v roce 1998 bylo pouze 12 243, to je nejméně od vzniku samostatného Chorvatska. V roce 1998 začal počet trestných činů

¹¹⁷ Vlastní průzkum.

stoupat a v polovině roku 2003 se vyšplhal až na 224 tisíc. Kolem této hranice se počet trestných činů drží do dnes. Největší problém s kriminalitou byl v roce 2013, kdy bylo v Chorvatsku spácháno 236 tisíc trestných činů a 24 187 lidí bylo odsouzeno. Chorvatská vláda se snaží o snížení kriminality, ale předpokládá, že vstupem do EU se bude kriminalita v Chorvatsku zvyšovat kvůli otevření hranic. Tyto předpoklady se ještě nepotvrdily, ale očekávání jsou obdobná jako např. v minulosti v Německu či Rakousku při prvním východním rozšíření. Negativní vývoj kriminality by proto mohl být problémem při vyjednávání Chorvatska při vstupu do Schengenského prostoru.

Očekává se, že po vstupu Chorvatska do EU v roce 2013 by mohlo s jeho současným tempem vstoupit do Schengenského prostoru v roce 2015. Členství v EU totiž neznamená automatické přistoupení k Schengenu, vyžaduje zvláštní rozhodnutí Rady ministrů. Programy jako SIS (Schengenský informační systém), VIS (vízový informační systém), Eurodac (databáze otisků prstů) a další podobné programy na ochranu bezpečnosti by měly chorvatským občanům a občanům jiných členských států EU přinést větší bezpečnost a posílit boj země se všemi formami trestné činnosti. V rámci programů CARDS a PHARE se Chorvatsko zapojilo do vzdělávání a zvyšování počtu policistů a celníků, kteří jsou nezbytní pro lepší správu hranic a boj proti různým formám trestné činnosti. Chorvatsko se vstupem do EU zavazuje například zajistit odpovídající ochranu a poskytování útočiště pro uprchlíky a žadatele o azyl. Chorvatsko v rámci vstupu do EU přijalo nový zákon o azylu a upravilo cizinecký zákon. Migrační tlaky na Chorvatsko dosud nebyly nějak zvláště výrazné, ale předpokládá se, že členství Chorvatska v EU tyto tlaky změní a zvýší se počet žádostí o azyl.¹¹⁸

Autorka celkově považuje vstup Chorvatska do EU za správný krok, jelikož se Chorvatsko stane atraktivnější pro turisty z hlediska cestovního ruchu. Dále by mohl vstup do EU Chorvatsku pomoci nejen v oblasti jeho ekonomiky, ale i mnoha dalších oblastech.

¹¹⁸ JURLIN, K., SAMARDŽIJA, V., TIŠMA, S. *Hrvatska i Europska unija. Prednosti i izazovi članstva*. Zagreb : Institut za međunarodne odnose, 2012. s. 138-141. ISBN 978-953-6096-59-6.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce byla celková analýza Chorvatska a rozšiřování Evropské unie v roce 2013 se zaměřením na historické, bezpečnostní, právní, politické a ekonomické aspekty vstupu Chorvatska do EU. V rámci vedlejšího cíle bakalářské práce byla posouzena současná situace Chorvatska po vstupu do EU.

Chorvatsko oficiálně vstoupilo do Evropské unie 1. 7. 2013, avšak této události byla dle autorky věnována ze strany medií i ostatních států malá pozornost. Svým vstupem do Evropské unie skončilo Chorvatsko jednu obtížnou a dlouhodobou etapu svého vývoje. Není však pochyb o tom, že i následující etapa a prvních pár let v Unii budou pro Chorvatsko velmi zásadní. Na případu Chorvatska je dobře vidět, že jak přístupový proces, tak i samotný vstup je velice individuální a u každé země je průběh odlišný a to i přes to, že základní pravidla jsou pro všechny země stejná.

Pro Evropskou unii je z ekonomického pohledu velmi atraktivní zejména chorvatský cestovní ruch, kde se Chorvatsko bude v nejbližších letech snažit o progresivní vývoj. Z hlediska námořního turismu nastal v Chorvatsku po vstupu do EU naopak propad, a to o 30 %, s kterým Chorvaté nepočítali. Na rok 2014 se proto v Chorvatsku chystají v této oblasti turismu změny a Chorvatsko doufá, že přiláká více těchto turistů. Od roku 1995 počet turistů, kteří navštívili Chorvatsko, rapidně vzrůstal až do roku 2004. Následující roky se návštěvnost Chorvatska pohybovala přibližně ve stejných číslech, to činilo okolo 10 000 000 až 11 500 000 turistů ročně, stejně tak po vstupu do EU. Z toho vyplývá, že cestovní ruch v Chorvatsku se po vstupu do EU zásadně nezměnil, což je přičítáno krátkému členství Chorvatska v EU. Chorvaté předpokládali, že ihned po vstupu do EU se cestovní ruch začne razantně zvyšovat, to se ale nepotvrdilo. Dle autorky je příliš brzo hodnotit, zda byl vstup do EU pro cestovní ruch přínosem. Autorka se domnívá, že nárůst turistů se zvýší až po vstupu Chorvatska do Schengenského prostoru, tedy okolo roku 2015. Do roku 2020 chce v této souvislosti Chorvatsko zlepšit kvalitu ubytování a zvýšit kapacitu hotelů, kempů i penzionů a investovat do cestovního ruchu až 7 miliard EUR. Dále chce Chorvatsko zaměstnat nově až 22 000 lidí v oblasti cestovního ruchu. Odhaduje se, že nejvíce se budou investice týkat Istrie, Dubrovníku a také Zadaru.

Vývoj chorvatské ekonomiky se před vstupem ani po vstupu do Evropské unie se také příliš nezměnil:

- Obchodní obrat za rok 2013 byl 25 346,70 mil. EUR, to je méně než za rok 2012, kdy byl obchodní obrat 25 772 mil. EUR. Lze předpokládat, že se vstupem Chorvatska do EU se bude Chorvatsko snažit o vývoz především do členských států EU. Jak vývoz, tak dovoz by měl podle prognóz v roce 2014 mírně stoupat.
- Po vstupu do Evropské unie paradoxně vzrostla nezaměstnanost, tato skutečnost nebyla opět predikována. Chorvaté předpokládali, že se vstupem do EU se bude už tak vysoká nezaměstnanost v Chorvatsku spíše snižovat, především díky novým pracovním příležitostem spojených se vstupem do EU nebo s cestovním ruchem. Před vstupem do EU se nezaměstnanost pohybovala okolo 15,90 %, po vstupu do EU, tedy v roce 2013, byla nezaměstnanost už 19,10 % a v roce 2014 se nezaměstnanost vyšplhala nad 20 %. Lze tedy říci, že z hlediska nezaměstnanosti má vstup do EU na Chorvatsko negativní vliv, což lze přičítat menší konkurenceschopnosti chorvatské ekonomiky.
- Inflace se stabilně pohybuje okolo 3 %, ale dle odhadů se bude v roce 2014 snižovat až na 2 %.
- Největší problémy dělá však Chorvatsku veřejný dluh, který se od vstupu do EU stále zvyšuje, nyní se pohybuje okolo 62,5 %, což je v rozporu s Maastrichtskými kritérii. Autorka předpokládá, že v nejbližších letech veřejný dluh Chorvatska i nadále poroste.
- Lze očekávat, že v roce 2014 se zvýší roční deficit HDP na 5,5 %, na tento nárůst bude mít vliv veřejný dluh a platby, které jsou spojené s členstvím v EU nebo například zvýšení nákladů na dotace a mzdy státních zaměstnanců. Tyto výdaje by se mohly vyšplhat až na cca 8 mld. kun. Chorvatsko má v plánu tento deficit HDP do roku 2016 snížit a dostat se na 2,8 %, aby splnilo Maastrichtská kritéria.

Dle autorky by se mělo Chorvatsko snažit a co nejrychlejší vstup do eurozóny a o přijetí eura (již dnes tvoří s 30 % oběživa jakousi paralelní měnu). Tento krok by mohl Chorvatsku pomoci především v oblasti cestovního ruchu. Euro by usnadnilo cestování, jelikož není nutná výměna peněz, to by mohlo být pro turisty, kteří jsou především z EU, další lákadlo k návštěvě Chorvatska. Dále by přijetí eura Chorvatsku usnadnilo obchodní transakce v rámci EU. Lze tedy říci, že chorvatská ekonomika si se vstupem Chorvatska do EU spíše pohoršila. Jelikož je Chorvatsko součástí EU velmi krátkou

dobu, je toto zhoršení nepodstatné a vláda odhaduje, že další roky budou pro Chorvatsko příznivější.

Bezpečnostní situace v Chorvatsku po vstupu do EU zůstává i nadále stejná, tj. bezpečná. Autorka předpokládá, že bezpečnostní situace v Chorvatsku se bude zhoršovat hlavně díky otevření trhu, kdy zrušení hranic by mohlo vést ke zvýšení kriminality a obtížím při jejím stíhání.

Politická situace v Chorvatsku celý průběh vstupu Chorvatska do EU výrazně ovlivňovala. Bylo znát, že všechny strany měly velký zájem o přistoupení této země do EU. Největšími problémy politického charakteru byl chorvatsko-slovinský spor o Piranský záliv, špatná spolupráce s ICTY a nedodržování práv menšin. Vstup Chorvatska do Unie z hlediska práva probíhal bezproblémově a Chorvatsko upravilo svůj právní řád podle rozsáhlého evropského řádu a plně se tak přizpůsobilo EU.

Vstup Chorvatska do Evropské unie zatím celkově nepřinesl žádné výrazné zlepšení, ale ani zhoršení, jak již autorka zmínila, je příliš brzo hodnotit, zda byl pro Chorvatsko vstup do EU spíše přínosný nebo naopak. Negativní dopad po vstupu Chorvatska do EU nastal zejména v oblasti ekonomiky. Výrazný pozitivní dopad vstupu Chorvatska do EU zatím nebyl autorkou zaznamenán. Neutrálně lze zhodnotit cestovní ruch v Chorvatsku, který se po vstupu do EU výrazně nezměnil a zůstává stejný jako před vstupem. Do budoucna se do této oblasti vkládají největší naděje. Experti věří, že přistoupení do EU bylo pro Chorvatsko tím správným krokem a doufají, že tento vstup přinese do budoucna Chorvatsku prosperitu ve všech oblastech a zlepšení životní úrovně v Chorvatsku.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje:

1. BEŠEREVIĆ, N., et al. *EUčionica, Sve što ste htjeli znati o ulasku Hrvatske u EU*. Zagreb : European Education Forum, 2012. 225 s. ISBN 978-953-57419-0-9.
2. BRIGLJEVIĆ, K., et al. *Hrvatska na putu u Europsku uniju: od kandidature do členstva*. Zagreb : Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, 2008. 63 s. ISBN 978-953-7010-84-3.
3. CABADA, L., et al. *Aktuální výzvy evropského integračního procesu*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2010. 296 s. ISBN 978-80-7380-289-9.
4. DIENSTBIER, J., et al. *Stabilita Balkánu a Evropská unie, příspěvek České republiky*. Praha : Rada pro mezinárodní vztahy, 2006. 184 s. ISBN 80-239-8060-2.
5. FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1.vyd. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. 743 s. ISBN 80-7325-015-2.
6. FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie., 2., doplněné a aktualizované vyd.* Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 808 s. ISBN 978-80-7325-180-2.
7. FONTAINE, P. *Evropa ve 12 lekcích*. Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské Unie, 2010. 80 s. ISBN 978-92-79-17501-5.
8. GERBET, P. *Budování Evropy*. Praha : Univerzita Karlova v Praze, 2004. 450 s. ISBN 80-246-0111-7.
9. JENÍČEK, V., FOLTÝN, J. *Globální problémy světa – v ekonomických souvislostech*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2010. 324 s. ISBN 978-80-7400-326-4.
10. JURLIN, K., SAMARDŽIJA, V., TIŠMA, S. *Hrvatska i Europska unija. Prednosti i izazovi članstva*. Zagreb : Institut za međunarodne odnose, 2012. 178 s. ISBN 978-953-6096-59-6.
11. KLAUS, V. *Evropská integrace bez iluzí*. Praha : Euromedia Group, 2011. 152 s. ISBN 978-80-242-3326-0.
12. LIPS, W. *Chorvatsko*. Brno : Computer Press, 2013. 528 s. ISBN 978-80-251-2217-4.
13. OLIVER, J. *Chorvatsko*. Praha : Svojtka & Co, 2008. 292 s. ISBN 978-80-7352-478-4.

14. PEJČINOVIĆ BURIĆ, M. *100 pitanja o europskim integracijama*. Zagreb : Ministarstvo za europske integracije, 2002. 47 s. ISBN 953-7010-04-X.
15. PERENČEVIC, M., RYCHLÍK, J. *Dějiny Chorvatska*. Praha : Lidové noviny, 2007. 576 s. ISBN 80-7106-885-3.
16. REHN, O. *Porozumění procesu rozšíření*. Brusel : Evropská společenství, 2007. 17 s. ISBN 978-92-79-06631-3.
17. ŘEHOŘOVÁ, V. *Deset let Stabilizačního a asociačního procesu v zemích západního Balkánu*. Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze, 2011. 32 s. ISBN 978-80-245-1808-4.
18. SMEKAL, H., STÝSKALÍKOVÁ, V. *Zahraniční a bezpečnostní politika Slovinska, Chorvatska a Rumunska a vývoj bezpečnostní situace v Bosně a Hercegovině*. Brno : Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2006. 204 s. ISBN 80-2103-873-X.
19. STÝSKALÍKOVÁ, V., et al. *Zahraniční a bezpečnostní politika vybraných zemí Balkánu*. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2004. 220 s. ISBN 80-210-3572-2.
20. ŠESTÁK, M., et al. *Dějiny jihoslovanských zemí*. Praha : Lidové noviny, 2009. 758 s. ISBN 978-80-7106-375-9.

Elektronické zdroje:

1. *"Trojité vítězství" v přístupových rozhovorech s Chorvatskem* [online]. Praha : EU-Media, 2009 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/rozsirovani-eu/clanek/trojite-vitezstvi-v-pristupovych-rozhovorech-s-chorvatskem-006581>>.
2. BUTKOVIĆ, D. *Ekskluzivno Samo 23% Hrvata za ulazak u EU! Čak 95% smatra presudu nepravednom* [online]. Zagreb : Jutarnji list, 2011 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.jutarnji.hr/istrazivanje-nakon-presude-gotovini--samo-23--hrvata-za-ulazak-u-eu/939458>>.
3. *Croatia EU Freedom of Movement.svg* [online]. San Francisco : Wikimedia, 2013 [cit. 2014-03-11]. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/File:Croatia_EU_Freedom_of_Movement.svg>.
4. *Croatian EU membership opinion polls. gif* [online]. San Francisco : Wikimedia, 2012 [cit. 2014-03-05]. Dostupné z WWW: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/60/Croatian_EU_membership_opinion_polls.gif>.

5. *ČSSD zvažuje, že potopí vstup Chorvatska do EU kvůli Klausově výjimce* [online]. Praha : Borgis, 2010 [cit. 2014-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.novinky.cz/domaci/218793-cssd-zvazuje-ze-potopi-vstup-chorvatska-do-eu-kvuli-klausove-vyjimce.html>>.
6. *ČSSZ informuje: Co se mění vstupem Chorvatska do EU v oblasti sociálního zabezpečení* [online]. Praha : Česká správa sociálního zabezpečení, 2013 [cit. 2014-03-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/media/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2013/2013-07-23-cssz-informuje-co-se-meni-vstupem-chorvatska-do-eu-v-oblasti-socialniho-zabezeceni.htm>>.
7. *Dalším členem EU bude Chorvatsko, dnes podepsalo přístupovou smlouvu* [online]. Praha : EU-Media, 2011 [cit. 2014-01-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/rozsirovani-eu/clanek/dalsim-clenem-eu-bude-chorvatsko-dnes-podepsalo-pristupovou-smlouvu-009413>>.
8. *Gospodarstvo Hrvatske* [online]. Zagreb : Wikimedia, 2014 [cit. 2014-04-08]. Dostupné z WWW: <http://hr.wikipedia.org/wiki/Gospodarstvo_Hrvatske>.
9. *Haagský soud obrátil. Chorvatský generál Gotovina si 24 let neodsedí* [online]. Praha : MAFRA, 2012 [cit. 2013-03-02]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/gotovina-zprosten-0nb-zahranicni.aspx?c=A121116_095313_zahranicni_ts>.
10. HLOUŠEK, J. *Parlamentní volby v Chorvatsku 2000* [online]. Brno : Mezinárodní politologický ústav, 2000 [cit. 2013-12-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.cepsr.com/clanek.php?ID=131>>.
11. *Chorvaté řekli v referendu „ano“ Evropské unii. Pro je i Ante Gotovina* [online]. Praha : MAFRA, 2012 [cit. 2014-02-17]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/chorvate-rekli-v-referendu-ano-evropske-unii-i-kdyz-je-zadluzena-pxd-zahranicni.aspx?c=A120122_202636_zahranicni_brd>.
12. *Chorvatsko chce vstoupit do EU během českého předsednictví* [online]. Praha : EU-Media, 2005 [cit. 2014-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/evropa-dnes0/clanek/chorvatsko-chce-vstoupit-do-eu-bhem-eskho-pedsednictv>>.
13. *Chorvatsko má kvalitní infrastrukturu i vzdělané pracovníky* [online]. Praha : CzechTrade, 2013 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/chorvatsko-ma-kvalitni-infrastrukturu-i-vzdelane-pracovniky-43190.html>>.

14. *Chorvatsko postupuje k členství v EU* [online]. Brusel : Stálé zastoupení ČR při EU, 2011 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/udalosti_a_media/chorvatsko_postupuje_k_clenstvi_v_eu.html>.
15. *Chorvatsko si mapuje terén před referendem o vstupu do EU* [online]. Praha : EU-Media, 2011 [cit. 2014-02-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/rozsirovani-eu/clanek/chorvatsko-si-mapuje-teren-pred-referendem-o-vstupu-do-eu-009005>>.
16. *Chorvatsko slaví: Summit udělal tečku za přístupovými rozhovory* [online]. Praha : EU-Media, 2011 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/rozsirovani-eu/clanek/chorvatsko-slavi-summit-udela-tecku-za-pristupovymi-rozhovory-008910>>.
17. *Chorvatsko udělá vše pro vstup do EU v roce 2010* [online]. Praha : EU-Media, 2005 [cit. 2014-01-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/budoucnost-eu0/clanek/chorvatsko-udela-vse-pro-vstup-do-eu-v-roce-2010>>.
18. *Chorvatsko začalo jednat s EU o členství* [online]. Praha : EU-Media, 2005 [cit. 2014-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/evropa-dnes0/clanek/chorvatsko-zaalo-jednat-s-eu-o-lenstv>>.
19. *Chorvatsko: Základní informace o teritoriu* [online]. Praha : Czechtrade [cit. 2014-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/chorvatsko-zakladni-informace-o-teritoriu-18778.html>>.
20. *Chorvatský generál Ante Gotovina odsouzen na 24 let* [online]. Praha : Centrum Holdings, 2011 [cit. 2013-02-02]. Dostupné z WWW: <<http://aktualne.centrum.cz/zahranici/evropa/clanek.phtml?id=697328>>.
21. *Chorvatský generál Gotovina zadržen ve Španělsku* [online]. Praha : EU-Media, 2005 [cit. 2014-01-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/evropa-dnes0/clanek/chorvatsk-generl-gotovina-zadren-ve-panlsku>>.
22. *Chorvatský premiér Sanader překvapivě rezignoval* [online]. Praha : EU-Media, 2009 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/vnejsi-vztahy/clanek/chorvatsky-premier-sanader-prekvapive-rezignoval-006224>>.
23. JEŽEK, M. *Námořní turismus v Chorvatsku brzdí krize. Majitelé přístavů vnímají vstup do EU rozpačitě* [online]. Praha : Český rozhlas, 2013 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z WWW:

- <http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/namorni-turismus-v-chorvatsku-brzdi-krize-majitele-pristavu-vnimaji-vstup-do-eu-rozpacite--1238548>.
24. *Judgment in Joined Cases C-424/10 Tomas Ziolkowski v Land Berlin and C-425/10 Barbara Szeja and Others v Land Berlin* [online]. Lucemburk : Court of Justice of the European Union, 2011 [cit. 2014-02-27]. Dostupné z WWW: <<http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2011-12/cp110141en.pdf>>.
25. *Komise pochválila Chorvatsko a Island, kárá Srbsko a Bosnu* [online]. Praha : EU-Media, 2010 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/rozsirovani-eu/clanek/komise-pochvalila-chorvatsko-a-island-zaroven-pokarala-srbsko-a-bosnu-008097>>.
26. MIHAJLOVIĆ, B. *Balkanski nalog za hapšenje* [online]. Radio Slobodna Evropa, 2010 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z WWW: <http://www.slobodnaevropa.org/content/hapsenje_balkan_ekstradicija/2080396.html>.
27. *Nacionalni izveštaj, Hrvatska* [online]. Brusel : Evropská unie, 2008 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb70/eb70_hr_nat.pdf>.
28. *Nacionalni izveštaj, Republika Hrvatska* [online]. Brusel : Evropská unie, 2005 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb63/eb63_nat_hr.pdf>.
29. *Návrh plánu ekonomického rozvoje a fiskální politiky Chorvatska na období 2014 až 2016* [online]. Praha : CzechTrade, 2013 [cit. 2014-03-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/plan-ekonomickeho-rozvoje-fiskalni-poliky-chorvatska-2014-2016-40700.html>>.
30. *Ne u EU: Zašto jurimo iz Jugoslavije u Euroslaviju?* [online]. Zagreb : Hrvatska radiotelevizija, 2012 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z WWW: <<http://vijesti.hrt.hr/ne-u-eu-zasto-jurimo-iz-jugoslavije-u-euroslaviju>>.
31. *Nek' se čuje i naš glas!* [online]. Dubrovnik : Foton d.o.o., 2010 [cit. 2014-03-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.dubrovniknet.hr/novost.php?id=8833#.Ux7uvD95MYo>>.
32. *Nobelova cena pro drogového bosse z Kosova? zuřil Falbr* [online]. Praha : VLTAVA-LABE-PRESS, 2014 [cit. 2014-02-13]. Dostupné z WWW: <http://www.denik.cz/ze_sвета/nobelova-cena-pro-drogoveho-bosse-z-kosova-zuril-falbr-20140205.html>.

33. NOBILO, M. *Nacionalni interesi susjednih zemalja članica Europske unije u procesu pregovaranja o pristupu Hrvatske toj organizaciji* [online]. Ljubljana : hrvatski veleposlanik u Republici Sloveniji, 2005 [cit. 2014-03-03]. Dostupné z WWW: <<http://hrcak.srce.hr/35636>>.
34. *Nový člen EU Chorvatsko: Jak funguje domácí ekonomika?* [online]. Praha : Mladá Fronta, 2013 [cit. 2014-03-11]. Dostupné z WWW: <<http://finexpert.e15.cz/novy-clen-eu-chorvatsko-jak-funguje-domaci-ekonomika>>.
35. *Piranský záliv, to je oč běží ve sporu Slovinska a Chorvatska* [online]. Praha : Česká televize, 2009 [cit. 2014-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/59110-piransky-zaliv-to-je-oc-bezi-ve-sporu-slovinska-a-chorvatska/>>.
36. *Pokazatelj inflacije: u veljači 2014. godišnja stopa promjene indeksa potrošačkih cijena iznosila je -0,6 posto* [online]. Zagreb : Hrvatska narodí banka, 2014 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.hnb.hr/>>.
37. *Přístupová smlouva s Chorvatskem bude podepsána začátkem prosince* [online]. Praha : EU-Media, 2011 [cit. 2014-01-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/rozsirovani-eu/clanek/pristupova-smlouva-s-chorvatskem-bude-podepsana-zacatkem-prosince-009140>>.
38. *Přístupové rozhovory EU s Chorvatskem: Chorvatům se do EU moc nechce, může za to Gotovina* [online]. Praha : EU-Media, 2004 [cit. 2013-12-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/rozsirovani-eu/clanek/chorvatum-se-do-eu-moc-nechce-muze-za-to-gotovina-008685>>.
39. *Rozšíření* [online]. Brusel : Evropská unie, 2013 [cit. 2014-01-06]. Dostupné z WWW: <http://europa.eu/pol/enlarg/index_cs.htm>.
40. *Sarkozy chce pomoci v hraničním sporu Chorvatska a Slovinska* [online]. Praha : Česká televize, 2009 [cit. 2014-01-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/46740-sarkozy-chce-pomoci-v-hranicnim-sporu-chorvatska-a-slovinska/>>.
41. *Seznam přechodných opatření sjednaných v rámci přístupových jednání EU-Chorvatsko* [online]. Praha : CzechTrade, 2012 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z WWW: <<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:RGpZO1gNfD0J:download.czechtrade.cz/odsi.asp?id%3D81981+&cd=1&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>>.

42. *Skončí Unie jako Titova Jugoslávie?* [online]. Belgrade : Presseurop, 2012 [cit. 2014-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.presseurop.eu/cs/content/article/1360211-skonci-unie-jako-titova-jugoslavie>>.
43. SKOŘEPOVÁ, S. *Chorvatská politická scénérie* [online]. Praha : Martin Brož, 2013 [cit. 2013-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.piratskenoviny.cz/art/697460/>>.
44. *Slovinsko chce zablokovat přístupová jednání s Chorvatskem* [online]. Praha : Vláda České republiky, 2009 [cit. 2014-01-26]. Dostupné z WWW: <<https://www.euroskop.cz/8957/9932/clanek/slovinsko-chce-zablokovat-pristupova-jednani-s-chorvatskem/>>.
45. *Standarb EB 73 spring 2010* [online]. Brusel : Evropská unie, 2010 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb73/eb73_fact_hr_en.pdf>.
46. *Strategija razvoja turizma republike Hrvatske do 2020. godine* [online]. Zagreb : Vlada Republike Hrvatske, 2013 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z WWW: <http://vlada.hr/hr/naslovnica/novosti_i_najave/2013/veljaca/ministar_turizma_ostojic_glavni_cilj_strategije_je_ulazak_hrvatske_u_vodecih_20_turisticki_najk_onkurentnijih_zemalja_svijeta/strategija_razvoja_turizma_republike_hrvatske_d_o_2020_godine>.
47. *Tendence cestovního ruchu* [online]. Brusel : Eurostat, 2012 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z WWW: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Tourism_trends/cs#>.
48. *Úprava chorvatského rozpočtu na rok 2013 a předložení rozpočtu na rok 2014* [online]. Praha : CzechTrade, 2013 [cit. 2014-03-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/uprava-chorvatskeho-rozpocetna-rok-2013-a-predlozeni-rozpocetna-rok-2014-42684.html>>.
49. VAVERKA, L. *Chorvatsko vstupuje do EU, co se změní pro řidiče* [online]. Praha : Ringier Axel Springer CZ, 2013 [cit. 2014-03-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.auto.cz/chorvatsko-vstupuje-eu-zmeni-ceske-ridice-75274>>.
50. *Vstup Chorvatska do EU v ekonomických souvislostech* [online]. Praha : Ella, 2013 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.investicniweb.cz/2013/6/28/vstup-chorvatska-do-eu-v-ekonomickych-souvislostech/>>.

51. *Working abroad* [online]. Brusel : Europa, 2012 [cit. 2014-02-27]. Dostupné z WWW: <http://europa.eu/youreurope/citizens/work/work-abroad/work-permits/index_en.htm>.

SEZNAM ZKRATEK

- CEFTA - Středoevropská zóna volného obchodu
- EFRR - Evropský fond pro regionální rozvoj
- EHS - Evropské hospodářské společenství
- ES - Evropské společenství
- ESUO - Evropské společenství uhlí a oceli
- Euratom - Evropské společenství pro atomovou energii
- Eurodac - Databáze otisků prstů
- FDI - Přímé zahraniční investice
- HDP - Hrubý domácí produkt
- HDZ - Chorvatské demokratické společenství
- HNS - Chorvatská národní strana
- HSLŠ - Chorvatská sociálně liberální strana
- HSS - Chorvatská selská strana
- ICTY - Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii
- IDS - Istrijské demokratické shromáždění
- LS - Liberální strana
- NATO - Severoatlantická aliance
- OBSE - Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
- OSN - Organizace spojených národů
- SAS - Stabilizační a asociační smlouva
- SDP - Sociálně demokratická strana Chorvatska
- SIS - Schengenský informační systém
- SRJ - Svazová republika Jugoslávie
- VIS - Vízový informační systém

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obr. 1: Mapa západního Balkánu.....	19
Obr. 2: Postoj chorvatských občanů ke vstupu Chorvatska do EU.....	40
Obr. 3: Volný pohyb chorvatských občanů v rámci EU a EHP.....	50
Obr. 4: Růst HDP v Chorvatsku do roku 2007	53
Obr. 5: Inflace v Chorvatsku od roku 2003 do roku 2014	57

Seznam tabulek

Tab. 1: 35 kapitol acquis	15
Tab. 2: Základní informace o zemích západního Balkánu.....	21
Tab. 3: Přehled základních ekonomických ukazatelů za rok 2010	21
Tab. 4: Kapitoly přechodných opatření a počet opatření	34
Tab. 5: Limity na dovoz komodit.....	44
Tab. 6: Výstavba nových hotelů do roku 2020	48
Tab. 7: Předpokládané investice do ubytování v Chorvatsku do roku 2020.....	48
Tab. 8: Vznik práv občanů Chorvatska pracovat v jiném členském státě EU	49
Tab. 9: Vývoj přímých zahraničních investic	52
Tab. 10: Vývoj HDP v Chorvatsku	53
Tab. 11: Obchodní bilance Chorvatska.....	54
Tab. 12: Nezaměstnanost v Chorvatsku od roku 2010	55
Tab. 13: Struktura trhu práce a hospodářství po vstupu do EU	56
Tab. 14: Průměrná měsíční mzda v Chorvatsku	57
Tab. 15: Daně v Chorvatsku.....	58
Tab. 16: Kriminalita v Chorvatsku od roku 1990 až do roku 2014	60

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj chorvatského turismu od roku 1975 (v tisících).....	45
Graf 2: Struktura příjezdů domácích turistů a cizinců v letech 2000-2010	46

PŘÍLOHY

Příloha č. I: Seznam přechodných opatření sjednaných v rámci přístupových jednání Evropské unie a Chorvatska¹¹⁹

Kapitola	Celexové číslo + název derogovaného či upraveného legislativního aktu	Popis přechodných opatření
1 – Volný pohyb zboží	32001L0083 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/83/ES ze dne 6. listopadu 2001 o kodexu Společenství týkajícího se humánních léčivých přípravků	Oprávnění k přístupu na trh pro léčivé přípravky udělená před vstupem budou muset být revidována v souladu s požadavky uvedené směrnice na kvalitu, účinnost a bezpečnost <u>nejpozději během čtyř let od vstupu Chorvatska do EU.</u>
2 – Volný pohyb pracovníků	31968R1612 Nařízení Rady (EHS) č. 1612/68 ze dne 15. října 1968 o volném pohybu pracovníků uvnitř Společenství 31996 L 0071 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/71/ES ze dne 16. prosince 1996 o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb 32004 L 0038 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic	Přechodná období pro derogaci z uvedených legislativních aktů pro stávající členské státy; stejně jako v případě předchozích vln rozšíření EU mají členské státy právo <u>po dobu dvou let</u> od vstupu Chorvatska do EU uplatňovat vnitrostátní opatření ohledně přístupu Chorvatů na svůj pracovní trh. Po uplynutí tohoto období bude následovat přezkum (jeden automatický před koncem druhého roku od vstupu a případně další na žádost Chorvatska), jehož součástí bude i zpráva Komise (konečné rozhodnutí o uplatňování <i>acquis</i> však bude v kompetenci členských států). Následovat mohou <u>další tři roky</u> přechodného období a po nich <u>ještě další dva</u> v těch členských zemích, kde by mohla hrozit vážná destabilizace pracovního trhu. <u>Dohromady mohou tedy přechodná období být uplatňována po dobu sedmi let od vstupu Chorvatska do EU.</u> Během přechodného období bude

¹¹⁹ *Seznam přechodných opatření sjednaných v rámci přístupových jednání EU-Chorvatsko* [online]. Praha : CzechTrade, 2012 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z WWW: <<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:RGpZO1gNfD0J:download.czechtrade.cz/odsi.asp?id%3D81981+&cd=1&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>>.

	<p>64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS</p>	<p>uplatňována doložka (standstill clause), podle níž režim přístupu Chorvatů na pracovní trhy stávajících členských států nesmí být přísnější než k datu podpisu přístupové smlouvy; stávající členské státy také během přechodného období musejí v přístupu na pracovní trh dávat přednost chorvatským státním příslušníkům před občany třetích zemí.</p> <p>Německo a Rakousko mají kromě výše uvedeného také právo na uplatnění dodatečných opatření k řešení závažných případů destabilizace specifických oblastí na trhu služeb v určitých regionech, které by mohly vzniknout jako důsledek nadnárodního poskytování služeb.</p> <p>Práva chorvatských státních příslušníků a členů jejich rodin, kteří již legálně pracují a pobývají ve stávajících členských státech, zůstanou i v průběhu přechodných období zachována.</p>
<p>3 – Svoboda usazování a poskytování služeb</p>	<p>32005L0036 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 6. července 2005 o uznávání odborných kvalifikací</p> <p>31997L0067 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/67/ES ze dne 15. prosince 1997 o společných pravidlech pro rozvoj vnitřního trhu poštovních služeb Společenství a zvyšování kvality služby</p> <p>32008L0006 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/6/ES ze dne 20. února 2008, kterou se mění směrnice 97/67/ES s ohledem na úplné</p>	<p>Uznávání určitých kvalifikací získaných na území bývalé Jugoslávie před 8. 10.1991 a některých chorvatských kvalifikací v oblasti porodnictví (referenčním datem je v tomto případě datum vstupu).</p> <p>Chorvatsko může odložit plnou liberalizaci poštovního trhu s ohledem na poskytovatele univerzální služby až do <u>31. 12. 2012.</u></p>

	dotvoření vnitřního trhu poštovních služeb Společenství	
4 – Volný pohyb kapitálu	Smlouva o fungování EU Smlouva o fungování EU, čl. 64(1)	Chorvatsko může uplatňovat určitá omezení na nabývání půdy státními příslušníky EU/EHP <u>po dobu sedmi let od data vstupu s možností prodloužení o další tři roky.</u> Omezení na pohyb kapitálu (např. při nabývání nemovitostí) vůči třetím zemím, která byla v platnosti k 31. 12. 2002, mohou být zachována.
7 – Právo duševního vlastnictví	32009R0207 Nařízení Rady (ES) č. 207/2009 ze dne 26. února 2009 o ochranné známce Společenství 32002R0006 Nařízení Rady (ES) č. 6/2002 ze dne 12. prosince 2001 o (průmyslových) vzorech Společenství 32009R0469 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 469/2009 ze dne 6. května 2009 o dodatkových ochranných osvědčeních pro léčivé přípravky 31996R1610 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1610/96 ze dne 23. července 1996 o zavedení dodatkových ochranných osvědčení pro přípravky na ochranu rostlin	Platnost ochranných známek a průmyslových vzorů Společenství registrovaných ve členských státech před datem přistoupení bude k datu vstupu rozšířena i na území Chorvatska. Dodatková ochranná osvědčení pro léčivé přípravky a na ochranu rostlin budou platná pro všechny dané přípravky, které budou v okamžiku vstupu Chorvatska do EU chráněné platným základním patentem a které první oprávnění k přístupu na trh obdržely po 1. 1. 2003 (za předpokladu, že žádost o osvědčení bude muset být podána během prvních šesti měsíců od data přistoupení).
9 – Finanční služby	32006L0048 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/48/ES ze dne 14. června 2006 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu	Směrnice o pravidlech provozování úvěrových institucí nebude uplatňována vůči družstevním záložnám a Chorvatské bance pro obnovu a rozvoj (Hrvatska banka za obnovu i razvitak – HBOR).
11 – Zemědělství a	Smlouva o přistoupení	Nakládání se zásobami vzniklými pomocí státní podpory a drženími

<p>rozvoj venkova</p>	<p>Veřejné zásoby</p> <p>Státní podpora</p> <p>32009R0073 Nařízení Rady (ES) č. 73/2009 ze dne 19. ledna 2009 , kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce a kterým se mění nařízení (ES) č. 1290/2005, (ES) č. 247/2006, (ES) č. 378/2007 a zrušuje nařízení (ES) č. 1782/2003</p> <p>32007R1234 Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty (jednotné nařízení o společné organizaci trhů)</p> <p>32001L0113 Směrnice Rady 2001/113/ES ze dne 20. prosince 2001 o ovocných džemech, rosolech a marmeládách a kaštanovém krému určených k lidské spotřebě</p> <p>31991R1601 Nařízení Rady (EHS) č. 1601/91 ze dne 10. června 1991, kterým se stanoví obecná pravidla pro definici, označování a obchodní úpravu aromatizovaných vín,</p>	<p>v Chorvatsku k datu přistoupení bude regulováno tak, aby nedošlo k narušení trhu v důsledku jejich nekontrolovaného uvolnění na společný trh EU.</p> <p>Chorvatsko může dále poskytovat stávající státní pomoc <u>po dobu tří let od data přistoupení</u>.</p> <p><u>Postupný náběh (phasing-in) přímých plateb potrvá 10 let a začne na úrovni 25 % pro první rok po přistoupení.</u> Chorvatsko po tu dobu současně může dále vyplácet dorovnávací přímé platby až do konečné výše 100 % úrovně EU. Po dobu tří let po vstupu může stejným způsobem rovněž používat omezené prostředky z fondů pro rozvoj venkova.</p> <p>Povinné standardy (cross-compliance) platné pro zemědělce čerpající přímé platby musí být sladěny s <u>acquis nejpozději do 1. 1. 2018.</u></p> <p>Chorvatsko také může do určité míry dále podporovat některé citlivé oblasti zemědělské výroby (pokud podobná pomoc byla poskytována před vstupem).</p> <p><u>Cukr:</u> Roční kvóta produkce cukru pro Chorvatsko je 192 877 tun. <u>Po dobu tří let od vstupu</u> bude Chorvatsku navíc uznána roční kvóta na dovoz 40 000 tun nerafinovaného cukru s dovozním clem 98 EUR na tunu a chorvatské firmy budou mít plný status rafinérských podniků na základě průměrného množství vyrobeného rafinovaného cukru v letech 2007-2008.</p> <p><u>Mléko:</u> Chorvatská roční produkční kvóta bude 765 000 tun + restrukturalizační kvóta 15 000 tun. Referenční podíl tuku je stanoven na 4,07 % nebo 40,7 g/kg.</p>
------------------------------	---	---

	<p>aromatizovaných, vinných nápojů a aromatizovaných vinných koktejlů</p> <p>32008R0110 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 110/2008 ze dne 15. ledna 2008 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení lihovin a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 1576/89</p> <p>32005R1698 Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV)</p> <p>32006R0510 Nařízení Rady (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin</p>	<p><u>Víno:</u> V letech 2014 – 2016 obdrží Chorvatsko ročně 10,832 mil. EUR na podporu vinařství. Víno pod názvem „Mlado vino portugizac“ bude moci být v prodeji na chorvatském trhu a v nečlenských zemích až do vyčerpání zásob pocházejících z období před vstupem.</p> <p>Výrobky s názvem „domaća marmelada“ a „ekstra domaća marmelada“ mohou být v prodeji na chorvatském trhu až do vyčerpání zásob pocházejících z období před vstupem.</p> <p>„Samoborski bermet“ bude chráněn jako zeměpisné označení původu.</p> <p>„Hrvatska loza“, „Hrvatska travarica“, „Pelinkovac“, „Hrvatska stara šljivovica“, „Slavonska šljivovica“ a „Zadarski maraschino“ budou chráněny jako zeměpisná označení původu.</p> <p>Vzhledem ke krátkému programovacímu období na rok <u>2013</u> <u>nebudou v tomto kalendářním roce poskytnuty žádné prostředky na podporu venkova.</u></p> <p>Chorvatsko může <u>po dobu jednoho roku od vstupu</u> pokračovat v národní podpoře zeměpisných označení původu existujících k datu přistoupení.</p>
<p>12 – Bezpečnost potravin, veterinární a rostlinolékařská politika</p>	<p>31999L0074 Směrnice Rady 1999/74/ES ze dne 19. července 1999, kterou se stanoví minimální požadavky na ochranu nosnic</p> <p>32004R0852 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 ze dne 29.</p>	<p>Chorvatsko může <u>po dobu jednoho roku od vstupu</u> ponechat nosnice v nevyhovujících klecích; prodej vajec z takovýchto chovů bude možný pouze na chorvatském trhu.</p> <p>Poděj potravin a krmiva z nevyhovujících závodů v sektoru</p>

	<p>dubna 2004 o hygieně potravin</p> <p>32004R0853 Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 ze dne 29. dubna 2004, kterým se stanoví zvláštní hygienická pravidla pro potraviny živočišného původu</p> <p>32002R1774 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1774/2002 ze dne 3. října 2002 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu, které nejsou určeny pro lidskou spotřebu</p> <p>32002L0053 Směrnice Rady 2002/53/ES ze dne 13. června 2002 o Společném katalogu odrůd druhů zemědělských rostlin</p> <p>32002L0055 Směrnice Rady 2002/55/ES ze dne 13. června 2002 o uvádění osiva zeleniny na trh</p> <p>31997L0078 Směrnice Rady 97/78/ES ze dne 18. prosince 1997, kterou se stanoví základní pravidla pro veterinární kontroly produktů ze třetích zemí dovážených do Společenství</p>	<p>masa, mléka, ryb a živočišných produktů bude možný <u>do 31. 12. 2015</u> (ovšem pouze na chorvatském domácím trhu a trzích nečlenských zemí)</p> <p>Prodej osiv zemědělských rostlin a zeleniny nevyhovujících uvedeným směrnici bude možný <u>do 31. 12. 2014</u> (ovšem pouze na chorvatském domácím trhu).</p> <p>Derogace z uvedené směrnice platí pro neumský koridor a potrvá, <u>dokud Bosna a Hercegovina nevstoupí do EU</u>. Zavedení zjednodušeného systému zajišťuje výjimku z veterinárních hraničních kontrol u dodávek živočišného původu z EU překračujících neumský koridor a umožňuje jejich bezproblémovou přepravu přes toto bosenské území.</p>
<p>13 – Rybolov</p>	<p>32002R2371 Nařízení Rady (ES) č. 2371/2002 ze dne 20. prosince 2002 o zachování a udržitelném využívání rybolovných</p>	<p>Chorvatsko a Slovinsko budou mít od okamžiku plného provádění arbitrážní dohody právo trvalého vzájemného přístupu do svých teritoriálních vod.</p>

	<p>zdrojů v rámci společné rybářské politiky</p> <p>32006R1198 Nařízení Rady (ES) č. 1198/2006 ze dne 27. července 2006 o Evropském rybářském fondu</p> <p>Smlouva o přistoupení</p> <p>32006R1967 Nařízení Rady (ES) č. 1967/2006 ze dne 21. prosince 2006 o opatřeních pro řízení udržitelného využívání rybolovných zdrojů ve Středozemním moři, o změně nařízení (EHS) č. 2847/93 a o zrušení nařízení (ES) č. 1626/94</p>	<p>Chorvatsko bude moci použít prostředky z Evropského rybářského fondu ke spolufinancování všech investic podniků na ostrovech Mljet, Vis, Dugi otok a Lastovo až do výše 85 %.</p> <p><u>Po dobu tří let od vstupu</u> bude Chorvatsko nadále moci poskytovat státní pomoc tam, kde byla poskytována před datem vstupu.</p> <p>Plavidla registrovaná v regionu Západní Istrie budou moci <u>až do 30. 6. 2014</u> ve vzdálenosti 1,5 námořní míle od břehu ve vodách s hloubkou menší než 50 metrů nadále používat vlečné sítě; všechna plavidla kratší než 15 metrů budou po stejnou dobu moci používat vlečné sítě v minimální vzdálenosti jedné námořní míle ve vodách hlubších než 50 metrů; po stejnou dobu také budou nadále uplatňována veškerá prostorová a časová chorvatská národní omezení.</p> <p>Maximálně 2000 plavidel spadajících do specifické kategorie nekomerčního rybolovu v malém měřítku pro osobní potřebu bude <u>do 31. 12. 2014</u> oprávněno nadále používat při lovu ryb tenatové sítě (gillnets), nanejvýše 200 metrů dlouhé.</p>
<p>14 – Dopravní politika</p>	<p>32009R1072 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1072/2009 ze dne 21. října 2009 o společných pravidlech pro přístup na trh mezinárodní silniční nákladní dopravy</p> <p>31991L0440 Směrnice Rady ze dne 29. července 1991 o rozvoji železnic Společenství</p> <p>31992R3577 Nařízení Rady (EHS) č. 3577/92 ze dne 7. prosince 1992, o uplatňování zásady</p>	<p>Přechodné období pro derogaci z uvedené směrnice pro stávající členské státy; stejně jako v případě předchozích vln rozšíření EU mají členské státy <u>po dobu dvou let od vstupu Chorvatska do EU s možností prodloužení o další dva roky</u> právo vyloučit chorvatské dopravce z vnitrostátní silniční dopravy (kabetáže); Chorvatsko může v takovém případě uplatnit stejná opatření vůči členským státům.</p> <p>Plná liberalizace železniční nákladní dopravy v Chorvatsku je odložena <u>do 31. 12. 2012.</u></p> <p>Smlouvy na námořní kabetáž v oblasti</p>

	volného pohybu služeb v námořní dopravě v členských státech (námořní kabotáž)	<p>veřejných služeb uzavřené před datem přistoupení mohou zůstat v platnosti až <u>do 31. 12. 2016</u>.</p> <p>Provozování výletních plaveb mezi chorvatskými přístavy loděmi s výtlačkem menším než 650 BRT bude až <u>do 31. 12. 2014</u> vyhrazeno plavidlům registrovaným v Chorvatsku nebo plujícím pod chorvatskou vlajkou provozovaným chorvatskými plavebními společnostmi; na základě opodstatněné žádosti členských států ovšem může Komise po stejnou dobu rozhodnout o vyloučení těchto plavidel z provozování výletních plaveb mezi přístavy v některých oblastech členských států (v případě vážného narušení vnitrostátního dopravního trhu v daných oblastech).</p>
15 – Energetika	32009L0119 Směrnice Rady 2009/119/ES ze dne 14. září 2009, kterou se členským státům ukládá povinnost udržovat minimální zásoby ropy nebo ropných produktů	Chorvatsko musí dosáhnout minimální požadované úrovně devadesátidenních zásob ropných produktů <u>do 31. 12. 2012</u> .
16 – Daně	31992L0079 Směrnice Rady 92/79/EHS ze dne 19. října 1992 o sblížení daní z cigaret 32008L0118 Směrnice Rady 2008/118/ES ze dne 16. prosince 2008 o obecné úpravě spotřebních daní a o zrušení směrnice 92/12/EHS 32006L0112 Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty	<p>Chorvatsko může až <u>do 31. 12. 2017</u> uplatňovat nižší než danou směrnici předepsané sazby spotřební daně na cigarety.</p> <p>Chorvatsko může až <u>do 31.12.2014</u> uplatňovat výjimku na DPH ze stavebních pozemků s možností odečtu zboží a služeb použitých při stavbě (což v praxi umožňuje nulovou DPH).</p> <p>Plátcí daně do výše ekvivalentu 35 000 EUR v národní měně mohou být vyjmuti z povinnosti registrace coby plátcí DPH.</p> <p>Chorvatsko může nadále vyčlenit z povinnosti plátců DPH mezinárodní dopravce osob s právem na odečet daně z vkladu, pokud takovou výjimku uplatňují i jiné členské státy,</p>

		případně do přijetí definitivního opatření v souladu se článkem 393 uvedené směrnice.
22 – Regionální politika a koordinace strukturálních nástrojů	32006R1083 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999	Stávající programy předvstupní pomoci IPA budou právně transformovány do formy strukturální a kohezní podpory. Žádné platby (včetně předběžných a plateb v mezidobí) neproběhnou předtím, než dojde k pozitivnímu vyhodnocení nových prováděcích struktur a procedur. Lhůta pro způsobilost čerpání a všechny související termíny budou z toho důvodu o jeden rok prodlouženy.
24 – Spravedlnost, svoboda a bezpečnost	32006R0562 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. března 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex)	Osmdesát hraničních přechodů s Bosnou a Hercegovinou, které nemají zákonnou oporu ve stávajícím Schengenském hraničním kodexu, může Chorvatsko ponechat v provozu, a to tak dlouho, <u>dokud nedojde k úpravě Schengenského hraničního kodexu, anebo dokud se Chorvatsko nestane členem schengenského prostoru</u> (podle toho, co nastane dřív).
27 – Životní prostředí	32003L0087 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. října 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství a o změně směrnice Rady 96/61/ES 32010R0920 Nařízení Komise (EU) č. 920/2010 ze dne 7. října 2010 o standardizovaném a bezpečném systému registrů podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES a rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 280/2004/ES 31994L0063	Chorvatsko vstoupí do systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů EU ETS až <u>po 1. 1. 2013</u> , kdy začne jeho třetí období. V oblasti dodatečných leteckých aktivit pak Chorvatsko do EU ETS vstoupí <u>1. 1. 2014</u> . Chorvatsko musí požadavkům uvedené směrnice v oblasti omezování emisí těkavých organických sloučenin vznikajících při skladování benzínu a při jeho distribuci od terminálů k čerpacím stanicím vyhovět <u>do 1. 1. 2013</u> .

	<p>Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/63/ES ze dne 20. prosince 1994 o omezování emisí těžkých organických sloučenin (VOC) vznikajících při skladování benzínu a při jeho distribuci od terminálů k čerpacím stanicím</p> <p>31999L0032 Směrnice Rady 1999/32/ES ze dne 26. dubna 1999 o snižování obsahu síry v některých kapalných palivech a o změně směrnice 93/12/EHS</p> <p>32008L0050 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/50/ES ze dne 21. května 2008 o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu</p> <p>31999L0031 Směrnice Rady 1999/31/ES ze dne 26. dubna 1999 o skládkách odpadů</p> <p>31991L0271 Směrnice Rady ze dne 21. května 1991 o čištění městských odpadních vod</p> <p>31998L0083 Směrnice Rady 98/83/ES ze dne 3. listopadu 1998 o jakosti vody určené k lidské spotřebě</p> <p>32008L0001 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/1/ES ze dne 15.</p>	<p>Chorvatsko musí požadavkům uvedené směrnice v oblasti snižování obsahu síry v některých kapalných palivech vyhovět <u>do 1. 1. 2013.</u></p> <p>Chorvatsko musí vypracovat cílový údaj redukce znečišťujících látek PM 2,5 (jemné částice). Referenčním obdobím pro to bude druhý rok od konce kalendářního roku, kdy Chorvatsko vstoupí do EU (tj. s největší pravděpodobností rok 2014).</p> <p>V rámci derogace z uvedené směrnice budou Chorvatsku přiznána dvě přechodná období – <u>do 1. 1. 2019</u> na splnění obecných podmínek skládek odpadů a <u>do 1. 1. 2021</u> (s mezitermíny 1. 1. 2013 a 1. 1. 2016) na snížení množství biologicky rozložitelného odpadu ukládaného na skládkách.</p> <p>Chorvatsko musí požadavkům uvedené směrnice v oblasti čištění městských odpadních vod vyhovět <u>do 1. 1. 2024</u> (s mezitermíny 1. 1. 2019 a 1. 1. 2021).</p> <p>Chorvatsko musí požadavkům uvedené směrnice v oblasti pitné vody vyhovět <u>do 1. 1. 2019.</u></p> <p>Chorvatsko musí požadavkům uvedené směrnice v oblasti interoovné prevence znečištění vyhovět <u>do 1. 1. 2018</u> (přechodné období se vztahuje na 67 zařízení).</p> <p>Sedmnáct velkých spalovacích zařízení obdrželo výjimku pro odklad</p>
--	---	---

	<p>ledna 2008 o integrované prevenci a omezování znečištění</p> <p>32001L0080 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/80/ES ze dne 23. října 2001 o omezení emisí některých znečišťujících látek do ovzduší z velkých spalovacích zařízení</p> <p>31999L0013 Směrnice Rady 1999/13/ES ze dne 11. března 1999 o omezování emisí těkavých organických sloučenin vznikajících při používání organických rozpouštědel při některých činnostech a v některých zařízeních</p> <p>32006R1907 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, o zřízení Evropské agentury pro chemické látky, o změně směrnice 1999/45/ES a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 793/93, nařízení Komise (ES) č. 1488/94, směrnice Rady 76/769/EHS a směrnic Komise 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (REACH)</p>	<p>redukce emisí (šest z nich do <u>1. 1. 2013</u>, zbylých jedenáct do <u>1. 1. 2018</u>).</p> <p>Použití organických rozpouštědel bude možné v omezeném počtu zařízení; těmto požadavkům musí Chorvatsko vyhovět do <u>1. 1. 2016</u>.</p> <p>Chorvatsko bude mít <u>šest měsíců od data přistoupení</u> na přizpůsobení se termínům přeregistrace postupně zaváděných substancí a zaslání žádostí o autorizaci.</p>
--	---	--

<p>29 – Celní unie</p>	<p>31992R2913 Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství</p> <p>31993R2454 Nařízení Komise (EHS) č. 2454/93 ze dne 2. července 1993, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství</p> <p>SFEU, článek 28(2)</p>	<p>Zvláštní opatření pro zajištění hladkého uplatňování celního kodexu (např. zajištění uznávání osvědčení o původu zboží vydaných chorvatskými úřady ještě před vstupem, ale předložených celním úřadům až po vstupu).</p> <p>Částečné upuštění od souhrnných vstupních a výstupních celních prohlášení pro zboží přepravované přes neumský koridor (viz kapitola 12).</p>
<p>33 – Finanční a rozpočtová ustanovení</p>	<p>32006R1083 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999</p>	<p>Přechodná období pro derogaci z uvedeného nařízení pro stávající členské státy:</p> <p><u>Postupný náběh plateb (phasing-in) z evropských fondů:</u></p> <p>Strukturální fondy, Fond soudržnosti, Evropský rybářský fond: 1. 7. 2013 – 30. 6. 2014: 60 % 1. 7. 2014 – 30. 6. 2015: 80 % (+ 2,33 násobek alokace pro rok 2013) 1. 7. 2015: 100 % (+ 3 násobek alokace pro rok 2013)</p> <p>Fond rozvoje venkova: 2013: 0 % (+ 100 % alokace IPARD) 2014: 100 %</p> <p><u>Předběžné vyplácení plateb (pre-financing) z evropských fondů:</u></p> <p>Strukturální fondy: 30 % Fond soudržnosti: 40 % Evropský rybářský fond: 25 %</p> <p>Dočasné prostředky vyhrazené pro Chorvatsko:</p> <p>Cash-flow Facility: 2013 – 75 mil. EUR, 2014 – 28,6 mil. EUR Schengen Facility: 2013 – 40 mil. EUR, 2014 – 80 mil. EUR Transition Facility: 2013 – 29 mil. EUR</p>